

Karel Makoň

Cesta vědomí

Vysvětlení prvního kroku

1973

Autor zakazuje jakékoliv úpravy textu (včetně gramatických).

Příliš jsme pohrdali
lidmi, když jsme
jim tak dlouho
neřekli pravdu.

Mikuláš Koperník

Úvod

Zatím dokážeme sledovat cestu vědomí od nejnižších a nejstarších živých organismů až po člověka. Už nám není zatěžko vysledovat rozvoj vědomí, pokud nepovažujeme život buňky za oddělený a nezávislý na životě vyšších organismů a naopak. A kdo by se dnes mohl dopustit tak nehorázného opačného předpokladu. Potíže nám činí zatím pochopit přechod z neživé hmoty do živé, a to hlavně proto, že jej hledáme někde na začátku

života na zemi, zatímco nyní a neustále přechází neživá hmota do živé před našima očima. Bude třeba pochopit tento proces, a pak se nám tato vývojová stránka vyjasní.

Touto stránkou přechodu z nevědomí do vědomí, kterou bychom mohli nazvat dolní hranicí vědomí, v této knize se nebudeme zabývat. Ne proto, že by bylo správné se jí nezabývat a že by nám nemohla objasnit některé problémy, s nimiž se v této knize budeme potýkat, nýbrž jedině proto, že autor knihy se zabývá experimentálně horní hranicí vědomí a problémem jejího překročení.

Není pochyb o tom, že intenzita a obsah našeho vědomí mocně působí na naši hmotnou strukturu těla, že způsobuje např. rozvoj některých částí těla, postupnou degeneraci jiných, a především způsobuje zvětšení hmotného obsahu mozku, zvětšování a vrásnění mozkové kůry a s tím související zvětšování schopností jak rozumových, tak po jisté stránce i smyslových.

Není pochyb o tom, že intenzita a obsah našeho vědomí mocně působí na naši hmotnou strukturu těla, že způsobuje např. rozvoj některých částí těla, postupnou degeneraci jiných, a především způsobuje zvětšení hmotného obsahu mozku, zvětšování a vrásnění mozkové kůry a s tím související zvětšování schopností jak rozumových, tak po jisté stránce i smyslových.

Kam až sahá lidská paměť a všude, kde kultura stanula na takovém stupni, že lidé začali toužit po dobrém a krásném (*kalos kai kagathos*), začala se projevovat snaha zachránit vědomí, které člověk rozvinul od svého narození. Některé náboženské interpretace řešily tuto snahu odkazem do záhrobního života. Také běžná, mylně pojatá interpretace Ježíšova učení dovedla křesťanství k tomuto východisku z nouze. Neschopnost křesťanů, tj. zastánců nauky Kristovy, řešit otázky vědomí tak, jak navrhoval sám Ježíš svými poučkami a svým životním příkladem, vedla k nebezpečnému útěku od žité skutečnosti. Nebezpečnému proto, že všichni, jimž se chce žít, nebyli, nejsou a ani nebudou ochotni obětovat svému posmrtnému ideálu své nejlepší síly na úkor vyžití v pomíjejícím světě, a tak se stanou živým důkazem toho, že v tomto pomíjejícím životě nelze rozšířit vědomí za časné hranice dané životností těla. Čím více bude pomíjející život nabízet, - a on bude stále více a stále nabízet a stále lákavější možnosti užití a využití, - tím více bude zatlačováno do pozadí náboženství, které slibuje "užití" až po smrti. Máme proto rezignovat na to, abychom např. rozšířením svého vědomí patřičným způsobem už zde na světě přešli do širšího chápání života, než jak se nám dosud jeví nebo jak nám slibují náboženství? Máme se smířiti s tím, že po smrti také nebudeme vědomě žít, protože nedokážeme splnit požadavky kladené náboženstvím, nebo protože nedokážeme uvěřit posmrtnému životu? Můžeme říci, že situace v celém světě zasaženém novodobou technikou života je taková, že převážná většina lidí není schopna věřit náboženským slibům a tím méně věří v posmrtný život ve věčné blaženosti. Dokonce lze říci, že toto východisko z tohoto pomíjejícího života už lidi ani neláká. Odpadl totiž strašák věčných trestů a tím také hlavní pohnutka touhy po záchraně.

Za to nám dnes může jít o věc, která není maličností. Proč by se měl rozvoj vědomí zastavit u člověka a v jeho nynějším bdělém stavu opatřeném

smyslovým vnímáním a rozumovým chápáním. Je dokonce nerozumné přijmout myšlenku o konci vývoje za správnou. Je-li tomu tak, nedá se vývoj urychlit tak, že by předstihl lidskou smrt, že by člověka učinil nezávislým na těle a dokonce na smyslech a na rozumu jako na málo dokonalých nositelích vědomí, a že by se člověk mohl opřít o jiné činitele, které by mohly být daleko dokonalejšími a trvalejšími nositeli jeho vědomí?

Pokusy tohoto druhu provádějí odvážní lidé po mnoho tisíc let, každý na svou pěst. Jestliže se tyto pokusy dělají převážně pod pláštěm náboženství, alchymie nebo jógy, a v budoucnosti se budou dít pod záštitou vědy, nic se nezmění na faktu, že vždycky půjde o experiment, jehož podstatou bude manipulace s vědomím nikoliv další cizí osoby, nýbrž s vědomím samotného experimentátora. Další zúčastněné osoby mohou tomuto experimentu jen napomáhat.

Podstatou manipulace s vědomím bude vždy pokus zbavit vědomí závislosti na mozkové kůře a na jakémkoliv jiném tělesném orgánu a přitom je zachovat. Komu se to podaří, ten se stane absolutně svobodný napřed na chvíli pokusu, na konec tohoto stavu věčně.

O těchto možnostech se ví už mnoho tisíc let. Prozrazuje to jak kanonická čínská filosofická kniha I Ťing, tak i některé indické Vědy a Upanišády. Nejpodrobnější příručkou psanou symbolicky, podle níž se dá dospět k osvobození vědomí z pout smrti a zničení, jsou evangelia, jenže dosud tímto způsobem nebyla rozluštěna. Pokusíme se o to.

Zastavme se v úvodu ještě nad velmi závažným Ježíšovým výrokem, zdůrazněným ještě hrozbou:

"Běda vám, znalci Zákona, že jste vzali klíč poznání, sami jste nevešli a zabránili jste těm, kteří vcházejí." (Luk. 11, 52),.

Zde se setkáváme s pravým duchem Ježíšova učení. Znalci Zákona tehdy právě jako on znali přístup k poznání, které není běžné, k rozšířenému vědomí, ke kterému Ježíš ukazoval přístup, ke kterému nabízel klíč a nazýval je království Boží nebo nebeské. Jak by byl mohl zazlívát zákoníkům, že nevstoupili, kdyby se mohlo vstoupit až po smrti?

21. ledna 1973

Zjevná a tajná část vědění

Víme o tom, že ve starověku existovala vedle oficiálního náboženství s jeho oslavami a svátky pro lid také ještě mysteria, zasvěcovací obřady, ke kterým byli zváni nebo kterých se směli zúčastnit jen velmi pečlivě vybraní lidé. Prošel jimi např. v Řecku Platon, a přestože nesměl z nich nic prozradit, můžeme si z jeho spisů učinit obrázek o tom, co se s ním při mystériích stalo, prozradil-li např. že vědět jest vzpomínati si. Všimneme-li si, jaké spojitosti s dávnými dějinami lidstva si uvědomoval, pochopíme, že vyšel z úzkého rámce vědomí a vědění, který je údělem každého poznávání získaného postupným poučováním a doprovázeného postupným zapomínáním.

Mnohem později latinský spisovatel Apuleius (125 - 180 n. l.) prozradil aspoň básnický ve svém románu Zlatý osel, co se dělo při Isidiných mysteriích. Říká symbolicky, že při holdování tělesným vášním se z něho stal osel, po provedeném pokání při Isidiných mysteriích se z něho stal nazpět člověk. Je-li osel symbolem toho, čím je člověk, který žije jen pro vyžití v tomto světě, pak Apuleius skvěle napovídá, jaký je smysl lidství a jak jej dobře pochopil

z Isidiných mysterií. Zase symbolicky řečeno, v překladu do nesymbolické mluvy, člověk se stává člověkem teprve tehdy, až upustí od záměru vyžít se jen v tomto světě. Chybný záměr, vyžít se v tomto světě a pro tento svět vede opravdu ke smrti vědomí, ke ztrátě vědomí. Apuleius nám vlastně správně prozrazuje, že v čem vidí běžný, o možnostech svého vědomí nepoučený člověk dokonalé vyžití, právě z nepoučenosti o možnostech svého vědomí rozšířeného, v tom poučený nevidí nic, co by mohl považovat za lidský život. Zvíře neaspiruje na rozšířené vědomí, ani na jeho zachování. Proto Apuleius život před svým poučením považuje za život osla (zvířete), život po onom poučení teprve za lidský. Ježíš jde ještě dále. Život před "následováním Krista" považuje za smrt, a život dokonalého následování za návrat do života. A protože slibuje, že život, o němž mluví, je věčný, neměli bychom jeho slib brát na lehkou váhu.

Metody, které navrhuje, aby se jimi získal věčný život, nevyklučují sice náboženskou víru ("Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili."), ale podporují též přesvědčování a ustavičné doplňování poznání zkušeností ("Tomáši, vlož prst do mých ran"). O tomto druhém způsobu přechodu do věčného života se mnoho neví, a to proto, že se dosud nenahlíželo na Ježíšův život jako na podrobný popis cesty člověka do vědomě žitého věčného života. Kdybychom jeho život charakterizovali prvním dojmem, který na nás činí, když se s ním seznámíme, řekli bychom, že nás chce přesvědčit o zázračných možnostech Ježíšových, o jeho nadpřirozeném původu. Běžně tedy každý řekne, kdo nevěří a není nábožensky založen, že je to snůška nemožností. Nenechme se však odradit absurdností událostí, které se líčí v evangeliích. Avšak proč se podobné absurdnosti vyskytovaly ve starověku ve všech bájích o bozích a hrdinech, proč např. egyptští bohové byli zobrazováni dokonce se zvířecími hlavami na lidských tělech? Nenapadá vám snad, že přece jen ti dávní lidé nebyli tak hloupí, jak se nám zdá, nýbrž že věděli, že nadstavba nad lidským životem směřující do nové podoby vědomí, se nedá vyjádřit jinak než absurdnostmi, než ukázkou pochodu opačným směrem ("dokud se nenarodíš znovu, nevejdeš..."), proti běžnému toku života, který by jinak nedospěl nikam jinam než do hrobu?

Víme dokonce, že k tomuto vědění dospěli staří Číňané bez pomoci náboženství, bez víry v Boha, svým učením o Jin a Jang, nebo Indové učením o já a nejá. O tom se můžeme přesvědčit studiem jejich filosofie. Proto jediné

v těchto dvou končinách - v Indii a v Číně, se můžeme setkat se způsoby myšlení, při nichž si lidé nepomáhali nadpřirozenostmi, které jsou jedním z běžných způsobů symboliky vyjádřené Ježíšem jako opačný proud života ("dokud se nenarodíš znovu, nevejdeš do království Božího"), nýbrž paradoxy, např. že z největší slabosti se rodí největší síla. Nepřipomíná však toto tvrzení nebo tato zkušenost totéž, co znázorní Ježíš bezmocnou smrtí na kříži a po ní zmrtvýchvstáním, jenže v jiné kategorii symboliky?

Starověká náboženství nám dnes jen proto nic nemohou říci, jen proto nás nemohou vést k plnějšímu životu, že jejich tajná stránka, která se skrývala v mythologické fabuli a v tajných zasvěcovacích obřadech a mystériích, se ztratila, celá, až na tu pověst, která byla jejím zevním hávem. A nemysleme si, že zmizela prostým dožitím. Vedoucí křesťanské společnosti, jakmile se křesťanství stalo oficiální státní církví v římské říši, učinili všechno možné, aby zmizela všechna zasvěcovací místa v celém rámci římské říše. Tuto práci prováděli dokonale až po zboření kultovních míst s faktickým jejich srovnáním se zemí včetně zabití všech pohanských kněží. Jedno však se jim nemohlo podařit, protože nechtěli, záznam o životě Ježíše Krista. A v tom, jak dnes víme, po pracné rekonstrukci starých zasvěcovacích obřadů, je obsaženo daleko více podrobností, jak člověka zasvětit nejen do dokonalejšího využití jeho pomíjejícího života, ale i do maxima lidských možností.

Při onom podání Ježíšova života, jak je zde v tomto spisu podáváno, nezáleží na tom a není rozhodující, zda člověk věří, že Ježíš žil, nýbrž jen to, že historie jeho života je symbolickým vysvětlením proměn a všech způsobů, jak je navodit, aby vedly do vědomě žitého věčného života. Tento spis nechce ani v nejmenším viklat vírou těch, kteří jsou přesvědčeni, že Ježíš žil. Máme však za to, že se i člověk, který nevěří v existenci Ježíše tak, jak je popsáno v Novém zákoně, nebo v ní nevěří vůbec, může se s veškerou vážností a s plným důrazem řídit všemi poučkami zakotvenými v symbolice Ježíšova života, považuje-li jej za tak sestylizovanou poučku, že se podle ní dá rozšířit vědomí symbolicky naznačené zmrtvýchvstáním a nanebevstoupením Ježíšovým. Dokonce může přistupovat k předpokládanému návodu na přechod z vazby vědomí na hmotné tělo k osvobození od této vazby jen jako experimentu podle vysvětlivek, které mu zde podáme, a může se krok za krokem přesvědčovat, že všechno, co je utajeno pod symboly, dá se uskutečnit s předem předvídanými a Ježíšovým životem předpověděnými účinky.

Je příznačné pro Indii, která má dnes nejstarší náboženskou tradici, ale i nejstarší, ničím nepřerušný tok filosofického myšlení, že jsou tam odborníci dvojího druhu, rozdělení ve svém mínění o životě Ježíše. Jedni jej považují za poslední vtělení Boha (avatar) - těch je většina, a patří převážně do skupiny náboženských myslitelů - , druzí však mají za to, že Ježíšova postava byla vymyšlena s dobrým úmyslem skupinou myslitelů na rozhraní našeho letopočtu, vymyšlena jako jakási syntéza tehdy kolujících zvěstí o Mesiáši a konci světa. Takového názoru byl např. i významný novodobý náboženský myslitel i filosof Swamí Vivekananda, přímý žák Šrí Ramakrišny. Je přitom neméně zajímavé, že ani proto se v jeho očích nejevily poučky Ježíšovy jako nesprávné, nýbrž naopak, jako velmi cenné a potřebné. Stačí přece všechno zázračné v jeho životě považovat za znak, podle něhož máme rozlišit běžný způsob života, jímž se nezvratně spěje ke zničení vědomí, od návstavy, kterou Ježíš hlásal, od způsobu myšlení a jednání, pomocí něhož se dá během jednoho přiměřeně dlouhého lidského věku přejít včas ze závislosti na tělesném nositeli vědomí k takovému posílení vědomí, že přetrvá nositele. Důležité při tomto pokusu je, že člověk se od svých prvních kroků při něm přesvědčuje, že dochází k osvobození jeho vědomí až konečně nabývá absolutní jistotu, že fyzická smrt vůbec je nemůže porušit. On totiž může zkušenostně projít se svým vědomím smrtí dávno před tím, než hmotně

zemře. A učiní to podle podrobně naznačených podmínek v symbolice Ježíšovy smrti na kříži a jeho zmrtnýchvstání.

Ježíš však dává jasně najevo, že k tomuto vrcholnému procesu proměny nelze dojít najednou bez přípravy. Jde o velmi náročnou přípravu, proto Ježíš nazývá svou cestu úzkou a trnitou. Není proto naděje, že by se lidstvo jako celek mohlo touto cestou, tak převratného charakteru, ubírat. Bude dokonce zapotřebí vytvořit novou tradici, v níž se budou předávat a doplňovat zkušenosti z pokolení na pokolení, aby cesta byla stále přístupnější pro větší počet lidí.

Řekněme si, jak jsme dnes daleko v tomto vědění o přechodu vědomí vázaného na čas a prostor do vědomí odpoutaného od časoprostoru, čili konkrétně na příkladu života a myšlenek Ježíše Krista, jak jsme daleko v možnostech následovat Ježíše do oblasti ničím neomezeného vědomí.

Protože Ježíšův příklad představuje dnes jediný obecně přístupný pramen (z něhož můžeme načerpat tolik vědomostí, abychom mohli porozumět jiným, méně podrobným pramenům, které se týkají téhož problému, mohli si své vědomosti s nimi porovnat a nakonec mohli prohlédnout i symboliku vlastního života), záleží především velice na tom, jak a do jaké míry dokážeme převést ze symboliky děje Ježíšova života a ze symboliky jeho slov všechno nebo nějakou podstatnou část do návodných pouček, kterými bychom se mohli v životě řídit.

Naše poučenost o symbolice Ježíšova života nejde zatím příliš daleko, protože byla až dodneška hrubě zanedbávána, nebo byla rozluštěna jen v některých částech, zatímco části nerozluštěné byly prostě opomíjeny jako nepodstatné.

Dnes jsme však už aspoň tak daleko, že víme, že celý Ježíšův život i se vším kolem něho představuje nedílný celek velkého tajemství, celek, v němž není nic nepodstatného, nic vedlejšího, nic, co by se mohlo opomenout, aniž by se nezkomolil celkový smysl.

Umíme už toto tajemství též rámcově rozluštit. Toto řešení zní: "Člověče, svým vědomím přicházíš z věčnosti, a proto máš možnost se zase se svým vědomím do ní vrátit."

Víme dále, že nejdůležitějším prostředkem k dosažení stanoveného cíle je lidský život, rozvinutý do krajnosti, ale nikoliv jen pro rozvinutí samo, nýbrž rozvinutý za účelem zmíněného přechodu zde na zemi, nikoliv po smrti.

Možno dále říci s jistotou, že kdo se domnívá, že po smrti spadne někam do nebe, tj. že přejde do nějakého dokonalejšího stavu, než v jakém žije zde na zemi, mýlí se v tom smyslu, že pokud během svého pozemského života nedospěje do dokonalejšího stavu vědomí, po smrti ho nemůže potkat nic jiného než zničení vědomí, které zde po narození nabyl, a to bez ohledu na mravní kvalitu jeho pozemského života.

Rozluštili jsme také, jak se má přitom zacházet s rozumem (intelektem), s citem a se smysly, aby člověku nebyly překážkou, nýbrž pomocníky.

Máme dále k dispozici zkušenosti dosti velkého počtu lidí, kteří se v Československu po mnoho let snažili o to, aby jediným prostředkem (ne celým životem, ne veškerou vědomou činností) přešli ve chvílích k tomu

zvolených do širšího vědomí, než je oddělené osobní vědomí člověka, a tam se stali přinejmenším svědkem, při nejlepším účastníkem rozšířeného vědomí.

Autor má k dispozici vlastní zkušenost, která se liší od předešlé tím, že sice začal také se snahou jedním prostředkem vejít do zdroje individuálního vědomí, později však pochopil, že smysl všech tzv. tajných učení náboženství je jiný, že se v nich nabádá k přechodu celým životem a veškerou myslící schopností, a podle toho se snažil zařídit. Ovšem pochopil také, že vlastně nejde o náboženství v tom smyslu, jak se mu např. rozumí nyní v křesťanství, nýbrž prostě o psychickou zkušenost, která je otevřena každému, kdo se nebojí učinit sám ze sebe objekt pokusu. Není rozhodující, zda věří či nevěří, zda je nábožensky založen či nikoliv, nýbrž je rozhodující, zda si přeje přesvědčit se o tom, zda jeho vědomí, které má k dispozici, začíná narozením a končí smrtí, je dále rozhodující, zda je ochoten tomuto důkazu obětovat nejen chvilkově, ale po celý svůj život všechny své nejlepší síly.

Obdobně je možno nastoupit cestu osobních zkušeností v tom směru, aby člověk sestoupil do podstaty hmotné existence, a to méně primitivními prostředky, než jak se o totéž pokoušejí fyzikové naší doby, např. vysokými tlaky, teplotami, bombardováním hmoty atd.

Autor se dal poučit veškerou snahou moderních fyziků, matematiků, chemiků a biologů, jejich dobýváním a luštěním tajemství hmoty a života, váží si jejich příkladné zaujatosti pro věc, ale přichází na to, že Ježíš Kristus svým životem prozradil, jak se dopracovat osobní, ovšem jen osobní zkušeností, těchže cílů, o jaké se snaží moderní věda. Je mu sice jasné, že už před ním se mnoho jedinců pokoušelo o totéž, ale buď zanechali jen velmi strohé zprávy, podle nichž se nemůže nikdo zařídit, nebo se jim vůbec nepodařilo najít někoho, komu by své zkušenosti mohli svěřit s nadějí, že jim porozumí a že se jimi budou řídit. Většinou své zkušenosti podávali mythologicky, pohádkově, obrazně, bez velké naděje, že aspoň někteří lidé proniknou za roucho obrazu. Tak vznikala lidová náboženství se skrytým jádrem. Symbolická podání byla vždycky ochranou proti zneužití. Jedním z posledních z nich je právě křesťanství. Bohužel, zbylo z něho jen lidové podání a jádro se ztratilo, a to také proto, že jádrem není víra, nýbrž zkušenost, která je daleko náročnější, daleko méně pohodlná než víra.

Toto tvrzení by se dalo ilustrovat přímo na Ježíšově životě. Sv. Petr tvrdil, že věří ve svého mistra Ježíše, že ho miluje, ale poznal, že je velmi nepohodlné podstoupit s ním tutéž zkušenost, jakou Ježíš podstoupil na kříži. Omlouvá ho jen to, že jí nerozuměl. Bylo zřejmě nepohodlné s Ježíšem zemřít, a daleko pohodlnější prohlašovat, že v něho věří, že ho miluje atd. Tak to dopadá i s dnešními křesťany.

A jsme právě u toho nejnáročnějšího a zároveň nejtajemnějšího na celém procesu proměny vědomí. I pro Ježíšovy učedníky zůstávalo až do smrti Ježíšovy tajemství, co myslel požadavkem (vyjádřeno stručně), že semeno musí zemřít, aby mohlo vydat užitek mnohonásobný.

Je dojemné, jakou míru nepochopení vnesli do tohoto požadavku i ti nejlepší z nejlepších následovníků Krista, středověcí křesťanští mystici. Domnívali se, že sebetřýzněním, sebeumrtvováním a dokonalou mravní čistotou dosáhnou po smrti nebe. Dojemné je, co všechno byli ochotni snášet

a vytrpět. Přitom si nevšimli, že Ježíš Kristus nevedl své učedníky touto strohou cestou odříkání. První zázrak provedl na svatbě, na níž byli přítomni všichni jeho učedníci, a jak víte, proměnil vodu ve víno, aby svatebčané měli co pít: Není těžké se dočíst přímo v evangeliích, že hodování v Kani nebylo jediné, kterého se Ježíš s učedníky zúčastnil za tři léta svého učitelství. Jen jednou se Ježíš postil 40 dní, a svým životem napovídá, že k tomu musel být náramně dobře duševně (ne tělesně) vyzbrojen, neboť postem vyprovokoval Satana, který ho chtěl svést. To jsou jedinečné symboly, ilustrující okolnosti, za kterých působí ty které duševní síly.

Plný rozporů musí připadat každému Ježíšův život a jeho poučky, pokud z něho nevyčtete, že je to řada náležitě sestavených a stupňovaných poučení k tomu, aby se člověk mohl bez obtíží během svého života dostat do takového stavu vědomí, ve kterém poznává, že věčný život se dá získat už zde na zemi následováním Krista právě ve všech těch protikladech, na které ukázal svým životem.

Lidstvo v oblasti, kam převážně zasáhlo křesťanství, a to je Evropa, celá Amerika a Austrálie, je na tom dnes takto: převažující část lidí si vůbec přestala klást otázku, co bude po smrti. Malá část věř v posmrtný život, který se utváří podle mravní výše pozemského života.

Obě tyto části lidí odchovaných křesťanskou kulturou se mýlí. První, o nichž by Ježíš řekl, že jdou širokou cestou ke zkáze vůbec nedovedou využít svého života v měřítku, které stojí za řeč. Mrhají životem, vydobudou z něho jen neodvratnou fyzickou smrt a smrt vědomí, které zde narostlo od narození člověka na tomto světě.

Druhá část lidí se poctivě snaží o mravný život podle - jak oni věří - příkazů Božích. I ti se dočkají jen fyzické smrti a ztráty vědomí. Není totiž rozhodující, jak dlouho po smrti žijí jejich představy o posmrtném životě. Všechny lidské představy o posmrtném životě, jakož i o čemkoliv jiném, mají svůj začátek, a tedy i svůj konec.

Věčný život nemůže být postaven na představách, nýbrž na přeměně pomíjejícího vědomí v nepomíjející.

Tajemství této přeměny vykládá Ježíš svým životem. Bylo mnohokrát odhaleno, i z jiných pramenů dávno před Kristem, z pouček Ježíšových po něm až do dneška, ale vždy znovu musí být odhalováno a odhalení zdokonalováno, protože toto poučení se ztrácí vždy znovu a znovu, neboť jeho nositeli jsou jedinci, nikoliv davy, a to jedinci takoví, kteří uskutečnili proměnu vědomí nikoliv studiem podmínek pro ni, nýbrž jejich prožitím. Protože však toto prožití nemohli provést za nikoho jiného než za sebe, odcházejí s ním se svou fyzickou smrtí. Stále se jich nedostává.

Odhodláváme-li se zde jejich zkušenosti popsat, nikomu tím nepomůžeme, kdo se sám neodhodlá podle nich doplnit cíle svého života a podle těchto cílů se soustavně řídit.

Nevyužitá vůle rozumu

Řekne-li se, že cesta do věčného vědomí je vlastně cesta zpátky, mělo by se k tomuto zjednodušenému tvrzení dodat ještě podrobnější zdůvodnění, aby nedošlo k omylům, které se v minulosti vyskytovaly až příliš často, a to hlavně v zacházení s duševními schopnostmi člověka.

Potřebné vysvětlení však nelze podat zase jen tak v kostce, jednak pro obtížnost, jednak pro dosavadní věcnou nepoučenost, která v tomto ohledu vládne téměř všeobecně. Vysvětlování musí mít spíše charakter trpělivého postupného převádění člověka na nový způsob myšlení a hlavně hodnocení.

Zhodnotme si napřed rozumovou činnost člověka.

Pozorujeme-li nově narozeného člověka, mělo by nám být nápadné, že u něho dochází teprve k postupnému pronikání jeho vědomí do světa kolem něho.

Nabízí se toto vysvětlení:

Nějaká uvědomovací síla, jejímž je člověk od svého narození nositelem, jakmile začne mít k dispozici lidské tělo s živým mozkem a s živými smyslovými orgány, zrakovými, sluchovými, čichovými, hmatovými a chuťovými, naplní je svou energií, takže při určitém napětí, které je udržováno jídlem, pitím a dýcháním, pohybem a mnoha podvědomými tělesnými funkcemi (pohybem srdce, střev, sekrecí atd.), dosahuje spojení se zevním světem (jímž je jak okolní prostředí, tak vlastní tělo), umožňuje příjem informací, které se ukládají a třídí v mozkové kůře. Tak člověk nabývá postupně ucelený obraz o svém postavení v tomto světě a o světě samém, rozvíjí schopnosti nejen reagovat na podněty z vnějška a srovnávat je s živou zásobou vlastních zkušeností a z nich vyvěrajících vlastních závěrů, ale i schopnost jednat, samostatně myslet, vybírat z proudu vjemů a podnětů podle své vůle a vytvářet si tak osobitý, individuální poměr ke všem věcem, lidem, myšlenkám atd., zkrátka má schopnost založit si vlastní individualitu.

Člověk si přitom všimne jen toho, že vládne svým tělem. Unikne mu, jakou povolvnou, dalo by se říci svízelnou cestou musel projít, než se s tělem ztotožnil. Proto mylně sebe považuje za tělo, které má k dispozici, nebo zároveň také za rozum, za ono zpřežení dojmů a zkušeností do individuálního celku. Vůbec se nemůže ztotožnit s uvědomovací silou, neboť o ní samotné nic neví, poznává jen účinky jejího působení, a to ještě jen přes mozek a smysly. Dokonce jde o pouhé poučení od lidí, že myslí mozkem. Ne že by to nebyla pravda, ale že nepřichází k tomuto poznatku vlastní zkušeností. Ve staré Číně se domnívali, že člověk myslí břichem. Dočítáme se, jak tento naučený a úplně mylný poznatek se dal těžko odbavit. Žák, který byl veden učitelem k tomu, aby se zbavil dojmu, že myslí břichem, si stěžoval, že se přece jen vrací do břicha, odkud pramení - jak se domníval - všechno myšlení. Je-li obtížné odpoutat se od dojmu, že myslíme břichem, kterým se vůbec nemyslí, oč těžší je odpoutat se od dojmu, že myslíme mozkem, když on je skutečně průchodícím místem, kterým probíhá uvědomovací síla, při vstupu do mozku, čistá, bez konkrétní náplně, a už proto nepostřehnutelná, z mozku pak vychází ověšená konkrétní zkušeností. Jedině tak tomu však není od samého počátku naší existence na světě, ani v jejím průběhu. Do mozku neproniká jen čistá uvědomovací síla, nýbrž se do něho vrací ze smyslů a jiných tělesných orgánů, nikoliv už čistá, nýbrž oděná nasbíranými zkušenostmi z prostředí. Člověk si uvědomuje jen tyto "zabarvené" procesy a vstupy, jako dojmy smyslového a jiné. Neuvědomuje si vůbec "čistý", žádným

dojmem nezabarvený vstup. Ptáte se jistě, zda-li vůbec takové vstupy uvědomovací síly existují a odkud přicházejí. Především už v samotné otázce je chyba ve slově "**odkud**". Ze zkušenosti se ví, a je to zkušenost známá už po mnoho tisíciletí, písemně dochovaná jen v Indii a v Číně, že uvědomovací síla, která dosud nevstoupila do lidského organismu, se nedá umístiti, protože není umístěna.

Budeme teď chvíli mluvit o této u nás už ztracené zkušenosti. To však neznamená, že bychom se měli spokojit s přejatou zkušeností a na ní ustrnout. Všimáme si jí jen proto, že není třeba vynalézat, co už je vynalezeno.

I kdybychom však přijali celou tuto zkušenost jako správnou, a nepřistoupili k vlastní zkušenosti, získáme jen "jasno" o tom, jak tomu je, ale nepřežijeme se svým vědomím ani smrt, ani se v něm neocitneme, budeme-li např. uměle usnutí při operaci nebo budeme-li spát tvrdým spánkem beze snů.

Rozlišujeme uvědomovací sílu od uvědomovací schopnosti, kterou zatím známe jako konkrétní schopnost uvědomovat si tento svět. Prochází-li uvědomovací síla živým lidským organismem za bdělého stavu, mění se v konkrétní uvědomovací schopnost v čase a v prostoru, Indové říkají, že ona neumístěná, nezindividualizovaná uvědomovací síla prochází přes dolní konec páteře (muladhara), kde se mění v konkrétní náboj už měřitelný i fyzikálními přístroji, protože se odívá do lidské životní síly. Protože nervem, koncem míchy je spojena celá lidská nervová soustava, proniká též do mozku a do smyslů. Muladhara je transformátorem uvědomovací síly. Tento transformátor ji přeměňuje tak, že může být využita ke vnímání tohoto světa, k ničemu jinému. Projde-li tato transformovaná uvědomovací síla dalšími transformátory přiřazenými k lidskému tělu (svadhistana, manipura, anahata, adžna, višuddhi a sahasrara), umožní nám vnímat jiný svět, než na jaký jsme zvyklí, přičemž obvykle mizí vědomí o tomto "našem" světě a je zastoupeno jiným uvědoměním jiného světa. Toto vytržení ze skutečnosti, kterou zažíváme, je také velkým nedostatkem této metody rozšířeného vědomí (kundalini joga). Tato metoda dlouho nepřináší rozšíření vědomí v pravém slova smyslu, nýbrž jen přesun vědomí z jedné jeho úrovně na druhou. Ježíš svým životem a poučkami tuto metodu nenavrhuje, nýbrž vede hned od samého začátku ke skutečnému rozšíření vědomí. Jak se to může stát, prozrazuje symbolikou svého života.

Můžeme si úvodem říci, v čem bude pozůstatvat náš způsob převodu projeveného vědomí, jímž je naše vědomí o tomto světě, do neprojeveného vědomí, jímž je zdrojové vědomí, které si neuvědomujeme a které je věčné, protože nezávislé na času a na prostoru, čili, jak jsme si řekli, ještě neumístěné, a můžeme dodat a ještě nepartikularizované do času, nerozdělené časem a také i dějem.

Jednou větou: převod časoprostorového vědomí do nadčasového a tedy věčného spočívá v tom, že maximální rozvinutí bdělého stavu vědomí zaujetím pro konkrétní věc se zamění za zaujetí vůči zdrojovému vědomí.

Na první pohled je zřejmé, že se podle této věty nikdo nemůže zařídit, protože neví, jak se zaujmout pro zdrojové vědomí a co se jím rozumí.

Celý postup má několik fází a první z nich by se dala nazvat novým protikladným vyžitím rozumu, protikladným k dosavadnímu způsobu vyžití.

Dosud jsme rozumovou činností rozvažovali, co máme dělat v čase a v prostoru, které jsou pro nás vymezeny, rozumovou činností se rozhodujeme pro to nebo pro ono, rozumovou činností postupně rozšiřujeme své vědomosti. Veškerá tato rozumová činnost má své meze. Nelze např. do paměti vpravit libovolnou míru vědomostí v libovolně zvoleném čase, nelze se s naprostou jistotou rozhodnout pro to či pro ono atd. Ale tato omezení kapacitou mozku a časem nejsou jedinými omezeními, která ohraničují rozumovou činnost. Jsou tu ještě důležitá omezení, např. příležitostí, přístupovým výběrem poznatků, odporem a náklonností, vrozenými schopnostmi a neschopnostmi, zapomínáním, stárnutím a kornatěním mozkové kůry atd.

Pouští-li se člověk do boje se všemi těmito omezeními jen proto, aby uskutečnil určitá předsevzetí v čase a v prostoru, časem se dostane na dno svých možností, musí časem rezignovat na další pokrok v tomto nebo v onom směru a nakonec se musí spokojit jen s pocitem zadostiučinění, že v životě něco dokázal, nebo zklamání, že nedokázal mnohé z toho, co si předsevzal.

Ježíš však radí, aby se člověk pustil do uskutečňování vědomí, které nepomíjí, ale ne tak, aby opustil dočasné cíle, úkoly dočasného rozsahu, nýbrž aby tyto úkoly podřídil věčnému úkolu a tak sjednotil smysl veškerého svého počínání, učinil z něho prostředek k dosažení věčného cíle. Tohle pochopili málokterí křesťané. Věří sice, že způsob, jakým žijeme, je rozhodující pro věčný život, ale domnívají se, že pro zachování života na věky nelze učinit nic jiného než mravně žít a modlit se. To je především příliš málo, než aby se tím dosáhlo vědomě žitého věčného života, a je toho příliš mnoho, než aby se dostávalo sil a času k získání věčného života zde na zemi, vědomě, zkušenostně, nikoliv jen prosbou, filosofováním nebo domněle (že bychom totiž pouze věřili, že jsme už získali život věčný, ale nepřesvědčili jsme se o tom). My víme, že Ježíš postupně přiváděl své učedníky k jistotě o věčném životě, a že tuto jistotu nabyli (symbol: seslání Ducha svatého), jakmile splnili podmínky, které jim stanovil. Dokazoval, že celá cesta do věčnosti má zkušenostní ráz. Proto nezavrhl Tomáše, který nevěřil, že Ježíš

vstal z mrtvých, nezavrhl svatého Petra, který Ježíše třikrát zapřel, dříve než kohout jednou zakokřhal, a proto dělal zázraky, tj. přesvědčoval fakty kudy chodil, a to i své nejbližší učedníky, o nichž by se dalo předpokládat, že uvěřili, když opustili své rodiny a šli za Ježíšem. Ježíš si velmi vážil víry, ale zároveň uvažoval, jak je malá i u jeho nejbližších následovníků, a že by nedostačovala, kdyby ji byl nepodporoval důkazy. Jestliže takovou slabost víry projevovali přímí účastníci Ježíšových divů, jak můžeme chtít od křesťana, který postavil celou svou snahu jen na víře, aby nezakolísal a dospěl tam, kam se dá dojít jedině zkušeností.

Přistupujeme nyní k první základní zkušenosti rozumem, přesně v pořadí zkušeností, jak jsou uvedeny sledem Ježíšova života v Novém zákoně.

Ježíš podal mnoho pouček, které vyslovil buď v podobenstvích, nebo přímým vysvětlením. Jsou však tak náročné, že nikdo je nedokáže splnit a podle nich se zařídit, kdo nepochopil systém, jak, kdy kterou z nich použít a jak si zkontrolovat jejich uskutečnění. Tento systém je popsán Ježíšovým životem, a to je největší tajemství, po jehož rozluštění se může stát

následování Krista do věčného života zřetelným systémem, podobným jiným systémům v exaktních vědách.

Přiznejme si, že praví alchymisté o těchto postupech už věděli, a ti z nich, kteří dokázali vydobýt z hmoty (z lidského života) kámen mudrců (vědomě žitý věčný život), zanechali nám traktáty, které dosvědčují, že se řídili příkladem Ježíšova života, že rozluštili záhadu Ježíšova života přinejmenším tak, jak to činíme dnes my. Důležité v jejich pojednáních je, že působili na hmotu a že správně poznali užitečnost neušlechtilé hmoty (pomíjejícího lidského života) v těle a její nepostradatelnost při výrobě ušlechtilé hmoty (zlata - věčného života). Neodkazovali na posmrtný život. To je velký pokrok v interpretaci Ježíše.

Návodem o tom, jak si počínat s rozumovou činností, začíná evangelium sv. Matouše v první a v druhé kapitole. Tento návod potom prolíná i dalším textem evangelií. Nebylo by však možno mu rozumět, kdyby se nezachytilo hned úvodní, základní poučení na začátku evangelia sv. Matouše, a proto se u něho zastavíme poněkud déle.

Než se pustíme do tohoto výkladu, který bude podrobný, pojistíme se proti nebezpečí, že se ztratíme v podrobnostech a ztratíme z dohledu celkový význam podobenství.

Dáme-li rozumu možnost volně se rozvíjet bez ohledu na jeho možnost působit jako urychlovač (ochránce) při zrodu vědomí o věčném jeho původu, požene nás stále jen k dokonalejšímu využití pomíjejícího života! Jak jsme toho svědky, dopomůže nám k tolika překvapujícím znalostem o přírodních zákonitostech a možnostech, jak je využít, že v těchto částečných úspěších budeme čím dále tím více ztrácet koncepci věčného života. Za kus lepšího chleba, za dokonalejší využití pokladů tohoto světa prodáme lehce ideály věčného života.

Budeme si tedy teď všímat rozumu jako regulátoru vůle, jako jednoho z významných prostředků na cestě do věčnosti, ale teprve později si doplníme obraz cesty o další prostředky a o další kroky, které na ní máme učinit.

Ježíš svým životem líčí vývojové stavy. My si nyní budeme pochopitelně všímat nejnižšího, jakéhosi přechodového stupně, později dalších.

Celý výklad bude pojat jako zpřístupnění posledního starověkého a dnes jediného dochovaného zasněvacího návodu.

Pod pojmem "zasvěcování" budeme rozumět působení na lidské vědomí tak, aby se napřed rozšířilo, a později, až dosáhne potřebné šíře, aby bylo schopno stát se nezávislým na dočasném jeho nositeli, lidském těle, a ještě dále na jakémkoliv časoprostorovém jevu a procesu.

Autor odmítá řešení, které považovali za správné stoikové. Nejznámější je případ Zenonův, zakladatele stoicismu (335 - 264 př. n. l.), který po dosažení určitého stupně poznání, o němž zde bude řeč, spáchal sebevraždu, a po něm mnozí jiní. Dobrovolný vstup Ježíšův na kříž vypadá jako sebevražda, neboť, jak se sám vyjádřil, mohl se ubránit, avšak jeho smrt má zcela jiný význam než smrt Zenonova, kterému tělo připadalo být

zbytečné, když si myslel, že dosáhl všeho, co mohl pomocí něho dosáhnout, kdežto Ježíšovi bylo tělo nástrojem ke zmrtvýchvstání, což je symbol uskutečnění věčného života už v těle. Zenon si myslel, že jen manipulace s myslí jest rozhodující pro vstup do věčného života a že je tělo třeba odstranit, jakmile mysl vstoupila do věčnosti. Domníval se, že tělo je překážkou k dalšímu svobodnému rozletu mysli, protože ve chvíli extáze tělo nepociťoval a jeho mysl se stala svobodnou. Přestala být svobodnou, jakmile se mu vrátil pocit tělesnosti po konci extáze. Nevěděl, že během extáze živá hmota jeho mozku vážala podvědomí a paměť na sebe, takže se mohl oddělit od vnímání pomíjejícího světa. Potřeboval tedy i k extázi živého těla a byl by je mohl použít ještě při vyšších stavech vědomí. Obdobného podceňování z nedostačující informovanosti se dopouštěli středověcí křesťanští mystikové, zvláště asketové. Domnívali se, že tělo je třeba jen umrtvovat, aby nepřekáželo vzletu ducha. Tělo pak bylo tak chatrným prostředkem k dosažení vědomí o věčnosti, že uneslo jen velmi malou míru toho, po čem tolik toužili, a co nazývali zduchovněním. Ježíš svými zázraky, při nichž léčil neduhy všeho druhu, ukázal zcela jasně, jak velmi záleží na zdravém těle, nepodceňoval jeho funkce a cenil si je jako nezbytného prostředku k přechodu do věčnosti.

Základní vysvětlení prvního kroku

Hlavní vykládané texty budou uváděny v nezkráceném znění, aby bylo patrné, že nejde o umělé vytrhování části textu z celku, který by mohl mít případně jiný význam než vykládaná část.

Prvně rozebereme počáteční stránky (1. až 2. kapitolu) evangelia sv. Matouše. Máme k tomu několik závažných důvodů. Zatím nejsrozumitelnější je ten, že první zachovanou zmínku o evangeliích máme od biskupa v Heiropoli ve Frygii, Papiuse, narozeného kolem roku 70 n. l. a zemřevšího mučednickou smrtí roku 107. Byl presbytem Jana, za kterého se pokládal apoštol Jan. Janova slova, dochována Papiusem, jsou tato: "Matouš napsal řeči v hebrejském jazyce, každý je pak přeložil, jak mohl." Původní originální text se nezachoval, autora překladu neznáme. První dvě kapitoly zní takto:

(1) Rodokmen Ježíše Krista, syna Abrahamova, Abraham zplodil Jakuba, Jakub zplodil Judu a jeho bratry. Juda zplodil Faresa a Zarama z Tamary, Fares zplodil Esrona, Esron zplodil Arama, Aram zplodil Aminadaba, Aminadab zplodil Násona, Náson zplodil Salmona, Salmon zplodil Bóza z Ráhaby, Bóz zplodil krále Davida.

Král David zplodil Šalomouna z manželky Uriášovy, Šalomoun zplodil Roboama atd. (necitujeme dále protože na jménech tolik nezáleží, a rodokmen končí takto:)... Maten zplodil Jakuba, Jakub zplodil Josefa, muže Marie, z níž se narodil Ježíš, který se nazývá Kristus.

Všech pokolení od Abrahama až po Davida bylo tedy čtrnáct, od Davida až po stěhování do Babylóna až po Krista čtrnáct pokolení.

Narození Ježíše Krista se stalo takto: Jeho matka Marie byla zasnoubena Josefovi, a dříve než se sešli, shledalo se, že je těhotná z Ducha

svatého. Poněvadž Josef, její muž, byl spravedlivý a nechtěl ji vydat (pohaně), zamýšlel ji tajně propustit. Ale když o tom uvažoval, hle, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl mu: "Josefe, synu Davidův, neboj se vzít k sobě Marii, svou manželku, neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí pak syna a dáš mu jméno Ježíš, on totiž spasí svůj lid od jeho hříchů.

Toto všecko se stalo, aby se naplnilo, co řekl Pán skrze proroka:

Hle, panna počne a porodí Syna, a nazvou ho jménem Emmanuel, což je v překladě: "Bůh s námi". Když se Josef probudil ze spánku, učinil, jak mu přikázal anděl Páně, a vzal svou manželku k sobě. A nepoznal ji, až porodila.

(2) Když se tedy narodil Ježíš v Betlémě v Judeji za dnů krále Heroda, hle, přišli do Jeruzaléma mudrci od Východu a pravili: "Kde je ten narozený král židovský? Viděli jsme jeho hvězdu na východě a přišli jsme se mu poklonit." Sotva to Herodes uslyšel, vzrušil se a celý Jeruzalém s ním. I svolal všechny velekněze a vykladače Písma v lidu a vyzvídal na nich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu tedy řekli: "V Betlémě v Judeji, neboť tak psal prorok:

*"A ty, Betleme, země Judova,
naprosto nejsi nejmenší mezi
předními městy Judovými,
neboť z tebe vyjde vůdce,
který bude vládcem mému lidu izraelskému."*

Tu si Herodes tajně zavolal mudrce a vyptal se jich přesně na dobu hvězdy, která se jim ukázala. Poslal je pak do Betléma se slovy: "Jděte a dobře se vyptejte na dítě, a až je naleznete, oznamte mi, abych se mu šel poklonit i já." Když to od krále vyslechli, odešli.

A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až přišla nad místo, kde bylo dítě, a zastavila se. Jakmile uviděli hvězdu, nesmírně se zaradovali. I vstoupili do domu a našli dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a klaněli se mu. Pak otevřeli své pokladnice a podali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. A poněvadž dostali ve snu pokyn, aby se nevraceli k Herodovi, odebrali se jinou cestou do své země.

Když odešli, hle, anděl Páně se ukázal Josefovi ve snu a pravil: "Vstaň, vezmi dítě i s jeho matkou, utec do Egypta a tam buď až ti řeknu. Herodes bude totiž pátrat po dítěti, aby je zahubil." On tedy vstal, vzal v noci dítě i s jeho matkou a uchýlil se do Egypta. I zůstal tam až do skonání Herodesa, aby se splnilo, co řekl Pán skrze proroka: Z Egypta jsem povolal svého syna.

Když Herodes viděl, že byl od mudrců oklamán, velmi se rozhněval a dal pobít v Betlémě i v celém jeho okolí všechny chlapce od dvouletých dolů podle času, který vyzvěděl od mudrců. Tehdy se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš:

*Bylo slyšet hlas v Ramě,
velký pláč a nářek. Ráchel oplakává své děti
a nedá se potěšit, poněvadž jich není.*

Když zemřel Herodes, hle, anděl Páně se ukázal ve snu Josefovi v Egyptě a řekl: "Vstaň, vezmi dítě i s jeho matkou a jdi do izraelské země, neboť ti zemřeli, kdo ukládali dítěti o život." On tedy vstal, vzal dítě i s jeho matkou a vešel do izraelské země. Když však uslyšel, že v Judsku vládne Archelaus po svém otci Herodovi, bál se tam jít, a podle pokynu ve snu se odebral do končin galilejských. I šel a bydlel v městě, které se nazývá Nazaret, aby se splnilo, co řekl prorok: "Bude nazýván Nazaretský."

Výklad: především něco málo o rámci vyprávění.

Časový rámeček: Třikrát čtrnáct pokolení od Abrahama až po Ježíše. Obecně se má za to, že za touto hrou čísel se skrývá úmysl. Tento názor přijmeme za správný. Všechny časové údaje nám budou symbolem určitého úsilí, které je nutno vynaložit na zasvěcovací cestě, a určitých okolností, se kterými je nutno počítat.

Ty tři čtrnáctky se potom dají jednoduše vysvětlit takto: Za všech okolností, vyskytujících se v průběhu času, je možno jít kupředu, neboť lidské vnímání času je právě tím největším zaslíbením (číslo tři, třikrát) přechodu do bezčasovosti, kam se celým vývojem míří. Čas je indikátorem stimulace (označuje způsob, jakým může být člověk podnícen a čím může být doveden k dalšímu pokroku). Mládí (14), dospělý věk (14) i stáří (14) jsou všechny příhodné k tomu, aby člověk nějakým způsobem se napojoval na věčnost, ba dokonce aniž to ví, je stále na ni napojen (10 je spojení věčnosti s časovostí, čtyři je symbolem konkrétní lidské existence v času a v prostoru, tj. 3 plus 1, tři rozměry symbolizující prostor a přidaná jednotka probíhající vnímaný čas.)

Tyto vědomosti jsou převzaty ze židovské kabaly (hebr. Gabbalah, tradice), která je mystickou interpretací Bible. Je nutno ji vzít v patrnost, protože nemůže být pochyb o tom, že čísla (14, 14, 14) jsou nastylizována, že nejsou vybrána náhodně, nýbrž se znalostmi toho, co měla do kabaly zasvěcenému čtenáři prozradit. Byl-li zde tento úmysl pisatelův, musíme s tím počítat, ať už si myslíme o kabale, co chceme. Kabalistickou hru čísel nejlépe ovládal sv. Jan, jestliže je to on, který napsal Apokalypsu (Zjevení sv. Jana), a proto bez znalosti kabaly jsou všechny výklady Apokalypsy marné. Kdo Apokalypsu chápe jinak než jako výklad evangelií a života Ježíše Krista, a chce z ní odvozovat nějaké budoucí události ve světě, nehorázně se mýlí. Kdyby měl možnost si opatřit výklady Apokalypsy (a mohl by si je opatřit), vedené tímto duchem, zjistil by, že všechny beze zbytku byly chybné, že se z nich nikdy nic neuskutečnilo. Chyba však není v Apokalypse, nýbrž v jejím výkladu. Naopak, vykládá-li se Apokalypsa jako druhý (evangelia jsou první) zasvěcovací dokument v oblasti křesťanství, pak se dají z něho vyčíst velmi užitečná, obecně platná pravidla a zákonitosti přechodu z časoprostoru do věčnosti. A právě tímto způsobem si budeme zde v tomto spise všimnout evangelií. Nemá tím být zúžen jejich význam, nýbrž rozšířen. Bylo by nesmyslné tímto výkladem potírat nesymbolické výklady mířící třeba jen do mravní oblasti atd.

Prostorový a věcný rámeček.

Věřícímu křesťanu možná bude za těžké se smířit s výkladem, v němž bude např. sv. Josef považován za onu část rozumu, která je za určitých okolností, v evangeliích přesně označených, přístupna poznání, které má nový charakter, není totiž postupné, nýbrž kvantové, okamžikové, nárazové, chcete-li inspirační povahy. Případ Josefov např. ukazuje, jak je člověk

najednou obohacen určitým kvantem vědomostí, které jsou sice převratné povahy, přece však správně zapadají do celkových osobnostních tendencí, jsou jejich nečekaným vyslyšením. My jsme už dnes v psychologii postoupili tak daleko, že víme o syntéze myšlenek, která nastává nečekaně při určitém uvolnění prvků, ze kterých se skládá. Konkrétní úsilí často nevede k žádoucím výsledkům, i když je nepostradatelné, pokud nevede ke skladu, který může nastat za zvláštních okolností, které jsou v Bibli např. správně symbolisovány snem. Sen, to je symbolická definice uvolnění bez úplného útlumu, uvolnění, ze kterého, za kterého k sobě mohou volně tíhnout části poznání, které bychom při předem pojatém způsobu kombinací nikdy nespojovali. V předešlé větě o snu není obsažen omyl. Snem Bible definuje stav, za něhož lze dojít

k syntézi, k níž by se bez určitého uvolnění nedospělo. K uvolnění se syntetickými následky myšlení, které přináší velmi žádané řešení a dokonce správné řešení nějakého velmi naléhavého problému, opravdu dochází na počátku série těchto zkušeností buď jen ve snu nebo ve stavu jemu podobném. Stavem jemu podobným nemyslíme polospánek, nýbrž dokonalé opuštění od řešení toho, co nedokážeme vyřešit, a to bezprostředně po tom, co jsme v řešení neuspěli. Navozujeme stav touhy, kdy touha něco vyřešit už nemá konkrétní povahu úvahy, nýbrž jen touhy jako stavu.

V našem výkladu bude nutné se dále smířit s tím, že učedníci Ježíšovi představují další, už nesnovou, rozvinutější fázi chápání a pak dokonalejší míru poslušnosti a odhodlanosti plnit to, co rozšířené vědomí předpokládá k provedení.

A konečně Ježíš, Panna Maria, sv. Josef představují složky naší lidské individuality. (Ježíši bude nutno věnovat na dalších krocích více času, aby bylo zřejmo, jak také on je složkou našeho já, nebo jak se jí má postupně stávat podle slov Pavlových: "Živ jsem už ne já, ale živ je ve mně Kristus"). Podle jejich počínání v ději Ježíšova života můžeme pochopit celý vývoj za hranicemi běžného života, ovšem v rámci lidské existence na zemi, nikoliv až v posmrtném životě. Můžeme též pochopit, jakými prostředky a za jakých okolností se dosahuje účinků naznačených Ježíšovým životem. Tyto účinky jsou naznačeny celou řadou dalších symbolů od zázraků až po ukřižování, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Dále tu máme k dispozici symbol prostředí, ve kterém se odehrává lidský život Ježíšův. Tyto symboly velmi výrazně doplňují dříve zmíněné prvky. Budeme mít příležitost se s nimi postupně seznámit během celého dalšího výkladu.

Po tomto výkladu o obecných principech řešení symbolismu Ježíšova života je možno přistoupit k postupnému objasňování celé cesty vědomí, nacházející se za jeho běžnou mírou, která, pokud není překročena, vede ke zničení vědomí, jež jsme nabyli o sobě a o okolním světě po narození.

Především nesmí uniknout naší pozornosti, že sv. Matouš odvozuje původ Ježíšův od Abrahama přes královskou větev až k Josefovi, a zároveň prohlašuje, že Josef nezplodil Ježíše. Odvozuje tedy původ Ježíšův po otci, který není jeho otcem. To je jeden z charakteristických tradičních (kabalistických) způsobů odvozování. Setkáváme se s ním už v Bibli ve Starém zákoně. Nejznámější případ je vyprávění o prvních lidech Adamu a Evě a o jejich potomcích. V Bibli se praví, že měli celou řadu synů, ani jednu dceru. Kde se vzaly všechny ženy, které si tito synové brali za manželky? Dnes už se všeobecně soudí v odborných kruzích hlavně archeologických, že

pod jmény synů je třeba rozumět jména tehdejších národů Blízkého východu. Poslední z těchto národů, zcela podle hlášení Starého zákona, objevil náš Bedřich Hrozný, který podobně jako Heindrich Schliemann nepovažoval vyprávění o prvních lidech (Heinrich Schliemann si obdobně počínal s vyprávěním v Homérově Illiadě a Odysseji) za báj, nýbrž za tradiční způsob psaní, které je určeno pro širší veřejnost v takové podobě, aby jen malá její část se z textu dozvěděla více než co je z něho na první pohled zřejmo.

Také ze záznamu Matoušova je na první pohled patrný rozpor, za ním se však skrývá významné poučení, bez kterého se člověk neobejde na cestě za rozšířeným vědomím. Skrytý smysl označuje krok, který by jinak v takové zkratce nemohl být vysloven.

Mluví se zde tedy vůbec o prvním kroku na cestě do vědomého zažívání věčnosti, o kroku, který, nepovede-li se, vede k zastavení postupu. Toto místo textu zůstávalo dodneška nerozluštěno, přestože se vědělo o kroku, který je v něm uveden. Vykládal se podle jistých výroků Ježíšových, které se nyní pro nás stávají komentářem k ději Ježíšova života, a podle zkušenosti, téměř vždy velmi nedokonale a zkresleně.

Největší zkreslení nastávalo tím, že většina křesťanů mířila do "nebe" po smrti, dále že nebe chápali jako **místo** blaženosti. Další zkreslení a znehodnocení, a to právě podstatné, vznikalo tím, že se s rozumem, jako nositelem lidské vůle, postupovalo zcela obvyklými, řekli bychom pozitivními cestami. Člověk se chtěl dostat do nebe, připadalo mu, že je rozumné chtít zaměnit věčnou blaženost za blaho pomíjející, i za cenu dočasného nebo celoživotního strádání, odříkání a snášení všech možných příkoří.

Nebudeme se podrobněji zabývat dokonalejšími duševními stavy než je běžné bdělé vědomí, ale připomeňme si, že Ježíš jasně ukazuje, že všechny jsou dosažitelné už za pozemského života. Při stavech ráj, nebe, nejde

v žádném případě o místo, to už celkem potichu nebo nahlas uznávají i teologové všech církví. O těchto stavech nám svědčí Nový zákon při narození Ježíše (radost pastýřů, příchod tří králů, při jeho křtu v Jordánu, při proměnění na hoře Tabor, při povstání z mrtvých a konečně i nanebevstoupení). Všechny tyto stavy, jak naznačil Ježíš, probíhají v rámci lidské existence a jsou shrnuty v Ježíšovu požadavku: "Abyste byli jedno s Otcem mým" (= abyste přešli do prožívání věčného života, "jako já s ním jedno jsem."

Budeme se učit od Ježíše a z jeho života, jak dospět k tomuto absolutnímu osvobození od závislosti na všech jevech časových a prostorových bez ztráty vědomí.

V podstatě jde o přesun vědomí, o jeho přidružení ke zdrojovému vědomí pokud takové existuje (a není třeba tomu věřit, že existuje, protože Ježíš nám poskytuje návod, jak se o něm přesvědčit).

Ježíš svým životem dokazuje, že toto nalezení nového středu vědomí neznehodnocuje uvědomování si časoprostorového světa, nýbrž naopak, dovoluje člověku přehodnotit dosavadní řád hodnot podle širšího hlediska, které se před člověkem rozevře, což vede k životu nejen moudřejšímu, ale i plnějšímu.

Všichni kdo prožili onen přesun vědomí, mohli by potvrdit, že v citované části evangelia je utajen postup a podmínky, za nichž musí nastat

první vstup do věčného vědomí. Po něm ovšem musejí následovat další kroky, neboť jak již bylo řečeno, jde o vývojový stav. Existuje tu určitá, snadno srozumitelná obdoba, mezi vstupem lidského vědomí do styku s hmotným světem po narození dítěte, a prvním vstupem do věčného vědomí. Proto nemohlo být použito jiné symboliky než narození Ježíše v Betlémě ve chlívě.

Nás však nyní zajímá rozluštění symboliky, která naznačuje podmínky prvního kroku, tedy prvního vstupu do věčného vědomí. Ve zkratce a celistvosti je v evangeliu uvedeno takto:

Josef pojme za manželku Pannu Marii, která však je těhotná z Ducha svatého. Protože učiní více než že ji ušetří před pohanou a ujme se jí, stává se zvláštním způsobem otcem, obdobně čistým a neposkvrněným jako Panna Maria. Vedle přivolení Josefova bylo právě tak nutné, aby i Panna Maria přivolila stát se matkou Syna Božího. Bez ochrany Josefovy by byla ani Panna Maria neporodila Ježíše, protože by byla ukamenována dříve než by se dítě narodilo, ani by byla dítě neudržela naživu, protože by ji byl Herodes dal její dítě zabít společně s ostatními novorozenci v Betlémě.

Dokresleme si tuto symboliku symbolismem vlastního života, aby bylo jasné, z jaké pozice přistupujeme k řešení.

Náš Herodes stále vládne a žálí na každého, kdo by ho mohl v jeho vládě ohrozit. Pannu Marii prostě opomíjíme.

Ještě si musíme citovaný text (první dvě kapitoly evangelia sv. Matouše) doplnit o fakta líčená na začátku evangelia sv. Lukáše.

Tam se praví, že k Panně Marii přišel anděl a zvěstoval jí, při jejím bdělém stavu, že počne z Ducha svatého a porodí Syna Božího, dá-li k tomu svolení.

Nyní už k výkladu nechybí žádný symbolický prvek.

Všechny uvedené prvky si napřed vysvětlíme jako součásti lidské individuality.

Člověk ví jen o jedné části své individuality (zobrazené v evangeliu Herodem a Josefem). Tato část individuality narůstá od chvíle vstupu vědomí při narození do lidského těla. Je to náš pocit jáství, který nás svádí k tomu, abychom mysleli jen na sebe a zařizovali se na světě jen pro sebe (Herodes). A tentýž pocit jáství nám dovoluje, abychom se vmýšleli do postavení jiných lidí, spolupracovali s nimi z lásky k nim (sv. Josef).

Lidská společnost se nespolehá na to, že by člověk dobrovolně bez osobního prospěchu dokázal sloužit celku, a proto jej vychovává tak, že mu slibuje odměny různého druhu, od mzdy a bytu až po zábavu, aby jej přiměl k tomu, že bude trvale pracovat pro ni.

Tato životní motivace však nevytváří přímé předpoklady k tomu, aby člověk v sobě vyvinul vědomí, které by se zrodilo během jeho pozemského života a přežilo jeho smrt, neboť jáství se dává do služeb jednotlivce, který za slíbenou odměnu je pak ochoten sloužit i širšímu celku. Tento lidský jednatel je pomíjející. Vědomí, které se přidalo k pomíjející složce existence, se tím samo odsuzuje k pomíjejčnosti.

Nepřímo však i tato výchova dopomáhá k tomu, aby člověk vycházel sám ze sebe, aby se učil na sebe zapomínat při práci pro celek, se kterým má velmi volné svazky, dalo by se říci neosobní.

Proto Ježíš nepotírá lidskou výchovu a nestaví se proti ní, sám se napřed stává tesařem a teprve pak učitelem o věčném životě. Už teď se můžeme pozastavit nad naznačeným faktem: Syn Boží se stává tesařem, věnuje se lidskému povolání. To je však otázka dalších kroků. Otázka rozvinutí pomíjejícího života. Jen zralé semeno může vzklíčit k novému životu.

Zůstaňme u té části naší individuality znázorněné Josefem, neboť tam je klíč k řešení, který má každý člověk na dosah ruky. Je to však takový klíč k věčnému životu, kterým se nedá otevřít přímo brána k věčnému životu, nýbrž jímž se můžeme jen natolik k němu přiblížit a natolik pomoci při jeho vstupu do běžného vědomí, že nemůže být opomenut, tím spíše ne, že vedle něho není dalšího spojení s věčným životem. My víme proč:

Postupné uvědomování si hmotného prostředí po narození v lidském těle je vlastně důkazem, jak se postupně zmocňuje věčné, nevtělené vědomí (my mu budeme říkat zdrojové vědomí) mozku a smyslů, jak se do nich nalévá nerozlišené, a z nich se vylévá už rozlišené, transformované do smyslových vjemů a do rozumových skladeb a rozborů.

Důkaz o tom, že vědomí, které vlastníme a které je propůjčeno tělu, pochází z věčného zdroje vědomí a že nakonec nemusí být závislé na funkcích živé mozkové kůry, na nervech a na smyslové činnosti, si může každý opatřit sám pro sebe, bude-li postupovat podle návodu Ježíšova života. Nemusí tedy věřit, že existuje už nějaké zdrojové vědomí. To na účinnosti jeho experimentu nic neubírá. Ježíš ustavičně během těch tří let učitelského působení dokazoval, že se neproviňuje proti zásadám jeho cesty, kdo není schopen slepě věřit. Proto dělal zázraky, aby nikdo nemusel slepě věřit, a proto vybídl nevěřícího Tomáše, aby vložil prst do jeho ran v rukách a v boku. Ony zázraky jsou symbolem přeměn, které začnou probíhat v člověku, jakmile začne provádět, co Ježíš doporučuje. Ježíš však také ukazuje, že se proviňuje proti zásadám jeho cesty, kdo ho nenásleduje, kdo se podle jejich zásad nechce řídit, jako tomu bylo u Jidáše. Ten spáchal sebevraždu, která je symbolem lidské smrti, k níž dochází zcela zákonitě, řídí-li se člověk svou vůlí, a nikoliv vůlí Ježíšovou, abychom během lidského života dorostli do věčného života, symbolicky do seslání Ducha svatého, a nikoliv do pouhého opotřebení organismu.

Nuže, ono nám známé rozvinutí lidské osobnosti směrem do zevního světa, nemá být natrvalo jediným směrem, jímž se má naše osobnost vyvíjet. Toto rozvinutí musí nastat. Nedovrší-li se, a dává-li mu člověk předčasně jiný směr, např. odejde z aktivního života a nemůže pak svou osobnost rozvinout, začal se i na jeho dráze namířené do věčného života, projevovat tento nedostatek, který může dokonce přivodit stagnaci nebo hluboké krize.

Tradiční způsob psaní, jak se s ním shledáváme v evangeliu svatého Matouše, nám umožňuje, abychom se vyvarovali krizím pocházejícím z jednostranného postupu nebo odjinud. Josef odvádí Ježíše i jeho matku včas z oblasti nebezpečí do Egypta, a tak se stává, že sice všichni novorozenci v Betlémě jsou povražděni, ale Ježíš se ukryl v Egyptě.

Případ Josefův nám ukazuje nový způsob využití rozvinuté lidské osobnosti tak, aby se nejen umožnilo objevení věčného života, ale i přispělo k jeho udržení ve vědomí člověka. Kdyby byl nezasáhl anděl ve snu, byl by Josef jednal jinak. Byl by tajně propustil Marii. Tím by byl naznačen obvyklý způsob lidského jednání. Ježíš by byl patrně zahynul i s matkou ještě nezrozený. Takovou pohanu doznává Panna Maria v každém běžném lidském životě.

Jednáním Josefovým je však naznačen neobvyklý způsob lidského jednání, a jím je navozena celá souvislá řada neobvyklých jednání všech osob okolo Ježíše a neobvyklého počínání Ježíše samotného. Napadá vás jistě, že se tu navrhuje nový způsob myšlení a nový styl života, vcelku nová stylizace života podle nových potřeb, před tím nepoznávaných, stejně tak neznámých jako je nový cíl lidského života - přechod do věčného života - doporučovaný a dosažený Ježíšem. Děj Ježíšova života jednoznačně odpovídá na otázku: "Jakými prostředky lze dospět k vědomě žitému věčnému životu?" Vypočítává svým symbolismem a jinými způsoby, které příčiny nesou určité následky. Nenechává nikoho na pochybách, že při dosavadní motivaci činů (zdůvodnění činnosti) nelze k tak vznešenému cíli dospět.

Prvním krokem v sérii dalších kroků je otcovství toho zvláštního druhu, jako bylo otcovství Josefovo.

Budme si při tomto kroku vědomi toho, že opravdu nejde o otcovství v pravém slova smyslu, protože věčný život je už v nás zaset, jenže si toho nejsme vědomi. Můžeme tomu pouze věřit nebo nevěřit. Nemůžeme se však o tom přesvědčit jinak, než "otcovstvím" sv. Josefa.

V podstatě jde o zavedení nového způsobu myšlení a postupně i hodnocení. Při tomto novém způsobu zdůvodňování činnosti je nutno dbát na to, aby se dodržovala základní zásada, o které se Ježíš vyjádřil "Nedávejte starou záplatu na nový šat, protože by se novou záplatou potrhala zbytek starého šatu." Kdo se bude snažit, aby vytvořil kompromis mezi starým a novým způsobem života, bude v sobě zvyšovat vnitřní napětí až k neúnosnosti a nebude mít úspěch ani ve starém, ani v novém způsobu počínání.

Rozhodnutí a přivolení, které učinila Panna Maria při zvěstování archanděla Gabriela ("Staň se mi podle tvého slova") je nám příkladem, podle něhož se máme řídit. Všechno musí začít přivolením k novému cíli, k zavedení věčného života do časného.

Totéž přece svým způsobem učinil sv. Josef. Zatímco však Panna Maria získala zprávu o záměru Božím při bdělém stavu, sv. Josef ji dostal ve snu. Kdybychom měli čekat, až dostaneme pokyn od Boha v bdělém stavu, nikdy bychom se nedočkali, zvláště když třeba na Boha nevěříme. V symbolice života sv. Josefa je obsaženo, že neměl v programu věnovat se věčnému životu (Ježíši), přeloženo do asymbolické řeči, nemusel a priori (předem) věřit úkolu, který na sebe vzal. Teprve když nabyl důkaz o tom, že starat se o věčný život (Ježíše) je důležitější než byly jeho předešlé záměry (oženit se a mít vlastní pomíjející děti - rozuměj uspořádat život tak, aby se v něm uspokojily a naplnily cíle dočasného trvání), změnil svůj záměr, a tedy i celý způsob života, doma si vydělával tesařinou na dočasný život - nyní si v Egyptě vydělával patrně stejnými metodami, tesařinou, a to proto, aby se

především mohl postarat o nový věčný život (o Ježíše). To je motivační stránka prvního kroku. Člověk musí mít nový pádný důvod k tomu, aby trvale jednal jinak než dříve.

Pohledme ještě maličko na úlohu Panny Marie. Kdo dostává pokyn, že má ze sebe zrodit věčný život? Naše zdrojové vědomí, se kterým nemáme styk, které si neuvědomujeme. Proto v Bibli je také vysvětleno, za jakých okolností můžeme vejít ve styk s tímto zdrojovým vědomím, tj. s vědomím, ze kterého je odvozeno naše vědomí, jež máme. Lidské odvozené vědomí (= Josef a jiná jeho část Herodes. Mluvíme zatím jen o jeho části symbolizované Josefem.) Herodes se dovídá o narození Ježíše teprve od tří králů, tedy nikoliv přímo. Mluví se tu o vrstvách lidského vědomí, o složitosti lidského já, jehož dominující složka chce vládnout, a jehož složka použitelná pro získání věčného života - Josef - je ochotna sloužit vyšším cílům (rozuměj jimi v běžném životě sociální, vědecké nebo umělecké založení) a může se setkat se zdrojovým vědomím teprve tehdy, když člověk souhlasí se životem žitým jako služba věčnému životu. Jeho rozhodnutí je podepřeno nebo navozeno snem a andělem ve snu, rozuměj v běžném lidském vědomí, které ve srovnání se zdrojovým vědomím se podobá snu, neboť v něm to, co prožíváme za pomoci mysli a rozumové činnosti považuje za jedinou skutečnost. Právě jako ve snu všechno, co tam zažíváme, považujeme za jedinou skutečnost, vedle níž už nic není. O této klamně záměně části za celek mluví Ježíš jako o pokušení ("Neuved' nás v pokušení"). Anděl pak znamená správné poučení z kteréhokoliv pramene, ovšem správné ve smyslu poučení o možnostech tohoto života jako prostředku k službě věčnému životu, jak přesně naznačuje obsah Josefova snu.

Je nejvýše důležité, abyste měli hned od začátku tohoto výkladu jasno, že se v evangeliu píše tradičním způsobem, kterým to, co se napsalo nebo vyslovilo, bylo sice srozumitelné pro nezasvěceného člověka, ale pro člověka zasvěceného totéž mělo jiný, hlubší význam.

Jen tak se dá vysvětlit, že Ježíš mohl říci: "Zbořte tento chrám (a ukázal na velechrám jeruzalémský) a já ho ve třech dnech postavím." Jan, učedník Ježíšův, který tento výrok zaznamenává ve svém evangeliu, vysvětluje, že Ježíš tím myslel své ukřížování, po němž za tři dny vstal z mrtvých. Ježíš však vysvětlil lidem, kteří tento výrok slyšeli, co jím myslel, a když se chopili kamenů, aby ho jako rouhače ukamenovali, unikl zprostředka nich. Stalo se však ještě mnohem více. Svědci, kteří byli předvedeni před soud, aby proti němu svědčili, správně tvrdili, že prohlásil o jeruzalémském chrámu, který stavěli 46 let, že se má zbořit a že on jej za tři dny postaví. Toto nařčení stačilo pro veřejnost k tomu, aby byl Ježíš odsouzen k smrti. Ježíš to věděl, a přesto se vůbec nehájil. Dovedeme si představit, jak významně hleděl na velekněze, který věděl, že Ježíš mluvil tradičně, a že může být odsouzen jen proto, že poštváný lid této mluvě nerozuměl. Ježíš přitom i za cenu života zachoval mlčení o smyslu svého výroku. Taková byla jeho úcta k tradičnímu způsobu vyjadřování. Že kněží rozuměli symbolické mluvě Ježíšově, je patrné z toho, že k Ježíšovu hrobu postavili stráž.

Celý další výklad vás má připravovat k pochopení, že nejen celý Ježíšův život měl symbolický význam, ale že ho měl především pro následovníky Ježíšovy, neboť kdokoliv bude následovat Ježíše Krista, bude prožívat fakta, která jsou symbolicky popsána v Ježíšově životě, a dovrší-li

svůj vývoj podle Ježíšova návodu, bude se celý jeho rozvoj faktů lišit jen v jediném bodě, že nevstoupí na nebesa, nýbrž že na ně bude vzat.

(Poznámka: Bylo by dobře učinit poznámku, ke které bychom snad později neměli příležitost. Kdo dostatečně rozvine svůj život a z nepochopení nebo nevědomosti nenásleduje Ježíše anebo nejedná a nemyslí obdobně, jak Ježíš navrhuje, dostává se aspoň na spodní okraj celé nadstavby nad běžným životem, a tam zažívá přinejmenším pronásledování Herodem se všemi důsledky. Krátce bychom řekli: Nepřejde-li k sebevýchově za účelem dosažení vyššího způsobu myšlení a jednání, je vláčen a mučen okolnostmi, které považuje mylně za objektivně dané. To se děje v malém, individuálně, u jednotlivců, i ve velkém, v mezinárodních stycích. Války a rozepře světového rozsahu jsou nám toho dokladem. Samozřejmě není chybou, že se lidé dopracovali tak velké techniky života. Nemají-li se však jí vzájemně ohrožovat, nechtějí-li, aby nastaly ony tak dobře nám známé a velmi nepříjemné "objektivní" okolnosti, které je budou násilím převychovávat, pak musí k vědě a technice přidat vědu o umění žít a z té musí udělat střed svého snažení. Čím dříve si k tomu vyhradí čas a zájem, tím lépe pro ně. Jinak hrozí přinejmenším, že jedinci a skupiny budou odpadat od technické kultury, že se jí budou zříkat, a samorostle si budou dobývat takové podmínky života, v nichž by neplatily okolnosti, které jim připadají nežádoucí. Ježíš nebyl prorokem, když řekl, že cesta široká, po níž se dnes lidstvo ubírá, vede ke zkáze, zatímco cesta úzká, kterou on hlásal, vede ke spáse. To nebylo předvídání, nýbrž zkušenost, kterou si bude muset osvojit dříve nebo později celé lidstvo. Úzká cesta, která už dnes ve svých začátcích se nám jeví jako stále užší vědní a technická spolupráce, bude muset být zastoupena ve velkém a lidi bude muset spojovat umění žít. Jedině v tomto smyslu bude moci být jediný ovčinec a jediný pastýř, jak předvídal Ježíš.)

Vraťme se k Josefovou otcovství. Může nám ještě mnoho posloužit k vysvětlení naší cesty. Snad postřehujete obdobu mezi způsobem, jakým se dostala Panna Maria k mateřství a způsobem, jímž se dostal k otcovství sv. Josef. Oba neokusili pohlavního styku. Spokojme se s tímto náznakem obdoby, i když by se dala vysvětlit hlouběji. Došli bychom k zajímavým, velmi hlubokým, ale od účelu našeho vysvětlení odbíhajícím souvztažnostem. Pro nás je zatím nejdůležitější, abychom si uvědomovali, jaký je rozdíl mezi prvním "nadpřirozeným" (tj. nadstavby se týkajícím) zážitkem Josefovým a mezi zážitkem Panny Marie, a to zážitkem před narozením Ježíšovým, neboť narození Ježíšovo je mezníkem, po němž se dějem líčené stavy přesouvají na úroveň bdělého vědomí, symbolicky řečeno, ví o nich i Josef. O zvěstování archanděla Gabriela však Josef nic neví, dokud mu o něm neřekne anděl ve snu. Rozdíl úrovní zážitků Panny Marie a Josefa jsme si proto označili jako rozdíl mezi úrovní bdělého stavu u sv. Josefa, a úroveň nadvědomí, do které nemůžeme v těch počátečních fázích proniknout, a ve které probíhá zážitek Panny Marie. Jen pro dokreslení je dobře vědět, že úroveň, na které probíhá andělovo zvěstování a souhlas Panny, je již úroveň s bezčasovým základem, čili zvěstování i souhlas tam probíhá neustále, věčně. To je ona vnitřní připravenost, v Bibli se praví na jednom místě "sláva, připravená pro člověka od věků", ke které se musíme umět jen přidat s tím svým Josefovským úkolem. Rozpor mezi transformací věčného do časového je ještě jednou vyřešen

v evangeliu sv. Jana při prvním zázraku, neboť tam šlo také o přechod

z bezčasovosti do času, a tento přechod nikdy neprobíhá samovolně a hladce (viz těžkosti okolo narození Ježíše). Panna Maria si přeje, aby Ježíš učinil zázrak. Ježíš jí odporuje, protože nenastala jeho hodina, ještě nepřešlo všechno potřebné nadvědomí do bdělého vědomí. Podobně tomu je na vyšších úrovních vědomí, že se totiž bdělé vědomí musí teprve přizpůsobovat věčnému, bezčasovému vědomí. (Boj Ježíše se Satanem po křtu v Jordánu, Ježíšovo napomenutí ženě, které se zjevil v zahradě po zmrtvýchvstání, aby se ho nedotýkala, že /teprve/ kráčí k Otcí.)

Proč tedy začínat první krok podle příkladu sv. Josefa? Příklad Panny Marie je správný, svolila "Hle, služka Páně, staň se mi podle tvého slova", ale člověk se hned nedokáže stát služebníkem vyššího cíle nebo věčného cíle života a jemu podrobit veškeré své jednání. Snaží-li se o to, jen si dokazuje, že toho nemůže dosáhnout, a má-li dobrou vůli, zoufá si a zmalomyslní nad svou neschopností následovat symbol počínání Panny Marie. Máme tu však ještě obdobný příklad Josefův na úrovni nám dostupné. Poodhalme jeho symbolismus.

Budeme postupovat opatrně s vědomím, že naučit se něčemu od Josefa není totéž, jako naučit se něčemu z matematiky, přírodovědy, jazykovědy apod. Naučíme-li se např. něčemu z matematiky a nepoužijeme-li těchto vědomostí, buď proto, že toho nepotřebujeme, nebo že nechceme, protože jsme se rozhodli věnovat se něčemu jinému než matematice, nic se nestane.

Naučíme-li se něčemu od sv. Josefa, později od Ježíše a dalších symbolických postav Nového zákona, jsme tím vázáni, neboť nejde o vědomosti nezávazné povahy. Jsou to vědomosti pro život, jemuž se nemůžeme vyhnout, který nesmíme zanedbávat, asi tak, jako matka nesmí přestat pečovat o dítě, které zrodila, nepřeje-li si, aby zemřelo. Jsou to vědomosti pro život, jsou to nové principy myšlení a jednání, které se týkají celého dalšího života jako celku právě tak, jako každé konkrétní životní záležitosti zvlášť.

Proč jsme vázáni tím, čemu se naučíme od sv. Josefa? Symbolismus jeho počínání nám dává jasnou odpověď na tuto otázku.

Kdyby se byl Josef neujal Panny Marie a Ježíše, opakujeme znovu, bylo by se zmařilo buď hned narození Ježíše, anebo aspoň by se byl neudržel Ježíš na živu a byl by ho postihl osud mláďátek v Betlémě. Byl by jej Herodes dal zavraždit. Nepoužíváme-li matematiky, když jsme se jí naučili, možná, že je to proto, že ji při svém povolání nepotřebujeme. Pak ovšem nikdo přitom nepřijde o život. Nepomůžeme-li Ježíšovi, který se má narodit, a to způsobem, jak jej symbolicky naznačil sv. Josef, věčný život se v nás buď vůbec neobjeví, nebo zase odejde z našeho vědomí, jaké se objevilo např. u Sorena Kierkegaarda (1813 - 1855) nebo u Walta Whitmanna (1819 - 1897) a u jiných. Protože však nebylo opatrováno Josefovým způsobem, zase zaniklo.

Symbolismus nás učí, že toto opatrování Ježíše, jak je prováděl Josef, není ničím jiným a menším, než zvláštní druh otcovství. Proto si mohl významným a nápadným způsobem sv. Matouš dovolit odvozovat původ Ježíšův od Josefa, a zároveň tvrdit, že se z něho Ježíš nenarodil, že ho Josef nezplodil. Tím je vlastně velmi přesně symbolicky definováno Josefovo otcovství.

Proč je to vůbec otcovství? Je tu symbolicky vysvětlováno, že vývoj lidské individuality, která vychází ze zdrojového vědomí (nábožensky řečeno: Člověk stvořený Bohem a dospěvší od Adama a Evy přes Abrahama, Davida až k Josefovi), dospěl v Josefovi do stádia, kdy je člověk schopen pojmout myšlenku, že má z ustavičně nastavovaného pozemského života (plozením) přejít do uvědomělého převodu (pomocí Panně Marii a Ježíšovi) zdrojového vědomí do lidského vědomí. Tím se stane otcem věčného vědomí, které proto, že je vždycky, i když vědomí o něm je sebeprchavější, původem věčné (vychází ze zdrojového vědomí), může se k věčnému vědomí navrátit (viz podobenství o marnotratném synu nebo podobenství o hospodaření s hřivnami). Tento návrat, symbolicky znázorněný Josefovým opatrováním Panny Marie a Ježíše, totiž způsobí, že i v lidském pomíjejícím vědomí se objeví vědomí nové, věčné, které bude mít od chvíle, kdy se objevilo, některé znaky, které nemá naše odvozené vědomí. Nejdůležitějším jeho znakem je, že musí být v tom, co je jeho věčného Otce (jinak by nemělo povahu věčnosti), čili, že kromě jiného aspoň čas od času poskytuje člověku jistotu, že neexistuje jen odděleně, jaksi vyprýštěn, zde přechodně na zemi, nýbrž též ve věčnosti. Důkaz ten je zpočátku ještě nejasný, ale ne ve smyslu své neskutečnosti a závažnosti, nýbrž ve způsobu zevních projevů. Proto nás Ježíš poučuje ve svých dvanácti letech, že **musí** být v tom, co je jeho Otce. Podle této nové situace se musí zachovat jak sv. Josef (lidská individualita ochotná učinit vše pro věčný život), tak i Panna Maria (zdrojové vědomí postavené před nový úkol).

Otcovství Josefovo pak spočívá v aktivní spolupráci při zrození věčného vědomí v lidském těle (ve stáji v Betlémě, tj. v těle, za pomoci tělesnosti, a celá aktivita má zvláštní povahu, jen být přítom) a v pomoci, kterou má být v něm udrženo naživu.

Otcovství je to proto, že dospělý člověk, jak je psáno symbolicky v evangeliu sv. Matouše, který se může stát manželem a otcem, a který je dokonce tak rozhodnut, změni své rozhodnutí a vrátí se ke své ženě nikoliv proto, aby s ní zplodil pomíjející život, nýbrž aby vůbec mohla porodit věčný život a dovést jej ke zralosti v tomto světě.

Uvědoměme si, že pohlavní akt není nic jiného než rozhodnutí svého druhu. Všechno ostatní obstará příroda, přirozené schopnosti muže a ženy, jimi neovlivnitelné, nýbrž dané. Víme přece dobře, že člověk svým rozhodnutím může dát do pohybu dokonce i takové přírodní síly, které nejsou součástí podstaty živého organismu, využívá elektřinu, vodní sílu, páru, atomovou energii atd. Kdyby však nedal podnět k rozpoutání jejich působení, neuzpůsobil by cestu k jejich projevu, působily by bez jeho záměru, anebo by dokonce v přírodě zůstávaly utajeny. Takovýmto způsobem je člověk otcem elektřiny, která by tu byla i bez něho, ale která jeho působením vykonává v jeho záměru obsaženou funkci. Právě tak Josef pojal záměr uskutečnit uplatnění věčného vědomí v pomíjejícím životě, tak se stal otcem. Ničeho na světě nejsme více otcem než byl sv. Josef otcem Ježíše.

Josefovo otcovství patří do série oněch lidských otcovství, která začala na úsvitu zjistitelné historie člověka využitím ohně a primitivních kamenných nástrojů a rozvíjela se až po využití elektřiny a atomové energie.

Při tomto druhu otcovství se musí předpokládat, že všechny prvky, nutné k uskutečnění určitého rozhodnutí, jímž toto otcovství je, jsou předem

dány. Platí o nich, že mohou, ale nemusí být použity k otcovství. Aby začal probíhat proces otcovství, k tomu je třeba trojího:

1. **poučenosti** o tom, jaké rozhodnutí a jak se má učinit,
2. **uskutečnění** tohoto rozhodnutí a
3. **vytrvalosti**.

Jakékoliv vysvětlování slovem nebo písmem může vést jen k větší poučenosti. Další už je v rukou poučeného. Proto si ještě jednou všimneme, jak nás Nový zákon, a především evangelia a Zjevení poučují. Texty obou pramenů především nenechávají čtenáře na pochybách

a) o naléhavosti úkolů, které před člověka staví Ježíš Kristus. Z jednání všech o Ježíšův úkol zainteresovaných lidí je patrné, že odstupují od dosavadních úkolů a berou na sebe jeho, úkol, který jim ukládá Ježíš. Kdo tak neučiní, není hoden dalšího pokroku. To se projeví fakty, nikoliv nějakým odsouzením. Naopak, kdo tak učiní, začne být veden a nesen duchem, smyslem toho, čeho se chopil. Važme si doby a okolností, za kterých žijeme. Kde jsou ty doby, kdy člověk musel vynaložit veškeré své úsilí, aby si zachoval holý život. Dnes už si tyto chvíle lidstvo připravuje jen uměle, např. ve válkách. Už celá tisíciletí, též za dob Ježíšových, byl člověk schopen a měl k tomu podmínky, aby nacházel přinejmenším něco stejně naléhavého jako je uhájení vlastního života. Ježíš dokonce ukázal, že člověk může usilovat o uhájení věčného života a že ho může vyvinout jako plod pomíjejícího květu, jímž je náš pozemský život.

Za jak naléhavý musel Josef považovat svůj úkol vůči Ježíši ještě nenarozenému, když se postupně rozhoduje nejen změnit cíl svého života, ale i opustit svou zem, své povolání a všechno, co mu bylo zárukou dočasného bezpečí, jaké může člověk chvíli zakoušet na tomto světě. Josefovo nadšení, při kterém zapomínal na sebe a prováděl řadu věcí, které by člověk milující především sebe a myslící především na sebe nikdy neprovedl, toto nadšení je dokladem toho, jak se mu jevilo naléhavým, aby se Ježíš narodil a zůstal naživu.

Tím byl také vysloven hlavní důvod, proč tak mnozí lidé, kteří jsou dobře poučení o zde naznačeném cíli a znají prostředky, jimiž se k němu mohou dostat, po několika krocích odpadají nebo zůstávají trčet, podobni Lotově ženě, která se ohlédla po hořícím městě.

Ježíš nepřestává zdůrazňovat všemi prostředky, že podmínka "hledat království Boží především" musí být splněna. Dokonce nezáleží na tom, že zprvu někteří nebo většina bude hledat pro sebe. Rozhodující však je, že pro toto hledání opustí dosavadní cíle. Symbolicky: učedníci Ježíšovi opustili své rodiny a šli za Ježíšem. Nebo nějaký člověk se chce stát Ježíšovým učedníkem, ale chce ještě pochovat svého mrtvého otce. Ježíš mu nedopřává té možnosti, a radí mu, aby ponechal mrtvým pochovat mrtvého, sám pak aby bez prodlení šel za ním. Podobně radí bohatému mládenci, aby prodal svůj majetek, výtěžek rozdal chudým a následoval ho. V řadě podobností o království nebeském vyslovuje obdobný požadavek všeho se vzdát, např. pro poklad, který zatím byl skryt atd.

Nezesmutněte nad náročností Ježíšovou jako zesmutněl bohatý mládenec. Zdali nám nenapovídá sv. Matouš svým pojmem "otcovství

Josefovo" něco velmi dobře srozumitelného a napodobitelného? Za jakých okolností se muž stává otcem a žena matkou? Vedou je k tomu vždycky rozumové úvahy, touha po dítěti, nebo lépe řečeno, je třeba, aby z touhy po dítěti a jedině z ní se plodily děti? Je třeba něčeho docela jiného k tomu, aby došlo k početí. Je třeba pohlavního aktu. A k tomu se člověk dostává spíše z neodolatelného puzení původu pudového, zcela nerozumného (pořád mějte na mysli nerozumné počínání Josefovo), než rozumovou úvahou, ba dá se říci, že zanedbává všechny úvahy a dává se unést, on tomu říká svým citem, protože si nerad přiznává, že pudem. Obdobně tomu bylo u Josefa. Měl sen, a ten změnil jeho mínění i jednání. A tady je vysloven moment, který, pokud si ho správně vysvětlíme, nás zbaví pocitu, že takového vzepětí, jako bylo vzepětí Josefovo, nejsme schopni.

Řekli jsme si už, že sen je v symbolice bdělou skutečností, anděl dobrou myšlenkou, ještě lépe řečeno, myšlenkou týkající se právě a jen cesty do věčnosti, proto je označována pojmem "anděl" - věčná bytost. Člověk se teprve musí přesvědčit, že myšlenka, která pro něho objevuje cestu do věčného života, třebaže jen některou její fázi, je bytostně, podstatou věčná, aspoň tak je pocítována, uskutečnime-li ji. Objevujeme totiž za ní sílu, která není obsažena v ostatních myšlenkách, jež se týkají pomíjejících cílů. Zkušenost nás o tom poučí. Chopíme-li se jí, vynese nás na takovou úroveň myšlení, na které jsme dříve nebyli. Pomůže nám vyhubit všechny jiné myšlenky a cíle, které se netýkají věčného života a držíme-li se jí, dovede nás k dalšímu zjevení anděla tak, jak je to symbolicky popisována v evangeliu sv. Jana. Stačí vytrvat a jsme posunováni její silou až do věčnosti, ale ne až po smrti, nýbrž zde na světě. (Od Buddhy, který byl vzorem vytrvalosti, víme, že tímto posunem se dostal k zažívání věčnosti, přestože nenabyl víru v osobního Boha. Dokonce ji neměl zapotřebí. I taková cesta je možná. Ovšem není to jediná možná cesta. V této poznámce by mělo být vysvětleno, jak rozumět zničení všech ostatních cílů. To neznamena, že takový člověk by měl být vyřízen pro světský život. Právě naopak. Stává se však právě nejčastěji na prvním kroku, a je to specifická chyba začátečníků, že začnou všechno pomíjející a s tím též pomíjející cíle, jako obživu, světskou činnost, z hloubky duše nenávidět a začnou se stranit světské společnosti, protože ji prostě přestanou snášet. Příčí se jim i jediné světské slovo. Projevuje se tu sice ničivá síla věčné myšlenky na straně jedné, ale též její nesprávné pochopení člověkem na straně druhé. Tento život se vším co k němu náleží, má nesmírnou, protože ničím nenahraditelnou cenu jedinečného prostředku, jímž se dobývá věčnost. Měli bychom tedy s tímto prostředkem nakládat s patřičnou úctou.)

Už první krok, který musí být učiněn, je v evangeliích představován jediným stavem - zázrakem. Počínajíc zázračným zjevením anděla ve snu sv. Josefa, a končíc zázraky Ježíšovými všeho druhu, líčí nám Bible podařené i nepodařené první kroky na cestě do věčnosti, i s okolnostmi, za kterých k takovým prvním krokům dochází. "Evangelisté neskrývají, že zapsali jen některé z nich, ale můžeme mít za to, že je zapsali jako události reprezentující řadu obdobných. Zhostili se svého poslání výborně. Jedna okolnost by nám měla být při zázracích nápadná. Zázraky se nikdy nedějí z iniciativy Ježíšovy, nýbrž vždycky k nim dávají podnět ti lidé, kteří potřebují, aby se zázrak stal. Po zázraku touží ten, kdo se cítí být nevyléčitelně nemocný, kdo těžce snáší svou slepotu, zchromnutí apod. Jde tu opět o pocit

naléhavosti, buď u postiženého nebo u jeho nejbližších. Matka pláče nad dítětem, které jí zemřelo, setník přichází zdaleka, aby Ježíš uzdravil jeho služebníka, naslouchající zástupy zlačnely atd. Napovídá se nám tu, že pocit naléhavosti se nemusí týkat věčného života (viz spis Blahoslavenství) a že se ho také ve většině případů netýká. Člověku může jít jen o vybědnutí ze situace, ve které se ocitl. Životní okolnosti vsutku ve většině případů jsou rozhodující pro vstup na cestu do věčnosti, pro zázrak. I když tento první vstup může být jen okamžikovým nahlédnutím. Ideální by ovšem bylo, kdyby pocit nutnosti vstupu do věčného života vznikl bez přitlačení okolnostmi.

b) Dále nás evangelia poučují zosobněním vnitřních stavů a jejich převedením do dějů, aby vynikl jejich vývojový charakter. Charakteristickým výrazem tohoto zosobnění jsou především Ježíšova podobenství, např. podobno je království Boží kvasu, který vzala žena atd. Jaké bohatství zkušeností se před námi rozvíjí, dovedeme-li osobní jednání v podobenstvích převést do duševních procesů. Nejdůležitější přitom je, že Ježíš prozrazuje podobenstvími i zákulisní procesy, které probíhají v naší duši bez našeho vědomí. Ty pak se teprve při určité zralosti projevují i v běžném bdělém stavu. I tento fakt Ježíš a jeho učedníci v evangeliích prozrazují mistrovským způsobem. Jeden takový přechod vnitřního, neuvědomělého stavu do vědomí jsme si už částečně vysvětlili: Josefovi se zjevil anděl ve snu, Panně Marii v bdělém stavu.

Nejdokonalejším zosobněním celého vývoje od běžného, jen k fyzické smrti plynoucího života, k zažívání věčného života v podobě zdrojového vědomí, je Ježíšův život, jak jsme si jej už začali ukazovat. Převod tohoto děje do vnitřních stavů křesťanům vždycky činil velké potíže. Není proto divu, že ukřížování, které pro ně bylo jediným evidentním zjevem, a kterému se domnívali rozumět, povýšili na ústřední stav, s ním se pak někteří nejlepší z nejlepších potýkali celý život, protože jej brali nesymbolicky bez ohledu na dějové obrazy kolem ukřížování, a bez rámce celého Ježíšova života. Zkrátka napodobovali ukřížování už proto, že vzkříšení podle vžitého chybného názoru může nastat až někdy koncem fyzického světa, vcelku pro celé lidstvo najednou. Dopouštěli se stejné chyby jako farizej Nikodém, který v noci tajně navštívil Ježíše, aby se dozvěděl o podmínkách přechodu do věčného života. Neporozuměl, jak je možno se znovu narodit, a vysvětloval si stejně neomaleně celé znovuzrození jako dosud si vysvětlují přechod do věčného života - fyzicky, jako by člověk měl znovu vejít do lůna matčina, nebo při konci světa, jako by měl na sebe vzít dávno setlé tělo. Při setkání s Nikodémem se setkáváme s jedním z mála míst, kdy Ježíš ustupuje od zosobnění a přitom vysvětluje jeho pravý význam. Říká, že nemůže lidem vysvětlit věci nebeské, rozuměj věčné, jinak, než když je převede do lidských, pozemských symbolů, neboť, jak říká, nebeským věcem by neporozuměli.

Prvky zosobnění, které vystupují v Ježíšově životě, nesmíme pojímat staticky, nýbrž dynamicky, protože představují vyvíjející se duševní stav našeho vědomí. Pak nás nemůže udivovat, že Ježíš nemůže na začátku naznačeného vývoje dělat totéž co později. On představuje věčnou sponu a jednotu pomíjejícího s věčným, a prozrazuje nám svým životem, jak se nám toto sepětí bude jevit v různých fázích vývoje. Nebude se nám vždy jevit kladně, neboť bychom předčasně upadli do sebeuspokojení, jako farizeové, ze kterého jediného není vybědnutí. Proto Ježíš káral farizeje více než největší hříšníky, ke kterým byl naopak velmi shovívavý.

Zosobnění na prvním kroku právě jako na dalších skrývá v sobě prostředky k myšlení, a chceme-li mluvit nábožensky, k vnitřní modlitbě, právě tak jako způsob jednání, odpovídající úrovni myšlení. Myšlení má odpovídat jednání. Rozpory se platí křížem nebo dokonce stagnacemi. Evangelisté od začátku podtrhují tuto jednotu myšlení s jednáním. Sv. Josef má sen (úroveň myšlení) a hned podle něho jedná. Přitom úroveň myšlení je vždy vodítkem pro úroveň jednání.

Texty evangelií nás tedy poučují, že úroveň myšlení máme změnit výběrem, asi jako se z krabice s haraburdím vybere třeba jedna jediná nepatrná cenná věc. Viz např. podobenství o perle, o pokladu na poli, o vrši s rybami atd.

Zosobnění nám může posloužit dvojím způsobem. Obecnějším výkladem, kterému zde je dáována přednost, a to pro jeho názornost, která je všeobecně platná, nebo konkrétnějším výkladem, podle něhož se sice účinněji, ale jen tehdy, když se vychází ze správného sebepoznání, může řídit každý, v němž převládá některá vlastnost, o níž ví a na níž se může spolehnout (o relativnosti tohoto spolehnutí bude později řeč). Každý člověk, i když se zná, nemá takové převládající vlastnosti, jakými vynikaly některé kladné postavy, vyobrazené v evangeliích. Někdy však nastanou situace, kdy je člověk schopen jednat např. jako sv. Jan, miláček Páně, tj. držet se pořád nablízko svého vzoru a toho, koho miluje.

Podle obecně platného výkladu zosobnění, považujeme kteroukoliv osobu spjatou úzce s dějem Ježíšova života, za součást naší lidské individuality, osobnosti.

Tento výklad nám např. umožňuje na prvním kroku kromě toho, co už bylo vysvětleno, zařídit se podle tohoto poznání.

Protože člověk míří svým světským, k pomíjejícím cílům směřujícím životem k mnohým cílům, z nichž některé dosahuje okamžitě, jiné za delší čas, a které někdy velmi často mění, vyvinou se u něho celkové tendence jednat určitým způsobem a zásadně nejednat jiným způsobem. Každý se pokouší, někdy aniž si to uvědomuje, vytvořit si určitý systém myšlení a jednání. Tento systém se začal tvořit od narození a skládá se z množství zkušeností dobrých a zlých. Opakované zkušenosti pomohly vytvořit v lidské osobnosti určité průchody, jimiž se člověk ubírá snáze než cestami neprošlápanými. Cesty, kterými se ubírá, rozhodnutí, kterými se ze zkušenosti řídí, jsou cestami nejmenšího vnitřního odporu. A tak můžeme říci, že jednajícím lidská individualita se skládá z mnoha živých, vzájemně propojených součástí, a dá se v nich vidět a v ně rozložit. Obecný výklad zosobnění nám umožňuje tento rozklad, a tím nám též umožňuje i snáze porozumět sobě samému. Navenek se sami sobě jevíme jako celek, ale pak se obvykle nevyznáme ve svých vnitřních protikladných hnutích a pohnutkách. Jako jednotlivý celek se sobě jevíme buď v klidu, když se nemusíme o ničem rozhodovat, nebo po rozhodnutí, které nás stálo hodně sebezapření a odvahy. V tomto druhém případě se cítíme být někdy silnější než jindy, a to tehdy, když jsme "obětovali" různé postranní zájmy. Ve skutečnosti nešlo o oběť, nýbrž o spojení sil, mnoha malých já, která si podrobila vítěznému hnutí. Tohoto známého násobení nebo umocňování lidských sil je použito při prvním kroku. Panna Maria obětuje uznávaný způsob života, podobně sv. Josef, a tím napomáhají nebo vůbec umožňují narození Ježíše. Později Ježíš

je třicet let "v tom, co je jeho Otce", zapírá sebe před vstupem do Jordánu, na poušti, na kříži atd.

Hned na začátku cesty do věčnosti je znázorněno, jak jednotlivé složky našeho já mají spolupracovat, a jak nevyhnutelně dochází mezi nimi k rozporům.

Herodes je rozvinutý rozum, který si žárlivě snaží udržet svou pozici vládce, protože se dostal k moci za podmínek dokonale symbolizovaných vykládanou historií. Dějiny pamatují i na to, že nebyl židovského původu, tzn. nebyl vyvoleným vládcem, nebyl tím, který měl vládnout. V našem životě nemá převládat "rozumné" uspořádání věcí tak, abychom si zařídili svůj pozemský život bez ohledu na věčný život, abychom využili všech sil svých poddaných (ostatních schopností) k tomu, aby sloužili jen onomu dočasnému prospěchu, který vede ke ztrátě všeho, co jsme tímto způsobem nabyli, nejdéle v okamžiku smrti. Tento Herodes je pochopitelně úhlavním nepřítelem Ježíšovým, neboť snaha spojit všechny síly k dosažení věčného království, věčného života, stojí v opozici, ochuzuje, ba znemožňuje vynakládat všechny síly na dočasnou vládu, na život, jehož středem je dočasné blaho. Není divu, že myšlenka na udržení věčného života (symbolicky anděl)varuje Josefa, onu část rozumového jednání, kterým jsme se rozhodli sloužit věčnému životu, aby se střehl před Herodesem, aby před ním dokonce utekl do Egypta, a vrátil se, až Herodes zemře. Dokonce se tam praví, že není radno důvěřovat ani nástupci Herodovu Archealovi, a že je vhodné nenastěhovat se po návratu z Egypta do Betléma, nýbrž do Nazareta. Toto přestěhování by mělo tak dokonale zahladit navenek stopy po Ježíši z Betléma, aby se všichni domnívali, že pochází z Nazareta.

Tento symbolismus nám dovoluje dokonale zajistit život Ježíšův, tj. pokračovat v nadstavbě běžného lidského života, která vede ke vzkříšení do věčného života. Společně s Josefovým otcovstvím nám dává do ruky všechny prostředky, jimiž lze uniknout osudu, ve kterém lidstvo pokračovalo od dob "pádu z ráje" - v potu tváře dobývat chléb vezdejší a zemřít.

Vynecháme symbol pádu z ráje, abychom se vyhnuli dalšímu dlouhému pojednání. (Byl ostatně vysvětlen ve spisech M I, MIV a jinde). Přece však je nutno říci, že lidský život na této zemi trvá přibližně 500 000 let, a až na malé výjimky se vyznačoval tím, že člověk nevyšel ze zvířecí úrovně života, nýbrž v ní pokračoval svým narozením, rozvojem svých sil, jejich úpadkem a fyzickou smrtí. Všim tím se neustále řadí mezi zvířata. Není divu, že za tu dlouhou dobu lidského vývoje se tu na zemi dokázal jak náležitě zařadit a stal se opravdovým vládcem země - Herodem. A to jak v malém, tak i ve velkém, každý podle svých možností, ale každý tak, že považuje za nejrozumnější vládu nad celým světem zdokonalovat a zbavovat se všech, kdo člověka mohou v této vládě ohrozit. Tento Herodes v nás je tedy vývojově půl miliónů let stár, (pozn.:

1. *Homo habilis* - člověk obratný, nejstarší druh rodu *Homo* a zároveň i první člověk v pradějinách živých organismů na Zemi. Žil přibližně před 3-1 miliónem let v teplých lesostepních krajinách Starého světa.

2. *Homo erectus* - člověk vzpřímený, původní název *Pithecanthropus erectus* neboli opočlověk, žil v období před 1 mil. - 500 tisíci lety.

3. *Homo sapiens*, dříve nazývaný též *Homo primigenius*, žil v období 35-150 tis. let př. Kr.

4. *Homo sapiens sapiens* - člověk rozumný. Vyvinul se pravděpodobně přímo z *Homo sapiens neanderthalensis* v období posledních 50 tis. let. (Podle ABC člověka - Orbis 1977)

bylo by opravdu nerozumné dávat se s ním do boje. Je dobře však v něm vidět všechno, co nám o něm píše evangelisté, protože bychom tohoto úhlavního nepřítele věčnosti možná nerozeznali - předstírá, že se chce Ježíši poklonit, že chce uznat jeho cestu k věčné vládě. Také je dobře vědět, že i když zemře, nastoupí po něm někdo jemu blízký povahou, z jeho rodu - Archelaus, který není o mnoho lepší. Dal popravít sv. Jana Křtitele. Symbol přechodu vlády z Heroda na Archelaa nám má prozradit, že změna ve složení lidské individuality a jejích vedoucích složek je rovněž vývojovou záležitostí, že není možno se naráz zbavit toho, čemu říkáme Herodes, nýbrž že je možno jenom vyměnit horšího za poněkud lepšího.

Nyní je připravena cesta pro výklad symbolů. Řekli jsme si, že přijmeme-li za správnou myšlenku o důležitosti přechodu z dočasného života do věčného (tuto důležitost uznává složka našeho já, která se ve vykládané symbolice nazývá sv. Josefem), máme ji hned realizovat. Kdybychom se třeba jen trochu rozmýšleli, bylo by pozdě. Takové myšlenky a záměry se sice vyskytnou, pokud je můžeme sledovat, od úsvitu lidských dějin, ale buď jsou zahaleny do symbolů většinou zosobňujících (Indie, Egypt, Babylonie, Persie, Řecko atd.), nebo jsou tradovány ústně mezi malým počtem lidí (indická jóga, zasvěcovací obřady v Egyptě, Babylonii, Malé Asii, Řecku, v židovské kabale). Sv. Jan ve Zjevení napsal, jak se dá taková místní tradice připodobnit učení Ježíše Krista. Vykládala se v ní totiž jedna a tatáž pravda o přechodu ze života časného do života věčného, avšak nikoliv po smrti, nýbrž zde na zemi během lidského života. Lidé byli dokonce při zasvěcovacích obřadech poučováni osobní zkušeností o tomto přechodu. Podmínky tohoto přechodu si nyní vysvětlujeme podle evangelií, lépe řečeno podle děje Ježíšova života a komentáře k němu, který podává sám Ježíš svými slovy (přímými poučeními o tom, co dělat, nebo se vystříhat, jak myslet, a podobenstvími apod.).

Výklad symbolů se nemusí dít na nejvyšší možné úrovni, ale má-li být užitečný a věrohodný, tj. nemají-li v něm být mezery, musí odhalovat nejen stránku věcnou (odhalovat, co znamená to které zosobnění a zvěcnění duševních stavů a z nich vyplývajících následků, okolností), ale i stránku časovou (časová symbolika obvykle jen označuje, co spolu souvisí, např. narození Ježíše souvisí s narozením sv. Jana Křtitele a s objektivní okolností, se sčítáním lidu k určitému dni) a místní (narození v Betlémě, ve chlévě,) útěk do Egypta a návrat do Nazareta). Symbolismus zde naznačuje obecně platná pravidla postupu (a touto stránkou se budeme zabývat podrobněji) a individuální podmínky platné jen pro jednotlivce. Možno říci, že jinak než symbolicky se nedá poradit zároveň obecně i konkrétně. To platí např. o kterékoliv symbolice, např. o obecných číslech v matematice, kterými se dá vyjádřit obecný zákon i konkrétní postup. Zde platí totéž, co v matematice, fyzice, chemii a v jiných exaktních vědách, jenže jsme s aplikací obecných zákonů teprve v počátcích, protože jsme dosud ani na tuto velkolepou zákonitost nepřišli. Nesmí nás však odradit, že jsme průkopníky a musíme být vděční i matematikům, fyzikům, biologům a dalším odvážlivcům, že před námi

vyšlapali značný kus cesty. Jejich úloha byla o to těžší, že nevěděli, kam jejich snaha vyústí. Poslední z nich který to věděl, byl Pythagoras, ale tuto stránku jeho učení se podařilo během času zaretušovat. Einstein např. věděl o nadčasových cílech matematiky, ale patrně nechtěl kompromitovat to časné, co

v matematice zdokonalil, aby nakonec s ním nezavrhl i to, co je toho času všem dostupné. Snad podceňoval dobu, ve které žil, a lidi, se kterými si mohl své zkušenosti sdělit.

Vysvětlíme si symboly místa, času a zosobnění prvního kroku najednou, ale po dvou liniích. Jednu z nich uvádí ve svém evangeliu sv. Lukáš, který si všímá podrobně kroků Panny Marie, a druhou sv. Matouš, kterou jsme si už začali vykládat, a která spíš líčí jednání sv. Josefa.

Místo narození Ježíše, tedy toho vědomí, které nás spojuje s věčným vědomím, je v Bibli identifikováno s velkou důkladností, vzdáleně i blízce. **Vzdáleně:** Ježíš se narodil v zaslíbené zemi. **Blízce:** V Betlémě ve chlívě. Přičteme-li k tomu ostatní znaky, tedy z rodu královského, právě jako v Betlémě po otci Josefovi, pak dobu, sčítání lidu, máme spolu s početím Panny Marie a Alžběty, a spolu s rozhodnutím Josefovým, jehož obsahem je uchránit Ježíše i s matkou, dokonale vylíčeny podmínky prvního záblesku vědomí o našem věčném původu.

Z historie židovského národa se dozvídáme, že Hospodin přivedl svůj lid do Zaslíbené země, aby tam tento lid mohl dorůst do věčného života službou věčnému životu. Zaslíbení bylo dáno také v tom smyslu, že pokud bude lid plnit své povinnosti vyplývající z úmluvy mezi ním a Hospodinem, nebude opuštěn, bude mít vždy vedení a bude mu vždy ukazována cesta do věčného života. Obecně řečeno: Kdo učiní předsevzetí, že ze svého života učiní prostředek, most vedoucí do věčného života, ten zjednal základní podmínky k tomu, aby ze sebe mohl zrodit věčný život, tj. zjednat si zkušenostní důkaz o tom, že má spojení s věčným vědomím, i když dosud má toto spojení jednostrannou povahu proudu z věčnosti do našeho dočasného vědomí a dočasné existence.

Bližší určení narození Ježíše je dáno rodnou obcí Josefovou - Betlémem, kam se musela odebrat i Panna Maria. A zde jsme u série okolností, které mají objektivní charakter a připadají nám neodvratné a nezměnitelné. Takovýmto způsobem se v Novém zákoně předkládají zpravidla okolnosti, na kterých se nedá nic měnit proto, že zakládají vůbec možnost, aby nadstavba vůbec mohla být provedena. V evangeliu se u tohoto druhu okolnosti píše: Stalo se v těch dnech, že vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby byl zapsán celý svět. Tento první soupis se konal, když Quirinius byl pověřen vládou v Syrii. I šli všichni, každý do svého města, aby se dali zapsat. Také Josef se odebral z Galileje, z města Nazareta, vzhůru do Judska, do Davidova města zvaného Betlém, protože byl z domu a kmene Davidova, aby se dal zapsat s Marií, svou snoubenkou, která byla těhotná. Když tam byli, naplnily se jí dny porodu. (Luk. 2, 1 - 6).

Toto bližší určení rodu Ježíše nám zase vydatně doplňuje znalosti o různých okolnostech velké důležitosti. Známe už, že symbol "Herodes" znamená ono postupně doplňované a uskutečňované rozhodnutí každého ve světě žijícího člověka: hospodařit se svým pomíjejícím životem pro tentýž pomíjející život. Představuje tedy individuální rozhodnutí každého jedince

vládnout svým životem (v krajině jako Herodes v Palestině, v zemi zaslíbené), a žárlivě si tuto vládu střežit. Všimli jsme si, že ani Ježíš, ani Josef, ani Panna Maria nikterak neukládají o život tohoto vládce, jen on se cítí ohrožen ve své vládě Ježíšem, jako by věděl, že kdokoliv hospodaří se svým pomíjejícím životem jen proto, aby ho uchoval, musí ho ztratit. Ovšem není si vědom toho, že ho neztrácí proto, že je ohrožován Ježíšem, nýbrž proto, že chybně učinil středem svého zájmu pomíjející vládu nad pomíjejícím životem, tím se vystavil různým druhům utrpení a nakonec smrti. Je nejvyšší poučné, že Ježíš nemíní

s ním vládnout, ani ho nemíní ohrozit v jeho vládě, nýbrž zcela mírumilovně a ve skrytu se rodí vedle něho, aby rozvinul nové okolnosti vedoucí k věčnému životu.

Už v tomto bodě se dopouští mnoho lidí té chyby, že začnou už od počátku bojovat proti Herodovi. Ježíš radí něco zcela opačného. Sklidit se mu z očí. Jak by to bylo dopadlo, kdyby se byl Ježíš postavil proti vládcovi země, o tom není třeba psát. (Kdykoli ho lid chtěl učinit pozemským vládcem, unikl jim právě tak, jako když ho chtěli kamenovat). Radí svým životem velmi důrazně učinit opak. Od počátku jeho poslání je poslání vyvíjející se lásky k věčnému životu. Víme, že Herodes bez přičinění Ježíše umírá do roka. Kdyby se však člověk ve snaze dospět k věčnému životu postavil proti Herodovi, zemřel by s ním nebo ještě před ním. Přinejmenším by si velmi zkomplikoval život. To platí i pro další vývoj, přestože na vyšší úrovni. Připomeňme si, že Ježíš zakazuje Petrovi bránit Ježíšův život mečem, dále že trpí zapření učedníků v rozhodné chvíli. Tím jim zachovává život, který by byli předčasně ztratili s ním, když visel na kříži. (Jenže by byli ztratili život s jiným účinkem, než s jakým ho ztratil Ježíš na kříži, čímž by se byl zmařil účel, pro který je poučoval). On ale slíbil Otcovi je zachovat (rozuměj na věky.)

Obdobně je tomu s císařem Augustem a s provaděči jeho vůle.

První, co člověk musí učinit, je, že se jeho život přizpůsobí potřebám Panny Marie. Josef vstoupil do života Marie. Takovou povahu musí mít na tomto kroku jak lidská činnost, tak i lidské myšlení, resp., pokud se člověk modlí, i jeho modlitba. Kdyby např. jeho modlitba měla i nadále povahu prosebné modlitby (byla by výrazem osobní sobecké starostlivosti), rušila by účinky činnosti, ležela by na opačném pólu než počínání, způsobovala by nejen rozpory, ale i by rušila smysl počínání. Prosebná modlitba, pokud zůstává zachována, musí mít povahu prosby o pomoc při díle, které člověk začal, tj. při jeho pomoci Panně Marii, aby mohla porodit a vychovat Ježíše.

Učinit vše pro potřeby Panny Marie a později pro narozeného Ježíše, to je náš první úkol při budování nadstavby nad běžným životem, při budování mostu ze smrti (kterou není až fyzická smrt, ale kterou je už celý dosavadní náš život), do života, kterým je vědomé soužití s věčným životem.

Symbolika tohoto kroku začíná rozhodnutím Josefovým po snu, jak jsme si už řekli. Celá cesta se bude skládat z postupných rozhodnutí a jejich realizace, přičemž rozhodnutí mají ráz bezčasový, a Ježíš za svého učitelského období (od 30 do 33 let) stále znovu připomíná, že si rozhodnutí musejí zachovat tento charakter. Chce např., aby učedníci opustili své rodiny a ihned šli za ním, aby někdo, kdo chce pochovat svého otce, nechal ho pochovat "mrtvými" (Jak shora vysvětleno), a sám odešel bez prodlení za Ježíšem. Na první pohled se tedy zdá, že symbolika tohoto rozhodnutí

nenapovídá nic více, než že člověk nemá váhat a dát se na cestu do věčného života, a že kdo váhá, není hoden nástupu, nenastoupí nikdy tuto pouť. Ale tím není význam rozhodnutí ani zdaleka osvětlen. Je patrné z mnoha dějových narážek v Ježíšově životě, že okamžitým, jaksí z času se vymykajícím rozhodnutím (které je dokonce objasňováno pro větší názornost zjevením anděla ve snu) je třeba rozumět nikoliv jen jako pouhým rozhodnutím, nýbrž už jako jakémusi vnitřnímu uskutečnění, které člověku vydatně pomáhá, aby totéž, co napřed uskutečnil vnitřně, mohl uskutečnit i mimo své nitro, v zevním světě.

Rozdělíme si tedy první krok, a obdobně bychom si mohli rozdělit i další kroky na vnitřní a zevní uskutečnění.

Vnitřní uskutečnění prvního kroku

Vnitřní uskutečnění kteréhokoliv kroku na cestě do vědomého prožívání věčného života obecně nepotřebuje žádného speciálního vysvětlení, neboť ono je dáno dějem Ježíšova života do všech obecně platných podrobností.

V Ježíšově životě se líčí řada rozhodnutí a po nich s nimi související řada činů. Rozhodnutí představuje ono vnitřní uskutečnění, z rozhodnutí pak vyplývající činy, pak vnější uskutečnění.

Život Ježíšův v nejširším slova smyslu se vyznačuje náhlými obraty (změna v záměrech Panny Marie, převratné rozhodnutí Josefovo, tři králů, později řada rozhodnutí Ježíšových), tj. vnitřními uskutečněními, po nichž následuje vždy kvalitativně vyšší způsob jednání, nebo - což chápeme také jako symbol kvality - život zdravější, šťastnější (např. po zázraku, který symbolizuje určitý druh rozhodnutí). Zvláště mnoho o vnitřním uskutečnění říkají zázraky. To jsou konkrétní a podrobně vypracovaná vnitřní uskutečnění, avšak nikoliv na prvním kroku, protože na prvním kroku nemají rozhodnutí do té míry "záračné" následky, tj. úroveň jimi dosažená je nižší.

Kdo nepochopí, že Ježíšův život je komplexně symbolický, ten ovšem nikdy nevyčte z událostí kolem narození Ježíše návod k tomu, jak provést vnitřní uskutečnění. Kdo však přistoupí na zmíněný komplexní symbolismus, získá poučení o tom, co je to rovnováha mezi vnitřním uskutečněním a úrovní činnosti, která po něm má následovat. Toto pochopení je nadmíru důležité, protože ono může konečně po dvou tisíciletích tápání zprovodit ze světa prvek velkého utrpení, které se stupňuje krok za krokem na této cestě, není-li zjednána rovnováha mezi vnitřním a vnějším uskutečněním, tj. neodpoví-li se životem na změnu ve stavu mysli a ve stavu a úrovni poznání.

Zatím je nám aspoň v symbolech jasno, k jakým potížím by bylo došlo, kdyby se byl např. sv. Josef nerozhodl podle snu, ve kterém mu anděl radil, aby se ujal Panny Marie a Ježíše. Ježíš by byl přinejmenším neunikl při vraždění mláďátek. Tak dramaticky líčí Bible události, jak dramaticky se vyvíjejí při nerovnováze mezi vnitřním a zevním uskutečněním.

Vyspělostí svých myšlenkových pochodů se člověk řadí nad zvířata. Nenapadne ho, aby nevyvodil důsledky ze své myšlenkové úrovně a přiřadil se ke zvířatům a jednal jako zvíře se všemi důsledky. Kdyby se k tomu rozhodl, byl by jeho život nesnesitelně těžký. Chyběly by mu některé

vlastnosti a schopnosti zvířat, které už během vývoje lidstva ztratil jako nepotřebné, a proto by byl mezi zvířaty trpěn jako méněcenné zvíře a byl by vystaven velkému tlaku lidí, aby se vrátil mezi ně.

Vycházíme z předpokladu, který jsme si stanovili na začátku tohoto spisu, že symbolika Ježíšova života představuje vzorový, bez nejmenší chyby probíhající zasvěcovací proces rozdělený na drobné kroky. To platí o hlavním ději. Doplňující děje obvykle ukazují na chyby tak, aby člověk viděl, které z nich jsou takové povahy, že se i při nich za uvedených nápravných opatření dají věci napravit, a které z nich jsou takového dosahu, že zavádějí do slepé uličky.

Srovnejte v tomto smyslu chování Josefovo s chováním Zachariášovým, které probíhalo paralelně ve vedlejším ději. V Bibli se též zdůrazňuje příbuzenský vztah Alžběty, manželky Zachariášovy, k Panně Marii, aby názornost byla úplná. V evangeliu sv. Lukáše se o tom praví toto:

Za dnů judského krále Heroda žil jeden kněz, jménem Zachariáš, ze třídy Abiášovy, jeho manželka z dcer Aronových, jménem Alžběta. Oba byli spravedliví před Bohem, neboť žili bezúhonně podle všech přikázání a nařízení Páně. A neměli dítěte, poněvadž Alžběta byla neplodná, a oba již byli pokročilého věku.

Když jednou Zachariáš vykonával kněžskou službu před Bohem v pořadí své třídy, podle zvyku svaté služby vyšlo mu losem, aby vešel do chrámu Páně a obětoval kadidlo. A celé množství lidu se modlilo venku v hodinu kadidlové oběti. I zjevil se mu anděl Páně, stojící po pravé straně kadidlového oltáře. Když jej Zachariáš spatřil, lekl se, a padla na něj bázeň. Anděl mu však řekl: "Neboj se, Zachariáši, neboť tvá prosba byla vyslyšena, tvoje žena Alžběta ti porodí syna a mnozí se budou radovat z jeho narození. Neboť bude velký před Bohem, vína ani opojného nápoje neokusí, a bude naplněn Duchem svatým již od lůna své matky, mnohé pak z izraelských synů obrátí k Pánu, jejich Bohu. A on ho předejde v duchu a moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k dětem a neposlušné ke smýšlení spravedlivých, a tak přichystal Pánu lid připravený." I řekl Zachariáš andělovi: "Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a moje žena pokročila ve svém věku." Tu mu anděl odpověděl: "Já jsem Gabriel, který stojím před Bohem, a byl jsem poslán, abych k tobě mluvil a toto ti zvěstoval. A hle, budiž němý a nebudeš moci mluvit až do dne, kdy se to stane, protože jsi neuvěřil mým slovům, která se vyplní ve svůj čas."

Lid pak očekával Zachariáše a divil se, že se v chrámě omeškává. Když vyšel, nemohl k nim promluvit, a poznali, že měl v chrámě vidění. I dával jim znamení a zůstal němý.

Když mu skončily dny chrámové služby, odebral se domů. A po těchto dnech počala Alžběta, jeho žena, skrývala se pět měsíců a pravila: "Tak mi učinil Pán ve dnech, kdy na mne shlédł, aby mě zbavil pohany mezi lidmi."

V šestém měsíci byl od Boha poslán anděl Gabriel do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k Panně zasnoubené muži jménem Josef, z domu Davidova a jméno panny Maria. I vešel k ní anděl a řekl: "Zdrávas, milostiplná, Pán s Tebou!" Ona se lekla jeho řeči a rozvažovala, co to má být za pozdravení. A anděl jí řekl: "Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a

bude nazván Syn Nejvyššího. A Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida, i bude kralovat nad domem Jakubovým na věky a jeho království bude bez konce." atd. (Luk. 1, 5-33).

Nebudeme si tento pomocný text či vedlejší děj (v první jeho části vedlejší, od zvěstování Panny Marii hlavní) vysvětlovat, abychom se neodchýlili od osnovy hlavního děje. Přece však si všimněme, že i v těchto doplňujících textech je symbolika komplexní a jako taková musí být vykládána, máme-li děje, který proběhl před 2000 léty, použít dnes a kdykoliv v budoucnosti k řešení situací, které mohou nastat. Jan Křtitel, který se narodil Zachariášovi a Alžbětě, právě jako mládátka, která byla povražděna v Betlémě atd., představují, podobně jako Panna Maria, sv. Josef atd. součásti lidské individuality při a po narození Ježíše v Betlémě. Tato lidská individualita má řadu složek, které teprve vznikají (jako mládátka, sv. Josef ve své úloze atd.) a dvě složky, které jsou odevždy, Ježíš a Panna Maria. (Nejde o omyl, přesto že si zde vykládáme, jak se má v nás Ježíš teprve narodit. Kdyby totiž nebyl v nás už obsažen jinak než narozený, nemohl by se ani narodit, nebyl by věčný atd.)

Bude vám možná vadit, že se zde navrhuje považovat Pannu Marii za věčnou složku lidské individuality, ačkoliv nám ji symbolika představuje jako mladou ženu, tedy pomíjející bytost, zatímco se u Ježíše můžeme spolehnout, že mluvil pravdu, když o své věčnosti řekl: "Dříve než Abraham byl, já jsem."

Od raného středověku se pokoušejí katoličtí teologové a mystici nastolit Pannu Marii jako královnu nebes. Básníci jí připisují přívlastky, které svědčí o její věčné podstatě a především o její klíčové povaze v celém symbolismu Ježíšova života. Tyto snahy, včetně prohlášení dogmatu o neposkrvněném početí Panny Marie, její nanebevzetí atd. mohou být sérií omylů. Jedno však se nedá popřít, zopakující se stejná zkušenost, kterou vyslovil poprvé (aspoň podle dochovaných zpráv poprvé) sv. Bernard z Clairvaux a mezi posledními sv. Terezie z Lisieux (od Ježíška) (1873-1897 a divotvůrce Pio (zemřel 23. 9. 1968) v San Giovanni Rotondo v Itálii. Tato zkušenost zní: Cítí-li se člověk všemi opuštěn, nepocituje-li nejmenší útěchu od Boha, přestože byl věřícím člověkem (viz volání Ježíšovo na kříži: "Bože, proč jsi mne opustil." (Panna Maria nikdy člověka neopouští (viz její místo pod křížem Ježíšovým a spojte si je s citovaným voláním Ježíšovým.) Z těchto znaků Panny Marie, jak v symbolice Ježíšova života, tak ve zkušenostech těch věřících, kterou si svou víru ověřili zkušeností, můžeme usuzovat, že její objevení na zemi za dob Ježíšova života nám symbolizuje způsob, jakým zdrojové vědomí individuálně proniká do lidského vědomí, a jakou má funkci jeho zindividualizovaná část, která se projevuje dvojmo: jako lidská duše v duševních vlastnostech člověka a jako na pozadí tohoto uvědomění stojící zdroj života, přenašeč věčnosti do časnosti, tak jak je Panna Maria znázorněna nejen jako rodička Ježíšova, nýbrž i jako žena, která si přeje, aby Ježíš udělal zázrak (v Káni Galilejské), kterého hledá ve chrámě, doprovází na všech jeho cestách, stojí pod jeho křížem, ukládá ho do hrobu, je při jeho zjevení po zmrtvýchvstání atd. Pro tyto znaky pokračující přítomnosti právě tam, kde neobstojí nic pomíjejícího, je nám dějem Ježíšova života dáváno najevo, že jde o věčnou složku naší existence.

Velmi poučné je pro nás chování Zachariášovo ve srovnání s Josefovým. Napovídá se nám tu, že jde o bezvýhradnou poslušnost protismyslné poučky, že z dočasného, které se ukázalo být neschopné rodit i dočasné, může se zrodit něco, co se dokáže lidskými silami, pokud se člověk dal do služeb tomuto nadlidskému.

Sv. Josef a Panna Maria ukazují přímou cestu bez překážek. Také Panna Maria se leká anděla, ale neodporuje mu, přestože nerozumí, která se to může stát. Zde se nám napovídá důležitá poučka pro vnitřní uskutečnění v prvním i v dalších krocích. Umět překonat rozumové úvahy. A protože i toto překonání rozumových úvah je symbolem, - nic neplatí tak, jak je napsáno, leda symbolicky jsme u kořene pochopení toho, jak manipulovat s rozmlouvavou částí našeho vědomí, která smlouvá, dohaduje se, nepostojí, ustavičně krouží kolem, v nejlepším případě kolem pravého jádra, ale nikdy pro tento pohyb nemůže v jádru spočinout. A ono jde právě o schopnost tohoto spočinutí. Ježíš o sobě praví, že nic nekoná z vlastní vůle, nýbrž všechno z vůle otcovy, a jestli něco koná ve svůj prospěch, pak aby se mu nevěřilo. To jsou zevní symboly tohoto spočinutí, které ve svém počátku není žádným počinem ačkoliv bez tohoto spočinutí nelze vykonat nic "zázračného", tj. nic vedoucího do věčnosti a tam ukazující. Zachariáš nám ukazuje, co ruší toto spočinutí, Panna Maria, co z tohoto spočinutí vzniká - věčný život (vědomí věčného života). Zachariáš zůstal němý až do zrození Jana Křtitele a za trest, že neposlechl, že neuvěřil. Trestem mlčení je velmi názorně ukázáno, co Zachariášovi chybělo při zvěstování anděla. Podle toho, jakým způsobem bylo navozeno Zachariášovo mlčení, dá se usuzovat, že vedle trestu šlo o velké dobro a požehnání, jak pro Zachariáše, tak i pro nás. Vždyť jeho manželce se tak jako tak narodil syn. Řekli jsme si, že na soustavě paradoxů je postaven tradiční výklad, pokud se jím má vysvětlit něco, co nelze pochopit pouhou logikou.

Můžeme si udělat představu o tom, čemu nás tu Bible učí. Budeš-li pokračovat v účelovém, rozumovém, na úvahách postaveném životě, nezrodíš ve své duši (Alžbětě) nic, co by napomáhalo věčnému životu, aby se plně rozvinul (křest Janův způsobil v Ježíšově životě zlom mezi předučitelským a učitelským stavem Ježíšovým.)

Nezapomínejte, že evangelia, která dnes máme dochována jen v překladu z řečtiny, tehdy byla psána hebrejsky nebo aramejsky. Symbolismus byl v hebrejštině úplnější. Zachariáš tam znamená "Bůh si vzpomněl". Alžběta znamená "Pán přísahal". Evangelista operuje s tehdy velmi známou symbolikou. Podle Par 23,3 král David rozdělil kněžstvo do 24 tříd, z nich Abiášova byla osmá. Třídy vykonávaly po pořádku bohoslužby v jeruzalémském chrámu až do jeho zboření roku 70. Nemít dítě se pokládalo za Boží trest. Kadidlová oběť byla přinášena ráno a večer ve svatyni, lid stál v nádvořích chrámu a modlil se. To je zde symbolem mnohosti a rozmanitosti prosebné slovní modlitby, která nemá přístup do vnitřní svatyně. Lid zmlkl ve slavnostní chvíli, když bylo oznámeno, že kadidlo bylo zapáleno. Potom se ukázal anděl Zachariášovi. Tedy teprve když nastal klid uvnitř i navenek. Jan znamená "Bůh je příznivý". Jméno určilo nebe, a tím bylo naznačeno, že Bůh svěří tomuto dítěti zvláštní poslání. Jan obrátil lidi k Bohu, jako činil Eliáš. Je to nastolení vnitřní síly v člověku, která sama o sobě bude mět člověka k tomu, aby se snažil přiblížit se k věčnému životu atd.

Ještě se podívejme na jednu důležitou podmínku zjevení anděla, tj. silného myšlenkového podnětu a nastoupení cesty do věčnosti. Ke zjevení dochází za zvláštních okolností, které jsou zde označeny prostými slovy "vyšlo mu losem, aby vešel do chrámu a obětoval kadidlovou obět." Rozumějme, že předtím se nacházel mimo vnitřní chrám, kde byli i lidé. Odvažuje se vstoupit do vnitřní svatyně, kam lidé nesmějí, jen když tam má co dělat z vůle Boží. A o vůli Boží se přesvědčuje zvláštním způsobem, losem. Tento způsob nebyl ve starověku nějak výjimečný jak u Židů, tak i u Babyloňanů a jiných předasijských národů. Nás však zajímá symbolismus tohoto počínání.

Mnozí lidé, kteří se dozvídají o významu jakéhokoliv lidského vnitřního uskutečnění na prvním kroku cesty do věčného života, by je rádi zažili, ale i když vědí, že nejpříhodnější způsob je nějaká vnitřní modlitba, a i když jsou o ní, tj. o její technice, velmi dobře poučeni, přece při ní nedospívají i při nejlepší vůli a velké vytrvalosti tak daleko jako sv. Josef nebo Zachariáš, aby zkušenost z ní vyplývající měla takovou váhu, že by obrátila jejich život na ruby, aby totiž veškeré myšlení a činnost posvětili ústředním smyslem, symbolicky řečeno, učinili z nich službu Bohu, nesymbolicky řečeno, aby netříštili svou vůli a síly nadále do tisíců drobných úkolů, jak je překládá člověku každodenní způsob života, nýbrž aby se tyto střípky sil staly drobnými, vědomě prováděnými krůčky do věčnosti.

Zase symbolicky: Josef dělal nadále svou tesařinu, ale proto, aby uživil Pannu Marii a Ježíše, ne pro časné, vlastní účely.

Vyprávění o Zachariášovu losu by nám mělo otevřít oči, a vysvětlit nám, jaké se dopouštíme chyby při své touze po vnitřním uskutečnění.

Znázorněme si věc grafickým symbolismem.

Předpokládejme existenci nerozlišeného vědomí, které existuje všude mimo čas a prostor. Má pro nás velmi důležitou vlastnost, vykonává tlak na všechno, co je v čase a v prostoru, tedy i na neživou i na živou hmotu. Dostane-li se do styku s tak připravenou živou hmotou, jakou jsou volní střediska v lidském těle, v mozku, přetaví se jimi do časoprostoru. Člověk nepozná, ani nemůže poznat, že při jakémkoliv projevu vůle používá této přetavené nerozlišené původně do ničeho nevlité, nikam konkrétně nepůsobící, nýbrž všeobecně bez rozlišení tlačící síly vědomí. Zachází s ní jako se sobě vlastní, z něho pocházející. V této domněnce je utvrzován ještě tím, že vůli může podporovat, vypěstovat, volně zaměřovat. Ano, to všechno může, ale jenom jedním směrem, k rozvinutí života ve hmotném světě, nebo lépe ve světě časoprostorovém. Proč? Nerozlišená síla vědomí, jakmile jednou přeteče a proteče volními lidskými středisky, nemá už povahu nerozlišené uvědomovací síly, nýbrž povahu konkrétní vůle, svým způsobem povahu časoprostorovou, a proto působí jen v čase a prostoru, takže vědomí, které máme k dispozici, je jen vědomím o kategoriích v čase a v prostoru.

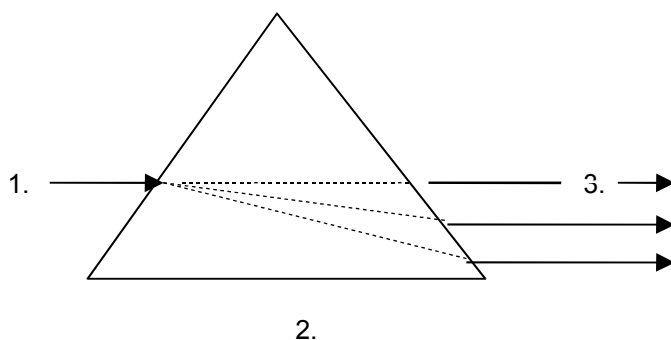
Symbol losování při bohoslužbě nám napovídá, jak je možno se s tímto vědomím obráceným navenek dostat zpět do nerozlišeného věčného vědomí, ve kterém jsou zapsány úkoly věčné, tedy nerozlišené.

K těmto úkolům se člověk dopracovává postupně (sv. Josef, Zachariáš, Jan, malý Ježíš atd.). Rozmluva s andělem není sama o sobě tím nejvyšším stykem s věčným životem, protože se vyznačuje ještě

diskursivností, která je svým způsobem překladem bezčasové pravdy do děje vyjádřeného větou, slovy. Přece však svým způsobem je i tato zkušenost bezčasová a tedy věčná, jenže hned při svém zrodu se rozkládá do časoprostorového projevu, jímž je řeč. Tím sice nabývá na běžné srozumitelnosti, ale také pozbývá na síle. Jeví se člověku jako výjimečný záblesk něčeho dosud nepoznaného, jelikož člověk nedokáže tento projev věčnosti udržet ani na okraji věčnosti, hned podle svého zvyku jej strhává k sobě mezi pomíjející soudy. Proto se s ní Zachariáš začal hned rozumově vypořádávat. Přece však i Zachariáš, aby mohlo dojít k vědomému zásahu věčnosti do časovosti -, musel umět vyřadit souvislý rozumový, diskursivní rozklad věčného vědomí. Musel vytvořit skulinu mezi sledem myšlenek a volních reakcí. Jak to udělal, je vysvětleno losem, což je ovšem pro nás konkrétní symbol obecně žádoucího postupu. Pak ovšem podle dosavadního ničím nepřerušovaného lidského zvyku prolil novou zkušenost sítem volního a rozumového střediska. Rozdíl mezi tím, co zažil, a mezi tím, jak my si počínáme s látkou nerozlišeného vědomí, která je nám stále k dispozici, je ten, že Zachariáš přece jen způsobil nebo dovolil, aby věčné vědomí obešlo překážku volního střediska, a to se stalo "losováním", které si musíme vysvětlit.

Uchýlíme se ke slíbenému grafickému připodobnění, kterým si přiblížíme pochopení nerozlišeného a rozlišeného vědomí (s tímto druhým jsme ve styku). Je třeba upozornit, že kresba je schematická, nejde o lom světelných paprsků, nýbrž o lom nebo rozklad nerozlišeného vědomí do konkrétních představ, konkrétních hnutí vůle a konkrétních myšlenek.

Schéma č. 1

1. tlak	2. prostup	3. projevující
nerozlišeného	nervovými	se konkrétní
vědomí na živou	středisky, kromě	myšlenky a
hmotu lidského	jiných také mozkiem	smyslové vjemy
těla, zvl. na mozek		

Tlak nerozlišeného zdrojového vědomí se do určité míry podobá dopadajícímu paprsku slunce na hmotu. Paprsek je pro nás neviditelný, konstatujeme jen, že slunce svítí, že je světlo. Projde-li však tento paprsek prismaticem (hranolem průsvitného, průhledného skla - obdoba propustnosti lidského živého organismu), rozloží se na škálu barev, které jsou viditelné. Bílá, lépe řečeno neviditelná barva se rozloží na celou řadu viditelných barev, od fialové až po červenou. Je to řada vnímatelných barev, které skládají naši vizuální podobu světa, a řada neviditelných barev, které souhrnně jmenujeme na jedné straně škály viditelných barev jako ultrafialové, tj. za fialovou se nacházející, a na druhé straně škály viditelných barev jako infračervené, za červenou se nacházející. Podobně je tomu s účinky lidským, živým tělem rozloženého nerozlišeného vědomí. Některé účinky jsou zjistitelné, jiné jsou nezjistitelné, přestože existují.

Nás nyní zajímá fakt, že se rozkládá též síla nerozlišeného vědomí vstupem do lidského těla, takže při výstupu z něho se projevuje v běžné, "nezázračné" intenzitě, za to však konkrétně, a to ve schopnostech vidět, cítit, rozumně uvažovat, něco chtít atd. Už pro malou intenzitu, kterou má ve svých složkách, nemůže se žádnou složkou vrátit zpět do nerozlišeného vědomí, byla by "odmítnuta", dá-li se to tak říci, poražena, podána zpět, protože jako taková změnila už funkci. Proto mohl sv. Jan, který se osobně stýkal s Ježíšem, napsat: "Boha nikdo neviděl". Situace však není tak beznadějná. Víme, že některá z těch složek, jak nás upozorňuje Ježíš, má schopnost shromáždit okolo sebe, vázat na sebe sílu ostatních rozložených složek, vytvořit mohutný proud, který se rovná opět něčemu, co je velmi blízké onomu nerozlišenému vědomí, a proto se s ním může znovu setkat.

Jmenujme si aspoň tři nejvýznamnější složky, nebo lidské schopnosti, jimiž se dají sjednotit všechny ostatní:

1. Za prvé je to **láska**, která dokáže sjednotit celou lidskou bytost a podřídit sobě všechny ostatní složky. Bible tento fakt často dokládá příklady. Na prvním kroku lze těžko vzbudit tak silnou, sjednocující lásku. Lze tam však být úplně zaujat vznešeností cíle.

2. **Intenzivní zaujetí** navenek podobá se lásce a dokáže dokonale lásku zastoupit v její funkci sjednotit s věčností. Proto se Ježíš snažil toto zaujetí vzbudit u všech, které zval, aby se stali jeho učedníky. V krajním případě může být zaujetí motivováno i strachem. I takové zaujetí dokáže sjednotit všechny lidské síly. Ježíš nežádal obecně od svých učedníků tak silnou lásku, která by jejich lidské síly beze zbytku sjednotila, i když ukázal, že by to bylo nejlepší. Žádal však bezvýhradně zaujetí pro věčnost, pro království Boží. Na příkladě Jidášově se ukazuje, že ten z učedníků, který byl zaujat ještě sám sebou více než ideálem, který hlásal Ježíš, musel zradit a spáchat sebevraždu. Dívejme se na Jidášovu sebevraždu symbolicky. Každý člověk, který je zaujat sám sebou a svými věcmi, nějakým druhem vlastnění, páše na sobě sebevraždu, neboť fyzicky umírá aniž svým vědomím přešel do věčnosti.

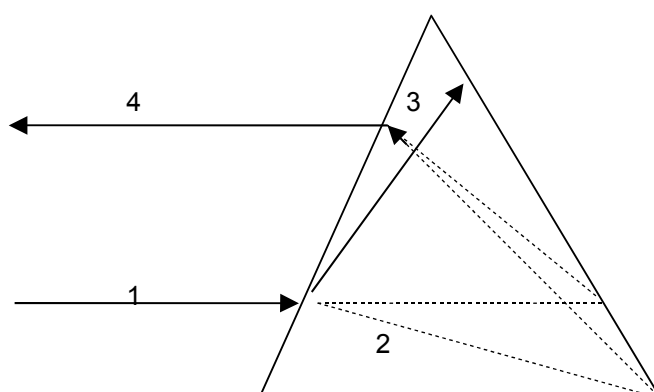
Protože zaujetí je obecně přístupný prostředek, jímž se dá vstoupit do věčného vědomí, budeme se jím po všech stránkách zabývat podrobněji.

3. Konečně je to **víra**, na níž Ježíš často ukazuje a praví o ní, že by mohla hory přenášet. Ježíš se snaží podporovat ve svých učednících víru, dobře však ví, že až do určitého stupně zralosti to bude snaha marná (Petrovi

říká o tom: "Petře, dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.") (Nebo při bouřce na jezeře: "Malověrní, což nevíte, že jsem s vámi" atd.).

Dalo by se znázornit, že každý z těchto tří prvků působí takto:

Schéma č. 2

Tlak nerozlišeného vědomí (1) se sice musí rozvinout uvnitř člověka (2) do lidských vlastností, neboť taková je zákonitost styku bezčasového s živou hmotou člověka, nadanou transmutačními (přeměňovacími) schopnostmi, avšak toto rozvinutí se stává prostředkem zaujetí (3) pro věčný cíl, aby se člověk mohl odebrat do věčného vědomí (4).

Musíme se pozastavit ještě nad dvěma problémy:

a) nad smyslem rozvinutí věčného vědomí do pomíjejících složek, např. do lidských vlastností,

b) nad koexistencí věčného vědomí s naším odvozeným dočasným vědomím.

Schemata č. 1 a 2 jsou pouhými podoběnstvími, která mohou vyjádřit skutečnost jen obrazně a přibližně. Tak např. ve schématu č. 2 směr 1 a 4 jsou směry opačnými, jak se to člověku jeví. Skutečnost je jiná. Všechno, co je bezčasové a bezprostorové, tedy i zdrojové vědomí, nesmíme si představovat nějak vedle nebo jen mimo časoprostor. Také, řekne-li se, že bezčasové a bezprostorové je obsaženo uvnitř časoprostorového, je to chybná formulace. Mezi časoprostorovým a bezčasovým je jen rozdíl ve stavu. Bezčasové se podobá všudypřítomnému roztoku, který někde

vykrytalizoval, např.
v časoprostoru, a v něm zase ve hmotě.

Musela by se však vedle sebe postavit celá řada podobenství, tak jak to učinil Ježíš ve svých podobenstvích o království Božím, aby si pozorný čtenář a myslitel mohl učinit jakýs takýs obraz o poměru bezčasového s časovým.

Tak např. by se dalo připodobnit bezčasové živému semenu, ve kterém je nějakým způsobem obsažen celý budoucí velký strom. Jistě vám toto podobenství připomíná Ježíšovo podobenství o hořčičném zrnku nebo o malém množství kvasu, které vzala žena a zadělala do velkého množství mouky, která pak všechna zkvasila. Přidáváme si však podobenství o semeni velkého stromu, protože nám přibližuje představu existence všeho, co se objevilo v čase a v prostoru. Chceme říci, že existují semena stromů kromě vzrostlých stromů a některé z těch semen jistě za příhodných podmínek se změňí ve stromy. Právě tak existuje bezčasové připraveno uvnitř člověka i uvnitř vesmíru (slovo "uvnitř" je nevýstižné, ale nedá se nahradit ničím lepším). Toto bezčasové je podobné elektrickému napětí, kterého není použito ani pro svícení, ani pro pohon strojů, a přece existuje. Jakmile pak je použito, je sice pro nás užitečné, neboť konkrétně osvětluje nebo táhne stroje, ale ztrácí svou kapacitu, kterou mělo před použitím, ta se měňí ve výkon světelný nebo tažný.

Věčné se rozvíjí do pomíjejícího z neporovnatelně jiných důvodů než elektřina vstupuje do vodičů a žene stroje nebo rozžhává vlákna žárovek. Působí-li např. věčné, nerozlišené vědomí v lidském organismu, dopomáhá nejen k tomu, že člověk může nabýt bdělého stavu nebo spát, nýbrž i k tomu, aby si zapamatovával, co učinil, co vnímal smysly, aby si vytvářel poměr ke vnímanému a k pochopenému. Zredukujme si všechny tyto následky funkcí živého organismu na zapamatování. Paměť je totiž jedním z nejvýznamnějších následků lidského života. Ona představuje záznam o tom, co prošlo smyly při vnímání zevního světa, takže se člověk může tímto záznamem, pokud je dost jasný, řídit v obdobných situacích, pomocí paměti se naučí například mluvit, jednat podle potřeb vlastních i společnosti, ve které žije atd., pomocí paměti rozvíjí svůj pozemský život

v plný život lidského jedince. Kdyby měl menší paměť, jako např. má kůň (asi jednu pětinu lidské paměti, ovšem v určitých směrech), nemohl by do té míry rozvinout svůj lidský život, aby na zkušenosti s pomíjejícím světem mohl naroubovat zkušenosti např. s věčným vědomím. Nebyl by např. schopen abstrakce, což je nepostradatelná vlastnost na cestě do věčnosti. Přijmeme-li za správnou nezvyklou definici paměti, že je to také nejen záznam, ale i určitý náboj, asi jako ten na magnetofonové pásce, a má dvojí povahu:

1. konkrétního záznamu,
2. náboje jako takového.

Reprodukcí se tento náboj nezničí, ba naopak, podobně jako u magnetofonové pásky, není-li občas přehrána ztrácí na své kapacitě. Také paměť musí být cvičena, aby se neztratila. Nás však zajímá akumulace oněch pamětních prvků po stránce nábojové.

Nepřipadá vám, jako by byl sv. Josef ztratil paměť, když se najednou pustil do něčeho jiného, než co měl v úmyslu dělat. Nebo obdobně: Když prostí rybáři odešli od svých rodin za Ježíšem, nepřipadá vám, jako by vymazali vzpomínky na své rodiny z paměti? Jak jinak jednal Zachariáš, který si vzpomněl na stáří své ženy a vlastní, a byl za to potrestán. Podíváme-li se však na činnost sv. Josefa a učedníků, vidíme, že u nich došlo k převedení paměti do provádění nových úkolů způsobem a měrou, o kterých bychom se vyjádřili jako o způsobech hrdinných skutků, prováděných nebývalou silou a rozhodností. A zde jsme u kořene věci. Zaujetí nám umožňuje posbírat náboj veškeré paměti, veškerého záznamu o prožitém životě a vytvořit tak z něho sílu, která se rovná vstupní síle věčného vědomí (na schématu č. 1 označené číslem 1, na schématu č. 2 pak čtyřka se rovná jednotce, představuje nikoliv směr zpět, ale uzavřený okruh spojení uprostřed života pomíjejícího s životem věčným, a to vědomé spojení). To je hlavní smysl rozvinutí věčného vědomí do pomíjejícího projevu. Zkušenosti se životem v časoprostoru se přenášejí do věčnosti. Celý vesmír, jehož nedělitelnou částí je člověk, nabývá v člověku, který zvítězil nad smrtí podobu nepostradatelné zkušenosti.

Tím je do určité míry zodpovězen i druhý problém, koexistence věčného vědomí s naším odvozeným vědomím.

Vraťme se k zaujetí jako k nepostradatelnému prostředku prvního i dalších kroků.

Rozlišujeme zaujetí dvojího druhu: chvilkové a dlouho trvajících. Máme dostatek životních zkušeností, abychom už věděli, že intenzita zaujetí je obvykle největší na začátku a že obvykle zaujetí ochabuje, nedokážeme-li je hned převést do uskutečnění, nerozhodneme-li se jednat podle svého zaujetí, rozhodnout se k činu.

Vede-li nás nějaké zaujetí, abychom se rozhodli k něčemu, čím uskutečníme cokoli časného, pomíjejícího, převedli jsme zaujetí do zevního světa, do dalšího rozvinutí pomíjejícího života, jaksí do šířky, jak je znázorněno na schématu č. 1 (čarami 3).

Učinili jsme však hned na začátku chybu, která se nám pravděpodobně, nebo téměř jistě vymstí. Zjistíme, že první zápal pomine a že nejsme trvale schopni jednat podle svého prvního rozhodnutí. Pozorujeme, že naše vina je v tom, že jsme ochabli ve sledování svého rozhodnutí, že opadlo naše zaujetí. Pomine-li zaujetí, obvykle se zmenšují i účinky našeho dalšího snažení.

Život Ježíšův (v tom nejširším slova smyslu i s životem sv. Josefa a Panny Marie) nám přináší poučení o tom, jak zabránit ochabnutí v zaujetí. Ovšem způsobem, který se nám zdá být nenapodobitelný, protože je zázračný. Řekli jsme si však, že zázračné je napodobitelné, protože pod symbolem zázračného je třeba rozumět prostě celou nadstavbu nad běžným způsobem života vedoucím ke zničení. Život, který k zničení nemíří, je přece zázračný, není-liž pravda?

Stačí vysvětlit, za jakých okolností nemůže dojít k ochabnutí. Tyto ideální okolnosti líčí ústřední děj Ježíšova života. Samozřejmě pomocné děje předvádějí méně ideální, ale současně se vyskytující a vesměs dokonce nutné procesy. Z děje Ježíšova života je patrné, že kdyby nebylo těchto paralelně probíhajících vedlejších procesů, nemohl by ani hlavní vývojový

proces ideálně probíhat. Jmenujme z vedlejších procesů aspoň pobití mláďátek, narození, činnost a zabití sv. Jana Křtitele, funkci farizeů a Jidáše. Neměli bychom tedy tyto vedlejší procesy, které v nás probíhají, považovat za známky ochabnutí, nýbrž za pomocníky na naší cestě.

Symbolismus Ježíšova života nám opakovaně praví, že k ochabnutí nedojde jen tehdy, když zevnímu uskutečnění předchází vnitřní uskutečnění, když krok, který má být učiněn v poměru k zevnímu světu, je napřed učiněn v mysli, uvnitř lidské duše. Tak např. početí Panny Marie bylo pochopitelně příčinou jejího těhotenství atd. Rozhodnutí Josefovo bylo zárukou uchránění Ježíše před smrtí z rukou Herodových, vstup Ježíšův do Jordánu a pokřtění měly za následek, že Ježíš odolal pokušení na poušti a stal se učitelem, vstup a smrt na kříži měly za bezprostřední následek tři dny pobývání v hrobě a pak zmrtvýchvstání a další působení Ježíšovo nové kvality. Zkrátka kvalitativní změna v Ježíšově životě vždycky nastává po náhlé události, např. po početí Panny Marie (okamžikový přechod) stav těhotenství (trvalejší stav), po narození Ježíše stav trvalého růstu atd. Tento růst je zabezpečován řadou událostí, už za doby těhotenství, např. zjevením anděla Zachariášovi a Josefovi, a po narození další řadou zázračných zjevení třem králům, znovu Josefovi atd.

Dosud se nad těmito událostmi nevěřící usmívali a litovali každého, kdo byl ještě schopen jim věřit a přikládat jim větší váhu než pohádkám. Naproti tomu věřící říkali: "Kdyby se mi zjevil anděl, tak bych byl také jiný, také bych se změnil. Ale to jsou věci, které se dnes už nedějí, věk zázračných událostí už pominul." Mýlí se jedni i druzí. Zázračné události, které byly mezníky v Ježíšově životě, jsou symbolem něčeho navíc, co běžný život neobsahuje, a čemu zde říkáme vnitřní uskutečnění, na němž je zázračné jen to, že člověka mění, jako konečně každá převratná událost aspoň na chvíli každého mění. Dejme tomu, přežije-li někdo těžkou přírodní nebo jinou katastrofu, nebo těžkou chorobu, cítí se jako znovu narozený, jen těžko zapomíná na to, co se s ním stalo, a těžko se vrací do starých životních kolejí. Mezi takovými otřesnými událostmi a vnitřním uskutečněním je však podobnost jen v náhlosti a naléhavosti případu. Je pochopitelné, že "zjevení anděla" stojí na opačné straně událostí svým kladným smyslem, než např. přírodní katastrofa, kterou někdo přežil. Také následky po přežití katastrofě jsou opačné povahy než následky po "zjevení anděla". Po katastrofě se člověk všemožně snaží, aby se zase dostal do normálního, bývalého stavu, kdežto po andělském zjevení se nikdo z těch lidí tak vyznamenaných nesnažil o to, aby jednal jako před tím. Po zázračném zjevení nastala hlubší či mělčí zázračná proměna, a když měl někdo ke zjevení třeba jen nepatrné výhrady, byl potrestán (např. Zachariáš němotou).

První, co nám napadne před rozluštěním symbolu různých zjevení nebo jiných zázraků, je, že existuje jednota mezi zázračným zásahem do života člověka a mezi jeho trvalými následky. A zde je klíč k rozřešení záhady všech těch převratných událostí. Protože existuje naprostá jednota mezi zázračnou událostí a jí odpovídající změnou, která je pak vyjádřena nějakým dějem, jde už jen o to, dokázat převést děj (např. těhotenství Panny Marie, pobyt v Egyptě, čtyřicet dní pústu na poušti, tříleté učitelství Ježíše atd.) na jinou odpovídající jednorázovou událost, která je v Bibli podána jen zázrakem (symbolem), ale není rozepsána.

Převést děj, který následuje po zázračné události, znamená vyčíst o jaký zásah bezčasového zdrojového vědomí do odvozeného, do časového zarámování šlo. Kdo na tohle přišel svou zkušeností, tomu se i nejobyčejnější děj, který před ním probíhá, jeví stejně zázračný, jako onen zásah zdrojového vědomí. Tato zkušenost totiž spočívá v tom, že ustavičně se bezčasové transformuje na časové. Je stejně zázračné, že se bezčasové přetváří na časové (tj. že po "zázraku" následuje nová úroveň v ději probíhajícího myšlení a jednání), jako že může časové (děj životní) přejít do bezčasového vědomí, že si je můžeme uvědomit uprostřed běžícího času.

Začneme svůj výklad z tohoto konce: Jak uspořádat svůj v čase probíhající život tak, aby v něm byly zjednány podmínky pro zásah bezčasového vědomí. Jakmile nám bude jasno, že zázračně nic z nebe nepadne, že tzv. zázrak je výsledkem stupňovaného úsilí jiné povahy, než je obvyklá, pak si uvedeme pojem zázraku na pravou míru, nebudeme už zázrak považovat za zázrak, nýbrž za něco, co nám představuje kvalitativní skok, ke kterému byla dávno připravována půda. Víme také ze zkušenosti, podepřené dějem zaznamenaným v Bibli, že příprava nikdy nemůže ani nemusí dostoupit tak daleko, abychom se pomocí samotné přípravy ocitli na úrovni "zázraku" (převratu). Stačí se pozdvihnout nad běžnou úroveň a vědět si rady s tím, jak přejít do "zázraku".

Neměli bychom být na pochybách o tom, že hlavní část přípravy, kterou budeme nazývat vzdálenou, je už hotova, máme-li totiž k dispozici dospělého lidského jedince, který představuje výslednici půl miliónu let vývoje lidstva. Je třeba provést jen přípravu blízkou a bezprostřední.

Blízká příprava je pro první krok (pro narození Ježíše) znázorněna symbolicky oněmi staletími čekání na Mesiáše a Spasitele při současném rozvíjení světského života. Toto rozvinutí však nesmí být libovolné, nesmí být ponecháno jen okolnostem a zálibám. Život starých Židů byl po celá staletí přísně usměrňován tak, že bychom dnes Židy nemohli napodobovat, a není ani zapotřebí, abychom je napodobovali, protože obecné vztahy mezi lidmi ve společnosti s velmi rozvinutou dělbu práce představují samy o sobě velmi strohou a přirozenou stylizaci života. Dnes svým způsobem všichni pracují pro všechny. Není mezi námi lidí, kteří by mohli žít jen pro sebe. To je jeden z nejvýznamnějších znaků nynější lidské společnosti. Společnost si jako samozřejmost od člověka žádá jeho nejlepší síly a zkušenosti pro sebe. I když tato činnost pro společnost je téměř u všech lidí motivována jistotou, že každý dostane za svou práci pro společnost tolik, aby si mohl svůj soukromý život zařídit do určité míry podle svých představ, přece jen člověk musí pravidelně a soustavně odevzdávat hodně a daleko více pro společnost, než kolik z jeho produktivity práce zbude pro něho, a to je rozhodující součást bližší přípravy pro přechod do věčného vědomí. Pro tento přechod je rozhodující, aby byla splněna prvořadá podmínka - vyjít ze zájmu o sebe trochu dále za ono "mé", čili rozšířit svůj zájem za okruh čistě osobních zájmů o sebe, neboť se mají rozvinout životní možnosti, nikoliv zúžit. Toto tvrzení se bude zdát paradoxní, když zároveň, aby se tohoto rozšíření dosáhlo, musí probíhat proces zapomení na sebe. Nejdále pokročili s přípravou na věčný život ti (bez ohledu na to, zda jsou věřící či nevěřící), kdo zapomínají na sebe pro věc, o kterou jim jde. Každé soustředění na jakoukoliv činnost, která není prováděna

s přímou myšlenkou na osobní prospěch, nýbrž proto, aby byla dovršena,

vyvádí člověka z úzkého vězení jeho odvozeného já, osvobozuje ho od něho samého.

Splní-li se tato podmínka co nejdokonaleji, ocitneme se už na pokraji samotného "zázraku", že se totiž už do té míry připodobníme širšímu životu, který představuje zdrojové vědomí, že, je-li provedena ještě jakási bezprostřední (nejbližší) příprava, přeskočí jiskérka spojující ono jedním koncem oddělené naše já (tím koncem, který míří k uskutečnění "svého", k vlastnění) se zdroje, s oním "zázračným, andělským" atd.

Ono rozšíření záznamu ze sebe na zájem o věc mimo sebe a své, charakteristické pro první krok, v dalších krocích je obdobné a stoupá až k úplnému opuštění sebe a svého (viz názorná ukázka smrti Ježíšovy na kříži s průvodním odevzdáním ducha - vědomí, myslí Bohu a odevzdáním nejmilejšího učedníka Jana Panně Marii). Na takovém už velmi pokročilém kroku, jako je křest v Jordánu, prozrazuje nám hlas z nebe (tento je syn můj milý, v němž se mi zalíbilo), že u Ježíše sounáležitost s věčným životem už tak pokročila, že Ježíš už přestává být synem lidí a začíná být vědomě odvozen a ustavičně odvozován od věčnosti.

Všimněme si však, že k tomuto přerůstání dozrává třicet let a přeměna se pak dovršuje v okamžiku. O dozrávání do křtu v Jordánu říká Ježíš ve dvanácti letech: "Zdali nevíte, že musím být v tom, co je mého Otce?" Obdobně na nižším kroku židovský národ se připravoval na příchod Mesiáše po staletí a blízce se připravoval podle napomenutí sv. Jana Křtitele: "Obrat'te se, neboť se přiblížilo království nebeské" (Mat III,2) Říkal zástupům, které přicházely, aby byly jím pokřtěny: "Plémě zmijí! Kdo vám ukázal, jak uniknout blížícímu se hněvu? Vydejte tedy ovoce hodné pokání! A neříkejte mi zase: Náš otec je Abraham. Neboť pravím vám: Bůh je dosti mocný, aby vzbudil Abrahamovy děti z těchto kamenů. Vždyť sekera jest už přiložena ke kořeni stromu. Každý strom tedy, který nenese dobrý plod, bude vyřat a vhozen do ohně." A zástupy se ho tázaly: "Co tedy máme činit?" I odpověděl jim takto: "Kdo má dvě sukně, dej tomu, kdo nemá, a kdo má pokrmy, ať jedná podobně." Přišli však i celníci, aby byli pokřtěni, a řekli mu: "Mistře, co máme činit?" On jim řekl: "Nevybírejte více, než jak máte stanoveno." I pravil jim:

"S nikým zle nenakládejte, nikoho křivě neudávejte a buďte spokojeni se svým žoldem." (Luk III, 7 - 14).

Křesťané si všimli, že Jan kázal křest pokání a odpuštění hříchů (Luk III,3), ale uniklo jim, že kázal naléhavost tohoto pokání, protože se přiblížilo království boží. Jedno bez druhého nemá účinek blízké přípravy. Jan se snažil dokonce vyburcovat lid z jeho vlašnosti. Napřed jim spílá "plémě zmijí" a hned vzápětí líčí blížící se hroznou pohromu. Můžeme si být jisti tím, že posluchači začali být přesvědčeni o blížícím se konci světa. Také Ježíš si počínal stejně a líčil ještě dramatičtější poslední chvíle lidstva.

Není divu, že se teologický výklad distancuje od těchto líčení hrůz na konci světa, který měl podle slov Ježíšových nastat ještě za života posluchačů. Teologové se sice obávají prohlásit, že se Ježíš a Jan mýlili, protože fyzický konec světa tehdy nenastal, horší však je, že se distancují i od neustále platné stránky těch hrozeb, od jasně podané poučky, že vlašný člověk neudělá ani krok na cestě do věčnosti.

Musíme popravdě říci, že při hlásání křesťanské víry a při její obnově po celý středověk a dokonce až donedávna, byl konec světa, který hlásal Jan a Ježíš, nahrazen strašením pekelnými mukami a věčným zavržením. Stačit i v naší době s koncem světa bylo arci neúnosné. Strašení pekelným ohněm působilo na stále menší počet lidí, až se stalo pro většinu lidí směšným. Proto se od něho potichu ustoupilo. Jakým způsobem však nyní lze způsobit pocit naléhavosti, jakým způsobem lze

z člověka vlažného udělat člověka horkého, jak požaduje Bible. ("Buď horký nebo studený, ale nebuď vlažný, nebo tě vyvrhnu z úst svých.") Do věčnosti opravdu nevejde člověk vlažný, protože ten nesjednotil okolo dominujícího citu nebo převládající vlastnosti nebo naléhající nutnosti nebo pocitu bezprostřední zkázy nebo bezprostřední příležitosti všechny své lidské schopnosti, nesjednocuje všechno, co z věčnosti bere, a proto se tím, čím disponuje neocitne na úrovni toho, co přejímá, nespojí se vědomě s věčným vědomím.

Stojí za povšimnutí, jak málo dbali Jan a Ježíš o to, zdali lidé rozumějí tomu, co jim vykládají, zda si myslí, že opravdu nastane fyzický konec světa či nějaká jiná katastrofa, ale jen uvnitř duše jedincovy. Ježíš se vyjádřil o lidech, kteří neporozuměli skrytému smyslu toho, co říkal, že mají uši a neslyší a mají oči a nevidí. Proč tedy k nim vůbec mluvili? Protože se jim dařilo vzbudit v lidech pocit naléhavosti úkolů, které před ně stávil. To stačilo. Každý člověk podléhá velkému pokušení, které je výrazem vnitřní, nikým nevyvolané, ale přece existující jistoty, že je věčný. Proti této jistotě je třeba stále bojovat (Ježíš radí se modlit: "Neuveď nás v pokušení" a to právě v tomto smyslu), pokud se chováme tak, jako bychom zde na světě měli žít věčně, a podle toho se tu zařizujeme.

Každá řeč a získávání duší jak Janem, tak Ježíšem, měly něco společného. Naléhavě žádali, aby člověk ihned opustil dosavadní způsob myšlení a všechno, co s ním souvisí, i kdyby to měla být vlastní rodina a všechnen majetek, a šli za nimi, činili pokání atd.

Z toho vyplývá, že při prvním kroku nelze a ani není třeba se starat o to, aby člověk všechno pochopil v tom nejhlubším slova smyslu, nýbrž je třeba klást důraz na vzbuzení pocitu nutnosti, naléhavosti, že ten krok musí být učiněn.

V citovaném výroku Jan a v mnoha případech podrobněji Ježíš ukazují, jak tento krok učinit. Ne náhodou je v evangeliích zapsáno, jakým způsobem získával Ježíš své učedníky. Rozumějte dobře: Ten, kdo měl právo s ním, představitelem věčné vůle, chodit, být jeho žákem, ten nesměl např. říci: "Dovol, abych se rozloučil s rodinou" nebo "Dovol, abych napřed učinil to nebo ono." Dokonce odmítl potřebu jednoho, kdo se k němu hlásil, aby směl ještě pohřbít svého otce, který právě umřel. Řekl mu: "nechť ať mrtví pochovávají mrtvé." Zdali mohl ještě názorněji a s obecnější platností ukázat, co může způsobit, a také fakticky způsobí, že první krok je účinný. Všimněte si rozhodnutí sv. Josefa. Nekladl žádnou oddalující podmínku. Ihned začal místo sobě sloužit Ježíši, který se dokonce ještě ani nenarodil. Jedině proto se směl a mohl stát Ježíšovým pěstounem.

Jak tuto symboliku uvést ve skutek? Odpověď by mohla znít velmi prostě: Tak jak nám to navrhuje Ježíš smyslem svého života. Nicméně objasněme si ještě jednu základní pojmy, protože na jejich pochopení velmi

záležit. Jejich pochopení neklade totiž žádné velké požadavky na filosofické myšlení. Jsou snadno pochopitelné pro všechny dospělé lidi s běžnou inteligencí.

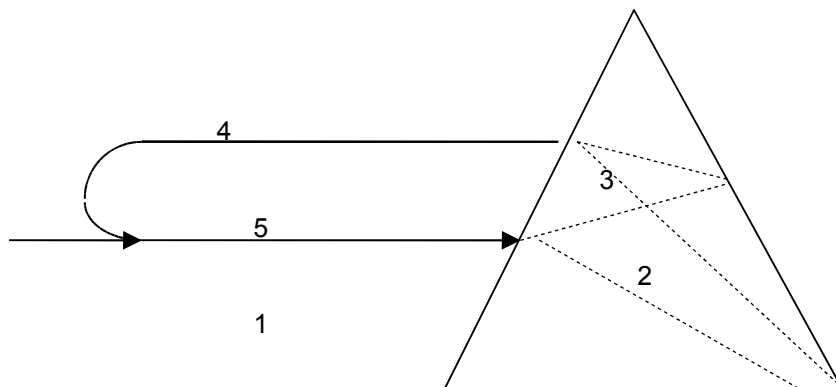
Začněme u pojmu věčné vůle. Naše lidská vůle, aniž si to vůbec uvědomujeme, nás vede k tomu, abychom rozvíjeli "svůj" pomíjející život a v tomto jeho rozvíjení pokračovali až do skonání všech lidských sil. To do určité míry není počínání chybné, protože kdybychom nerozvinuli svůj život, nejen že bychom byli přítěží pro lidskou společnost, ale byli bychom půdou nezoranou, do které by se nedalo zasít semeno věčného života (symbolicky Ježíš).

Naproti tomu věčná vůle ke kromě jiného oním v celém vesmíru zřejmým vývojovým tlakem, který nedovoluje ani člověku, aby setrval na určitém vývojovém stupni a byl s ním spokojen. Zůstane-li s ním spokojen, nepřežije svou smrt.

Každý člověk by měl dokázat po rozvinutí svého pomíjejícího života nerozvíjet jej nadále pro další pomíjející život, nýbrž rozvíjet jej proto, že pomíjející život je jediným možným východiskem pro vědomě žitý věčný život. Kdo nemá k dispozici rozvinutý pomíjející život, nemůže pomýšlet na přechod do věčného života.

Nyní k pojmu vědomě žitého věčného života. Navážeme na schéma č. 2.

Schéma č. 3

Pospojované odvozené síly člověka (3) mají nejen schopnost proniknout do zdrojového vědomí (1), nýbrž i odtamtud znovu působit (5) ve shodě se zdrojovým vědomím (1) zpětně v lidském vědomí, celé je prostoupit, čili v řeči, kterou používá Ježíš, znát a konat vůli Otcovu. S tímto souběžným, vědomě probíhajícím lidským vědomím, s vědomím zdrojovým, je samozřejmě spojeno i vědomí o existující sounáležitosti obou. Je to stav vývojový, který lze do nekonečna zdokonalovat. Ježíš zřetelně ukazuje jeho tři podstatné vývojové fáze: narození v Betlémě (první jeho zapůsobení v lidském těle - ve stáji -

v lidském vědomí - v Josefovi), přerod v Jordáně a přerod na kříži.

V Ježíšově životě nám také symbolem časových etap byly znázorněny mezery nebo vnitřním uskutečněním příslušející fáze tohoto stavu a mezi jeho vnější, rozumějme v pomíjejícím světě (v dosavadním vědomí) uplatněném účinku. Symboly znázorňující tyto mezery, jako Ježíš se rodí jako nemluvně, nikoliv jako duševně vospělý, Ježíš vstupuje do Jordánu a dává se pokřtít, Ježíš vstupuje do hrobu a zůstává v něm tři dny než vstane v těle z mrtvých, tyto mezery se musí projevat i v čase, protože čas je jedním z nejdůležitějších transformátorů věčnosti na dočasné, nebo na to, co v dočasném působí. Vývoj vědomí o věčném životě je skvěle vyjádřen

v Ježíšově životě též personifikující symbolikou. Lidské vědomí (sv. Josef) se napřed stává jen pěstounem onoho vědomí sounáležitosti s věčností (Ježíše), později spoluzasvětitel (sv. Jan Křtitel), jeho moc se nadále dokonaleji sjednocuje všemi lidskými vlastnostmi (učedníci Ježíšovi) v úsilí o další kvalitativní skok, jímž je smrt na kříži. Zhruba se dá říci, že v této fázi vývoje přestává na čas aktivní spolupráce a spolupůsobení lidských složek (učedníci se rozprchávají a nejsou schopni Ježíši pomoci), aby v nich dozrál (asi jako dozrává nově ulitý ingot) přechod do neosobního vědění (symbol: sestoupení Ducha svatého).

Promiňte, že bylo třeba už při výkladu prvního kroku ukázat aspoň v nejzákladnějších rysech, kam až může a má vést vývoj v lidském těle.

A teď se vrátíme k nejdůležitějšímu bodu symboliky Ježíšova života, té která se týká obrácení lidí k novému, jinému než dosavadnímu smyslu života, že jak sv. Jan Křtitel, tak i učedníci Páně z návodu svého mistra Ježíše od začátku svého obrácení křtili. Nikde není psáno, že by byl býval někým pokřtěn sv. Jan Křtitel nebo Ježíšovi učedníci. Jelikož o tom není záznamu, musíme předpokládat, že nebyli pokřtěni, aspoň těch prvních dvanáct pokřtěno nebylo. Dá se však předpokládat, že oni pak křtili všechny další následovníky, neboť v Písmu se praví, že "chodili a křtili."

Setkáváme se na mnoha místech už ve Starém zákoně s očištěním, která byla symbolizována buď vypráním rouch (II. Mojžíšova 19,10) nebo s nimi umytím i sebe celého (III. Mojžíšova 14,8). I před prováděním nějakého významného díla, které symbolizovalo něco vznešeného, jako třeba stavba jeruzalémského velechrámu, všichni stavitelé se důkladně umyli (viz Esdráš 6,20). Ještě důrazněji židovští proroci nařizovali tělesnou čistotu jako předobraz mravní čistoty. Tato myšlenka svým způsobem našla odezvu u sekty Essenských, kteří prováděli opakovaný křest na podporu své mravní očisty.

Nelze pochybovat o tom, že jak Janu Křtiteli, tak i Ježíši byl znám symbol očisty vodou, jak se tradoval od nejstarších dob, důležitější však bylo, jakým způsobem připravovali ke křtu a co si od něho slibovali, přičemž ani účinky Janova křtu nebyly nové nebo nepředvídatelné.

Citovali jsme si pasáž z evangelia sv. Lukáše, z něhož je patrné, jak ke křtu připravoval sv. Jan Křtitel. Hleděl vyburcovat, jak jsme si řekli, své posluchače z vlažnosti a chtěl navodit chvíli strachu z blízké tragické budoucnosti, a než tento stav opadl, křtil. Ježíš nikdy nikoho nekřtil, ale jakmile někoho získal, hned ho měl k tomu, aby ho následoval. To je obdoba Janova křtu.

Křest právě jako ono vybídnutí k následování, to jsou jakási vyšachování vlastní vůle kajícího, obdobně jako něčím takovým byl los Zachariášův, po němž se zjevil anděl, čili uvolnila se síla "zázračná", nadnormální, která pak mohla být uplatněna v běžném životě. A o toto uvolnění síly, která se za běžných podmínek nedá zajistit (symbolicky: anděl se nezjevuje), jde při vnitřním uskutečnění na prvním a na dalších krocích. Bez tohoto uvolnění síly, která dokáže člověkem hnout směrem, který si předem udá, není možno získat základnu poznání, z níž je možno vyjít i do vnějšího světa bez nebezpečí, že se tato síla zase ztratí.

Jak ale nabýt onoho směru mysli (ducha) do věčného života, když jsme se s věčným životem ještě nikdy neseťkali, když nevíme, kde je, kde ho hledat? Otázka je sice kladena chybně, ale protože bývá tak formulována, nebudeme chybu v ní obsaženou rozebírat.

Příklady ze života Ježíšova nám nabízejí trojí druh prostředků, pokud dovedeme rozluštit návodný smysl děje Ježíšova života a jeho zázraků. Jen prvního ze tří prostředků plně se chopila křesťanská náboženství, i když bez skutečného porozumění tomu, proč se někdy dostavují nečekané účinky. Mluví se totiž o nevyzpytatelné volbě Boží milosti, patrně podle Ježíšova výroku o Duchu, který vane jako vítr, nevíme odkud a kam. Aplikace tohoto výroku je však mylná. Směr Ducha božího je nevyzpytatelný jen proto, že směru nemá, přichází z bezčasovosti a bezprostorovosti a tamtéž odchází. Těmi třemi prostředky vnitřního uskutečnění jsou:

1. Křest nebo zvnějšku obdobným způsobem jako křest navozený stav duše.
2. Ticho, které může přejít do pokoje.
3. Zvuk, pokud možno hraniční, stojící na rozhraní ticha a pokoje.

K prvnímu prostředku by se dalo říci nejvíce nejen pozitivního, ale i kritického.

V části Nového zákona, ve Skutcích apoštolů, čteme, že Ježíšovi učedníci křtili toho, na koho viděli sestupovat Ducha svatého. Tato skutečnost nám prozrazuje, že poznávali připravenost lidí velmi snadno. Dnes je tomu naopak. Nikdo, kdo křtí, nepoznává s podobnou jistotou připravenost pro křest. Křtí se tedy za jiných podmínek a okolností a také s jinými účinky. Křest přestal mít povahu vědomého spojení s věčným vědomím tak, jak ho zažívali křtící apoštolové, a tak jak ho prožívali pokřtění. Konečně samotný Ježíšův život ukazuje, jakou obrovskou změnu způsobil křest, který Ježíšovi udělil sv. Jan Křtitel. Přidáme-li k tomu onu důležitou okolnost, že Ježíš sám nikoho

nepokřtil, nýbrž tuto práci ponechal svým učedníkům, pak stojíme před lehkou pochopitelným faktem, že učedníci pomocí křtu, právě křtem mohli nejspíše předávat poznání, které na ně přenesl Ježíš. Dá se dokonce předpokládat, že ani učedníci Ježíšovi se nepodrobili křtu, protože ten byl jen jedním z prostředků, jimiž se předávala osobně zkušenost o věčném vědomí z jednoho člověka na druhého. Učedníkům se nepochybně osobním stykem s Ježíšem nabízela jiná, lepší a bohatší zkušenost téhož druhu, ale vyššího a intenzivnějšího stupně.

Zajisté se nedá předpokládat, že by např. sv. Pavel, obrácený Ježíšem před Damaškem, býval musel ještě podstoupit nějaký křest. Zřejmě obdobně tomu bylo s ostatními učedníky, které Ježíš vyzval, aby ho následovali, a oni bez váhání za ním šli. Křest má svůj původní význam - nabytí osobní zkušenosti s navázáním styku s věčným vědomím, jak bylo ukázáno na křtu Ježíše v Jordánu - jen tehdy, je-li proveden bezprostředně ve chvíli dokončené přípravy na tuto zkušenost.

Ještě jednou, v čem spočívala dokončená příprava k vědomému spojení lidského vědomí s věčným vědomím (v dalším budeme mluvit v tomto smyslu o spojovacím účinku nebo o spojovacím charakteru některého úkonu). Lidé před pokřtěním byli přesvědčeni, a s tímto přesvědčením ke křtu přicházeli, že jediné toto vědomé spojení s věčností má pro ně význam, že nic jiného v životě nemá pro ně takovou cenu.

V tomto momentu využívali apoštolové jejich duševního stavu a křtili je, tzn. přenášeli na ně své vlastní požehnání podobného spojení, o jaké oni stáli. Samozřejmě, šlo jim jen o provedení prvního kroku, ale i ten měl povahu spojovací, i když ne tak dokonalého spojení s věčným vědomím, jaké zažívali samotní apoštolové, nýbrž jen dostačující, aby založili v pokřtěných nový základ života, aby pro ně našli nový střed života, který by už neztratili. Čili lidé před křtem jen toužili po naplnění nového smyslu života, a apoštolové jim pomohli křtem k tomu, aby se jim tato touha promítla do jí odpovídající zkušenosti.

Proč Ježíš ustanovil právě křest nebo pojídání těla Páně (Ježíšova) a pití jeho krve jako nejspisnější spojovací způsob? Protože přechod z přípravy ke vědomému spojení s věčným vědomím může nastat nikoliv pomocí roztržité, zlomkovité lidské síly, tedy ani z vlastní vůle, nýbrž přelitím pospojovaných lidských sil třeba prostřednictvím víry nebo lásky do nerozloženého vědomí, a tím bylo pro lidi působení ducha svatého, o němž nic konkrétního nevěděli (protože nic konkrétního o něm nevěděli, byli svědky jen jeho obecného působení). Tímto odevzdáním se nerozlišenému vědomí ztráceli lidé konkrétní vědomí, a nabývali vědomí věčné podstaty svého života, která jen rozlišená, má charakter prvku, který např. spojuje jednoho člověka s druhým (Ježíš: "Cokoliv jste učinili nejmenšímu z bratří mých, mně jste učinili.")

Z dosavadního výkladu patrně nebylo zřejmo více, než že po provedené přípravě je třeba podchytit stav mysli navozený přípravou, a než se změní, provést křest, tj. navázat na přechodný stav mysli zkušeností, která, je-li potom dále soustavně podpořena uskutečňováním zažitého ve vnějších vztazích člověka k okolí (jím rozumíme i jeho vlastní tělo a proměny mysli), vede k trvalému přehodnocení života a hlavně životních cílů v tom smyslu, že se člověk drží jediného cíle a jemu podřizuje cíle ostatní, a tím hlavním cílem je přechod do věčného vědomí už zde na zemi. Zkušenost křtu,

jak je správně naznačeno už tím, že člověk někdy sám sebe, není možno nabyt z vlastní vůle nezávislé na ničem a na nikom, je však možno dospět přípravou až ke hranicím, k začátku křtu.

Zatím jsme se spokojili se symboly tohoto vlivu jako se symboly zosobňujícími: sv. Jan Křtitel, a zvětšujícími: křtící voda. Budme si však dobře vědomi toho, že jde "jen" o symboly, za nimiž se skrývá nesymbolická skutečnost. Činně působící symboly nám mají pouze pomoci zbavit se na chvíli činnosti, přenést na chvíli činnost na ně, nechat jednat je, odevzdat se do jejich rukou, do jejich moci, umožnit jim, abychom se mohli vzdálit od svého osobního volního působení. Pomáhají nám odosobnit se a tím se dostat na úroveň toho neosobního, které má na nás působit, a které na nás působit nemůže, dokud zůstáváme osobními. Pomocí nich se svlékáme ze sebe a redukuje se na stav odevzdaného očekávání, a to je stav, ve kterém jsme schopni se odít novým šatem, šatem svatebním, spojovacím, a zažít nové širší vědomí nespoutané myšlenkově pohybovou činností rozumu. Tento zážitek je tak vznešený a přesvědčující, že když pomine, obohatí náš život natrvalo o zkušenost, že jsme nositeli zdroje svého odvozeného lidského vědomí, že kdesi v nás je bezedná studna, ze které do nekonečna lze čerpat poznání (Ježíš: "Mám vodu, po které se nežízni na věky".).

Dospěli jsme k jednomu z důležitých dílčích závěrů: Rozumová činnost je pohybová činnost, odvozená z pohybu hmoty, ať už smyslově vnímatelného nebo prostě existujícího, ale smyslově nepostřehnutelného. Nebýt tohoto pohybu uvnitř hmoty, přestala by existovat jako hmota a začala by existovat jako její nepohyblivý zdroj, který se nedá vnímat ničím, co je v pohybu. Pohyb hmoty a ve hmotě je umožněn tím, že hmota stojí na pevném, nepohyblivém základě. (Vnucuje se nám tu přirovnání se strojem, který se může pohybovat, protože jeho pohyblivé části jsou zamontovány do nepohyblivých se částí a někdy do pevné podstaty). Nepohyblivý základ pohyblivého lidského vědomí nazýváme zdrojovým vědomím. Nepohybovost je obsažena v pohybovosti, každý pohyb je umožňován něčím nehybným, nebo aspoň relativně nehybným v poměru k pohybu toho, co je na tom relativně nehybném závislé svým pohybem. Např. důvěrou v nositele zdrojového vědomí můžeme odstranit myšlenkový pohyb a popřát nepohybové části vědomí možnost, aby se projevila. V tom spočívá "zázračnost" změny ve vědomí způsobené křtem. (Důvěra Ježíšova v Jana Křtitele, že může jako nositel věčného vědomí, nebo zkušenosti o něm, navodit tento stav i u něho).

Dříve jsme si řekli, že je třeba soustředit všechny lidské síly za účelem nalezení věčného vědomí (to odpovídá Ježíšovu požadavku, který vyjádřil náboženskou mluvou takto: "Hleďte především království Boží.") Soustředění těchto sil však nevede k ničemu jinému než k zajištění předpokladů pro spojení našeho vědomí se zdrojovým, tedy představuje dokonalou přípravu. Potom jsme si však vysvětlili, že nemá-li zůstat navždy jen u přípravy, je třeba tyto síly svým způsobem obětovat (jakmile jsou soustředěny) v podobě trpného očekávání. (Pak se dostaví i splnění druhé části citované Ježíšovy věty: "...a vše ostatní vám bude přidáno" - tedy i věčné vědomí. Toto vědomí opravdu nemůže být zaslouženo, nýbrž jediné přidáno.)

Naštěstí se nám kromě křtu zachoval ještě starší obřad, který od svého vzniku měl charakter spojovací, a jeho nejzachovalejší podoba je

zpodobněna katolickou mší svatou, bohužel v podobně čisté formě, v ničem jiném. V ní nacházíme podle prastaré moudrosti rozpracovánu do všech podrobností nejen správnou přípravu k vědomému spojení s věčným vědomím, nýbrž i popis okolností, za kterých příprava přechází ke spojení.

Podrobný rozpis a komentář ke mši sv. je obsažen ve spisu Oběť mše svaté, proto zde jen krátké vysvětlení.

Katolická mše svatá se vyvinula ze dvou jiných obřadů, z prakřešťanských hodů lásky (agapé) a z obecně rozšířeného v Řecku a na Blízkém východě již několik století před Kristem známého po jídání Boha (theofágie), zcela ve shodě s ustanovením Ježíšovým při poslední večeři. Jenže forma, jakou se toto po jídání Boha dělo, měla svou přípravu, která byla nejdokonaleji propracována v mithraismu už asi dvě století před Kristem. Tato skutečnost nijak neubírá zcela obdobné přípravě, jak se zachovala ve mši svaté. Principy této přípravy musí totiž zůstat v každé přípravě zachovány i bez historické spojitosti. Jinak nedojde ke spojení lidského vědomí s věčným.

Mše svatá předpokládá, že člověk, který se pomocí ní posvěcuje vyšším vědomím, žije dvojitým životem: světským, v němž se stará jen o pomíjející záležitosti jen s přihlédnutím k jejich mravní náplni, a duchovním, kterým se mimo mši, a mimo modlitbu, projevuje jen touhou po věčném životě, která je každému zdravému lidskému jedinci nejen vrozena, ale i se projevuje v jistotě jeho počínání. Při takové dvojkolejnosti života by nikdy, z důvodů naznačeným grafem 2 a 3, nemohlo dojít ke spojovacím stavům. Proto příprava při mši svaté má za úkol převést člověka úplně ze světských starostí k jedinému zájmu - o život věčný. Při původní agapé se tato příprava prováděla velmi prostě. Každý účastník agapé přinesl s sebou nějakou malou oběť (obětinu). Důležité a rozhodující přitom bylo, že tato malá oběť v mysli obětujících zastupovala člověka, který ji přinesl. Tehdejší člověk dokázal i sebemenší obětí se ztotožnit čili s touto obětí obětovat i sebe, najít v této oběti konkrétní příležitost obětovat sebe. Právě ten nejprostší člověk neschopný abstraktního myšlení, dokázal se takovýmto prostým způsobem odevzdat. Kněz pak učinil za něj to, čeho jednak nebyl schopen, a jednak co také nemůže nikdo sám za sebe provést (viz křest). Protože se totéž děje při mši svaté podrobněji, všimneme si teď už jen jí. Při vstupu a čtení evangelia se naznačuje např. příchodem k oltáři nebo povstáním všeho lidu, že se člověk má především na dobu trvání pobožnosti vzdálit všech pozemských starostí, tedy povstat z toho, čím dosud žil, přistoupit k tomu, co chce řešit - vstup do věčného života. Tuto podmínku musí umět splnit každý už při prvním kroku, chce-li se už při něm setkat s rozšířeným vědomím. Vzpomeňte, jak by byly věci dopadly, kdyby se byl např. sv. Josef bez váhání nepostavil za Ježíše. Víme však také, že sv. Josef obětoval svůj život pro Ježíše, věnoval mu jej (to je úroveň oběti života. Není to tatáž úroveň jako umírání na kříži, nýbrž nižší).

Tohle se naznačuje a má provést v další části mše, při obětování. Oběť, kterou provádí kněz u oltáře, má představovat i oběť života, všeho, co člověk má k dispozici, nebo aspoň oběť některých podstatných, tj. činorodých vlastností věčnosti. Např. sv. Josef se obětoval především láskou, vlivem své lásky k věčnému životu, který se měl teprve projevit. Posluchači Janovi se možná dali pokřtít proto, že měli strach z blížícího se konce světa. Strach byl v té chvíli dominující vlastností, do té míry rozhodující, že celá jejich osobnost se kolem něho točila, jím se jaksí negativně sjednocovala. Podobně tomu

může být s jinými vlastnostmi, jak jsme si ukázali ve spisu Blahoslavenství mnohem podrobněji. Ježíš věděl o těchto výjimečných příležitostech ke vstupu do věčného života a vypočetl je ve svém horském kázání a vysvětlil i jaké nesou následky, jsou-li použity na cestě do věčnosti.

Mše svatá však představuje nikoliv výjimečnou, ale uměle navozenou příležitost provést řádně přípravu tak, jak by ji člověk sám nemohl provést, právě jako se nemůže sám pokřtít se stejným účinkem křtu od jiného. Při mši svaté někdo jiný za člověka obětuje. Kněz je tu obdobným symbolem jako anděl přicházející ve snu k Josefovi, jako los, na nějž se spoléhá Zachariáš. Všichni dohromady: Kněz, anděl, los, představují přechod z vlastní vůle obětujícího do vůle věčnosti, do té vůle, o jejíž činnosti se přesvědčujeme na každém kroku, a které říkáme ustavičný vývoj. Člověk i se svou vůlí představuje opačný prvek - ustrnutí na určitém vývojovém stupni - bez ohledu na to, že i on se po svém snaží o vývoj. Má však o vývoji své představy, které končí rozvinutým pomíjejícím lidským životem, nějakou zdokonalenou technikou života, snad zvýšeným pohodlím, dostatečně dlouho trvajícím zdravím apod. Není divu, protože prostředky, kterých užívá, mu nenabízejí jiné možnosti, používá-li jich svou vůlí.

Dobře si povšimněte, co jen nám napovídá mše svatá o užívání vlastní vůle, a kam tato může a má sahat, jaké jsou její možnosti, a co nemůže zmocit. Nezapomínejme, že ve mši svaté je uložena prastará moudrost, ke které jsme už mnohokrát ztratili klíč, a vždycky stojí za to znovu jej najít.

Ve mši svaté se přesně rozlišuje, co člověk má udělat vlastní vůlí, a co musí ponechat jiné vůli, které zatím nerozumí, onomu obecnému tažení, jehož podstatu symbolicky znázorňuje kněz. Kdybychom si počínali jinak, než jak nám tato moudrost napovídá, ustrnuli bychom na určitém stupni vývoje, přestože by naše vůle byla dobrá, nehledě na obtíže, které bychom si způsobili.

Člověk přináší svou oběť, sama sebe, a vkládá ji do rukou kněze. Pohledme, co ten s ní dělá. Proměňuje ji v oběť Ježíše Krista, v tělo a krev Páně. Přítomní se na tomto proměnění zatím podílejí jen pasivní účastí. Nedivme se, že katolické církvi vždy tolik záleželo na uznání transsubstanciace, na skutečném proměnění obyčejného chleba v tělo Páně a obyčejného vína smíchaného s vodou v krev Páně. I když bychom tomu nevěřili, že se něco takového děje, měli bychom vědět, že se zde předvádí něco, bez čeho i nejdokonalejší oběť nedokáže naše oddělené lidské vědomí převést do věčného vědomí, ať už se o přechod snažíme jakýmkoliv způsobem. Neobejdeme se bez prostředníka. Tím nemusí být kněz nebo něco mimo nás - i když taková extraverze je pro konkrétně myslícího člověka snadno pochopitelná - sami, svou vůlí nemůžeme prorazit do věčnosti (to v grafech nemohlo být a nebylo znázorněno). Proto tolik snaživců si dokazuje, že proniknout do oblasti bezčasovosti svým vědomím je nemožné a nesmyslné. Zde velmi záleží na tom, abyste pochopili, oč jde, protože nikdo, kdo nesplní tuto podmínku, nevejde svým vědomím do zdrojového vědomí, řečeno náboženskou terminologií, nevejde do království božího. Tuto podmínku zdůraznil Ježíš slovy: Dokud nebudete jako jedno z maličkých těchto, nevejdete do království božího.

Co dokázal např. Geraldo Majella vírou, dnešní člověk, který buď nevěří, nebo není tak prostý jako dítě, může se stát prostým jako dítě a na vlas podobným slepě věřícímu, bude-li vědět, co má udělat, bude-li ochoten to udělat, a nebude-li do toho plést v rozhodujícím okamžiku svou vůli způsobem, na který je zvyklý při dosahování pomíjejících cílů. Jde v podstatě o správné, ale nám úplně neznámé užití vůle, kterému jsme se od svého útlého mládí odnaučili.

Vysvětleme si na příkladu Gerarda Majelliho, co dokázala jeho víra. Nebudeme se učit víře, neboť víra, která se lze naučit, není ta, která hory přenáší, která dělá zázraky, která mění podstatu vědomí. Budeme se na Majellim učit obecnému pravidlu.

Gerardo **Majelli** byl prostý pasák ovcí (23. dubna 1726 až 16. října 1756), který pásal kdesi v Itálii své stádo ovcí poblíž kláštera, kde podle jeho víry měli lidé tu výsadu, že mohli obcovat s Bohem a nakonec se dostat do nebe. Jednoho dne se odvážil zaklepat na bránu kláštera. Byl přijat jen z milosti, protože potřebovali posluhu a někoho do vrátnice. Gerardo byl přesvědčen, že představený kláštera je zástupcem božím na zemi pro lidi v klášteře, a proto všechny jeho příkazy bral doslova a plnil je bez reptání. Když mu jeho představený nařídil ve zlosti, aby zalezl do pece (chtěl mu říci, aby mu šel z očí, ale vyjádřil se příliš konkrétně), Gerardo se domníval, že tento příkaz souvisí s jeho duchovním vývojem. Zalezl do pece na pečení, a zůstal tam ve tmě a o hladu až do chvíle, kdy přišli péci chléb. Neposlechl pekaře, protože slíbil poslušnost jedině představenému, tj. v jeho víře Bohu, a tento příkaz poslušnosti plnil do všech i nesmyslných důsledků. Na příkaz představeného vylezl z pece celý proměněný. Stal se na základě poslušnosti nejmoudřejším člověkem v klášteře a zároveň prvním svatým redemptoristou. Čemu se máme učit od Gerarda? Témuž, čemu od mše svaté. Jakýmkoliv i sebepodivnějším způsobem se můžeme dostat do styku s věčností, nepřekážíme-li v rozhodném okamžiku svou vůlí. (Rozhodný okamžik je takový, který je pro člověka voláním věčnosti.) Nenažde-li člověk takový prostředek v oblasti ideí, musí se vypomoci takovými prostředky jako je mše svatá, kněz atd. K ideovým prostředkům se vrátíme později.

Sledujme dále mši svatou. Proměnění tedy spočívá v tom, že přinesená oběť přestane být obětí toho, kdo ji přinesl. Stane se nedílnou součástí obětí všech, kteří se mše zúčastní. Proměna oběti pak pokračuje bez aktivní účasti toho, kdo svěřil oběť knězi, kdo ji přinesl (srovnejte, jak Gerard Majella se vložil do rukou představeného kláštera), za to však další činností kněze. (Srovnejte, jak nezáleželo na kvalitě představeného kláštera, který ve zlosti přikázal Gerardovi, aby zalezl do pece. Neměl nejmenší tušení, jaký účinek bude mít Gerardova poslušnost.) Ani jeho účast nemá ráz čistě aktivní, ale důležité je, že oběť přichází do jeho rukou a že se proměňuje v oběť Ježíše Krista, jakoby se on sám obětoval. Ve vrcholné části proměňování dokonce je zapotřebí mlčením dokumentovat a podporovat tuto proměnu (mlčení Gerardovo v peci).

Teprve oběť takto proměněná se pomalu vrací k tomu, kdo původně oběť přinesl, ale v jaké podobě! Kněz o ní praví: "Ejhle, beránek Boží, který snímá hříchy světa." I když potom věřící smí přijmout tuto oběť zpět, nepřijímá už svou oběť, nýbrž oběť Kristovu. Tím by měl být účinek proměny oběti vlití do člověka.

Snad se dá pochopit, o co obecně jde. Kteréhokoliv prostředku člověk použije k proměně svého vědomí, které se cítí být odděleno nejen od vědomí všech ostatních lidí, ale i od vědomí zdrojového, vždycky a jen tehdy proběhne proměna odděleného vědomí v neoddělené, když obětující v pravou chvíli a v rozhodujícím okamžiku přestane zasahovat do proměny aktivními počiny a naopak vystupňovává trpnou účast na oběti.

Člověk tu stojí před opačným, pro něho úplně nezvyklým způsobem dosahování, které se nedá tak prostě symbolicky vyjádřit jako třeba přípravou nasyceného roztoku ke krystalizaci, neboť kromě této přípravy musí tu existovat ještě zcela nezbytná, pasivní účast připravovatele. Oběť (tekutina) nemůže být ponechána nikdy sama sobě, a přece zároveň nesmí s ní být hnuto ze strany připravovatele (vidíte aspoň částečnou podobnost s přípravou krystalizace nasyceného roztoku).

Raději se zatím vzdejme hlubšího pochopení správného počínání při proměně oběti a přejděme na obdobný příklad jiným prostředkem než mší svatou.

Mluvili jsme o třech typech prostředků, jimiž se vchází do věčnosti. První z nich jsme si částečně vysvětlili konkrétně křtem nebo mší svatou.

Druhý si vysvětlíme tichem, které přechází do pokoje.

Mnozí náboženští myslitelé nám nabízejí podivuhodně jednoduchý prostředek, jímž se lze dostat do vědomého styku s věčností: "Utiš se, abys mohl slyšet hlas Boží!" Katoličtí mystičtí teologové k tomuto návodu dodávají, že modlitba ticha je modlitbou vlitou, tj. nezaslouženou, z milosti danou, a jedině takové ticho nás podle nich může převést do pokoje, který pochází z věčnosti. Tím vlastně říkají, že se člověk může sebedokonaleji ztišit, a přece se ve vědomí s Bohem nesetká, nebude-li mít milost od Boha. Opravdu celý středověk až po dnešek mluví o nevyzpytatelné volbě milosti Boží, kterou si nikdo nemůže zasloužit. Toto tvrzení se nachází jen na okraji pravdy. Milost, o níž se mluví v mystické teologii, je totiž bez výhrady připravena pro všechny dospělé normální lidi. Jejím vylití se dočkávají málokterí lidé, z důvodů, které už všechny známe, a také se ví už o způsobech, pomocí nichž se nezbytně dostavuje. Jsou to tytéž důvody, které jsme si symbolicky naznačili při mši sv.

Ještě jedno správné pozorování učinili mystičtí teologové, tj. ti katoličtí teologové, kteří se zabývali mystickými projevy, čili takovými známkami nezasloužené Boží milosti, které pomáhají lidské vědomí spojovat s věčným. Práví, že tak zvaná charismata (to jsou mimořádné milosti) nejsou ještě důkazem, že by si je byl člověk zasloužil svým mravním životem, a proto nejsou nutným znakem svatosti. Správně vyzorovali, že někdy se dostává různých vidění, stigmat, znamení, hlasů atd. i lidem, kteří nejsou na takové mravní výši, aby si takových milostí zasloužili. Nelze však usuzovat, že tito lidé se stali středem zájmu Božího a zvláštní vyvolenosti, které nelze rozumět, jen náhodou. Nikdy nejde o nevyzpytatelné příčiny těchto stavů a příznaků. Lidé, kteří je mají, částečně vystihli podmínky, za nichž se každý musí setkat s širším vědomím než které normálně má. Protože však vystihli tyto podmínky jen částečně, a není divu, protože o nich je nikdo nepoučil, nedostavil se žádoucí výsledek, kterým by byl pocit sounáležitosti s věčností a se všemi lidskými vědomími, nýbrž jen jakýsi degenerovaný projev tohoto vědomí, jímž jsou, promiňte, např. stigmata, různá zjevení, hlasy, nebo různé další "dary", o nichž mluví sv. Pavel v tom smyslu, že všechny dary pominou, kdežto láska,

a myslel jí onen zkušenostní pocit sounáležitosti s širším než lidským vědomím a tím také s vědomím ve všech lidech atd., tato láska nepomine.

Jak a do jaké míry jsme se dověděli v Československu o podmínkách, o kterých celá staletí panovaly jen dohady nebo se z jejich neznalosti mluvilo o nevyzpytatelnosti milosti Boží? Ve dvacátých letech dvacátého století Karel Weinfurter veřejně vyhlásil tzv. mystickou modlitbu za dostačující podmínku ke vstupu do věčného vědomí a popsal také příznaky začínajícího vstupu. Tisíce lidí provádělo jím navrhované způsoby modlitby a někteří z nich, kteří částečně vystihli pravé podmínky vstupu do věčného vědomí (popis Weinfurterův nebyl totiž dokonalý, protože nebyl založen na poznání autorově), měli degenerované příznaky tohoto vstupu. Jinak řečeno, téměř všichni uhnuli z přímé cesty a spokojili se např. se symbolickými sny, které jim ukazovaly některý úsek cesty, nebo se stigmaty, zjeveními apod. Znali jsme např. řadu lidí, kteří byli nositeli stigmat, mluvili jsme s těmito lidmi, zjistili jsme si podmínky, za nichž je získali, a musíme dát za pravdu teologům, že šlo při nejlepším jen o jednostranný vývoj stojící mimo ústřední cestu. Proto tvrdě mluvíme o degeneraci. Naskytla se nám však příležitost setkat se s lidmi, kteří se vzájemně neznali, získat jejich důvěru, takže jsme mohli poskládat dohromady příčiny, z nichž pocházely určité následky. Šlo nám potom jen o to, zdali člověk může být nositelem nedegenerovaných, žádoucích následků, o nichž píše sv. Pavel. Výsledek tohoto bádání, doplněný vlastními zkušenostmi, je tento:

(Tady o druhém prostředku uskutečnění). Všimneme si napřed tzv. tiché koncentrace, kterou Weinfurter propagoval, později (třetího prostředku vnitřního uskutečnění) písmenové koncentrace, rovněž původem od Weinfurtera. Obě tyto modlitby přinesly určité výsledky, které však nevedly až k plnému napojení na věčné vědomí. Nebudeme rozebírat Weinfurterův výklad, nýbrž nově stanovíme podmínky, za kterých by tyto dva druhy vnitřní modlitby mohly mít spojovací účinky, bez ustrnutí na vedlejších příznacích pokroku. Měli jsme příležitost konfrontovat Weinfurterovy názory s názory předních katolických teologů

v Československu: R. Dacíkem, Braitem, Habáněm, Urbanem aj. Všichni došli k jednoznačnému úsudku, že Weinfurterovými modlitebními návody nelze dojít tam, kam např. dospěli bez těchto návodů středověcí mystici, jako sv. Terezie z Avily a Jan z Kříže. Tito teologové se nemýlili. Vždyť k nim do zповědnice chodili lidé od Weinfurtera, dokonce někteří kněží praktkovali Weinfurterovy návody a něco se zkoušelo i v kláštorech. Celé Weinfurterovo dílo bylo předmětem zájmu nejvyššího vedení Církve. Nejcennější zkušenosti jsme však nabyli v koncentračních táborech (a ne v jednom), kde mystický experiment procházel nejtvrďšími podmínkami. Toto všechno bylo třeba předeslat, abyste si vážili těch prostých závěrů, ke kterým se došlo a z nichž některé, pokud souvisí s prvním krokem, zde budou zveřejněny.

Weinfurter hlásal, že při provádění jím navrhované vnitřní modlitby nezáleží na způsobu života, pokud neměl výstřední charakter. Mýlil se.

Chybí-li při prvním kroku vzdálená a blízká příprava, kterou je nejen mravný život, ale i život zaměřený ke spojovacímu cíli, dojde už při prvním kroku ve vnitřním uskutečnění k takovým alternacím, že pak předurčují další krize a stagnace. Je-li učiněna závažná chyba v prvním kroku, její následky

se nesou dál a zveličují se až k nemožnosti dalšího kroku. Proto i tam, kde se první krok podařil (a kdo ví, zda se podařil, jak měl. O tom se člověk dozví mnohem později, když už nemůže dál), se doporučuje první krok opakovat formou jakési duchovní obnovy. Základ musí být stále tak živý, abychom se kdykoliv mohli o něj opřít, z něho znovu vycházet a čerpat nové síly.

Kdyby nebyla příprava životem rozhodující, nebyl by se Ježíš narodil z mravně vyspělé ženy, sv. Jan Křtitel u sv. Alžběty atd. Opačný způsob života může být dobrou přípravou jen tehdy, když se ho člověk chce všemi silami zbavit, když si ho přeje překonat. To je případ Maří Magdaleny. Kdo však

z výstředních lidí najde tak živou touhu se změnit jako Magdaléna.

Ted' však si promluvíme jen o bezprostřední přípravě, v níž byla u Weinfurtera závažná chyba. Předvedme si, které podmínky nutno splnit při tiché koncentraci, a to už bez další polemiky s Weinfurterem nebo s katolickými teology.

Není pochyby o tom, že duševní klid doprovázený utišením myslí tak, aby v ní nedocházelo k žádným myšlenkovým proměnám, se nachází u pokraje věčného vědomí, ne však ještě na jeho samotném pokraji. Také ticho se může stát obětí (rozumějte správnou a dostačující boží) jako cokoliv jiného, čeho může člověk použít jako prostředku, jímž se chce přejít do věčnosti, prostředek, který může sloužit jako nosič lidského vědomí. Ticho totiž představuje opak pohybu myslí. Tento pohyb myslí, jako pohyb vůbec - počínajíc pohybem v atomech a končíc tělesným nebo myšlenkovým pohybem - nás udržují ve vědomí tohoto světa, obecně v časoprostorovém, odvozeném vědomí. Zastavení pohybu aspoň z té strany, ze které to dokážeme jako výraz oběti sama sebe, přinese podle Ježíšova slibu ztrátu vědomí tělesnosti. Ježíš pravil: "Blahoslavení tiší, neboť oni budou dědit zemi." (Mat. V, 5). Je to jedno z blahoslavenství, které vyřkl v kázání na hoře. Při některých jiných blahoslavenstvích sliboval království Boží, při tomto jen dědictví, podle jiného překladu vlastnictví země (např. Selig sind die Sanftmutigen, denn sie werden das Erdreich besitzen). Tímto slibem je velmi přesně formulován následek utišení myslí. Srovnáme-li toto blahoslavenství s jiným "Blažení pokojní, neboť oni budou zváni syny Božími" (Mat. V,9), máme k dispozici další krok, který bude třeba učinit z ticha dál, totiž provést přechod z ticha do pokoje. Mezi tichem a pokojem je obdobný rozdíl jako mezi obětí přinesenou do chrámu a odevzdanou jako oběť zástupná knězi a mezi obětí knězem proměněnou. Poznáváme to už z rozdílných následků ticha a pokoje.

Zkušenosti všech, kteří šli touto cestou pomocí tohoto prostředku a vstoupili do věčného vědomí, potvrzují pravdivost Ježíšových slibů. Museli si však počínat obdobně jako první křesťané při agapé, nebo tak, jak by si měl počínat katolík při mši svaté. Vylíčíme si takový postup.

Především musí být splněna podmínka účelovosti. Nesnažíme se ztišit se pro ztišení, nýbrž snažíme se o uklidnění myslí z toho důvodu, abychom v tomto duševním stavu, nebo pomocí tohoto duševního stavu přešli do věčného vědomí, o kterém Ježíš říká, že v něm lidé budou zváni syny Božími, tzn. vyjdou z úzké sounáležitosti s časoprostorovým původem a existencí a přejdou do existence jako takové, a uvědomí si to.

S tímto zaujetím, které je podobno zaujetí někoho, kdo do všech podrobností připravuje příchod vzácného hosta, pak připravujeme oběť své tělesnosti a povídavosti.

Je účelné se napřed do největší možné míry zbavit pocitu tělesnosti. To znamená tak uvolnit tělo, abychom je pociťovali co nejméně. My totiž živé tělo potřebujeme bezpodmínečně pro vstup do věčného vědomí, ale potřebujeme jen jeho živou existenci, nikoliv pocit jeho existence. Nejvhodnější pozice, za níž se to může stát, je pozice vleže, pokud možno bez podhlavníku na rovné podložce s rukama volně podél těla a s nohama nikoliv daleko od sebe, nepokrčenýma, a tak, aby se jedna druhé nedotýkaly. Takové klidné a zcela nenásilné uložení těla bez přemýšlení na dech (bez myšlení na dech, bez vědomého vnímání dechu) a bez sledování tlukotu srdce může být dosaženo u někoho za půl minuty, u jiného za několik minut. Nesmíme při ukládání pospíchat, ani je příliš prodlužovat, protože přílišným sebezpozorováním bychom natrvalo odvrátili mysl od cíle, který jsme si vytkli. Celý postup se má podobat pouti odněkud někam, a to z odděleného tělesného pocitu do stavu klidu a z něho potom dál do pokoje.

Tělesné uložení nikdy nemůže být tak ideální, že bychom už v této fázi vůbec nepociťovali tělo, že bychom se s ním zcela přestali ztotožňovat. Nedáme se však tím zneklidňovat, naopak, neumíme-li do větší míry se zbavit pocitu tělesnosti, spokojíme se s nabytou mírou a přejdeme do uklidňování mysli.

Také uklidňování mysli nesmí být samoúčelné. Uklidňujeme-li se třeba jen chvíli jen proto, abychom byli klidní, ztratíme z mysli cíl a těžko se k němu budeme vracet. Oč snazší je pro člověka věřícího, (že svou oběť odevzdává bohu), přinést oběť do chrámu a pak už jen trpně se zúčastnit obřadu proměny, kterou za něho provádí kněz. Obdobnou trpnost musíme dosáhnout i zde při uklidňování. Obtíží je tu však hned několik:

a) Nepřinášíme konkrétní oběť, kterou jakmile bychom ji odevzdali, už bychom ji nevlastnili, nýbrž jsme nuceni obětovat jednu myšlenku za druhou, jedno hnutí mysli za druhým, a tak, jak myšlenky přicházejí, všechny trpělivě obětovat. Provádíme tedy oběť kontinuální, stále probíhající, stále se opakující. Má to být oběť komplexní, tzn. přinášíme-li svůj myšlenkový obsah jako zástupnou oběť za sebe, neubíráme z něho nic, nebojíme se obětovat opravdu jak nejnesmyslnější tak i nejvznešenější a nejposvátnější nebo nejrozumnější myšlenku, veškeré city, odpory a náklonnosti, souhlas i nesouhlas. Neobíráme se přitom obsahem myšlenek (nehodnotíme je), které obětujeme, jinak bychom ztratili cíl z dohledu.

b) Další těžkostí je najít, symbolicky řečeno, oltář, na kterém bychom složili oběť. Smiřme se s tím, že tento oltář nenajdeme v tom konkrétním slova smyslu, přestože jím je naše tělo, už přece jen trochu proměněné, nám vzdálené, protože jsme se aspoň částečně zbavili pocitu tělesnosti. Bylo by chybné pod nějakou záminkou, třeba že nám symbolizuje oltář zase zvětšovat pocit tělesnosti. Sv. Marie Markéta Alacogue (1647-1690) radila jako první v Evropě soustředit se na srdce Ježíšovo uprostřed našich prsou, tedy nikoliv na vlastní srdce nebo na nějaké tělesné místo, přestože svou představu umísťovala doprostřed prsou. Toto místo bylo pro ní spíše průchodící branou, kterou procházela do srdce Ježíšova. Podobně radí sv. Pavel, když praví: "Zdali nevíte, že chrámem Božím jste a duch Boží ve vás přebývá?" Ať tomu

rozumíme nebo ne, musíme při tomto přechodu do věčnosti předpokládat nějaký styčný bod mezi časoprostorem a bezprostorovou a bezčasovou věčností. Někde se musí naše dočasnost přetavit na věčnost. Má-li to však být místo, např. střed prsou, pak tu hrozí jedno nebezpečí, že zůstaneme uprostřed prsou, protože se začne dostavovat pocit tepla až horka. Je třeba si říci, že tento pocit není způsoben tím, že jsme už vstoupili do nějaké žhavé věčnosti, že vůbec nemá povahu spojovací, neměl by ji, i kdyby z našich prsou šlehal plamen. Toto teplo svědčí jen o naší přirozené schopnosti soustředovací a o tak mohutném soustředění životních sil, že se to projevuje teplem. Je naopak třeba se dostat za toto teplo, naučit se je nevnímat, obětovat je, a toto se dá dokázat jen velkou rozhodností a tak velkou zaujatostí k cíli, že všechny tyto vedlejší projevy smyslového charakteru nakonec, po nějakém tom trpělivém boji, zůstanou za obsahem našeho vědomí. Dokud totiž jakýmkoliv způsobem pocítujeme tělo, jsme v zajetí času a prostoru a nemůžeme se ocitnout na svobodě, jíž je život za nimi (vyjádřeno nepřesně, jen tak pomocně). Teprve, když jsme se ocitli za časoprostorem, dokážeme do něho vstupovat s věčností a zažívat jej bez následků, které by byly nežádoucí - především bez rozpojení s věčností.

Proč je možno procházet do věčnosti živou lidskou hmotou, třeba právě středem prsou? Živý lidský organismus má schopnost vázat na sebe paměť, zapamatovávat si nejen tak, že si vzpomínáme, nýbrž i tak, že jednou nebo vícekrát vnímané nebo pochopené si dokážeme pasivně podržet v mozkové kůře, a to v různých variantách a vazbách až do fyzické smrti. Každá myšlenka jakéhokoliv druhu, nevznikající ze současného přímého vjemu a úsudku o něm, pochází z paměti, ze zápisů v mozkové kůře a představuje uvolnění části zápisu. Dokážeme-li zůstat vědomě bdělými a přitom zamezit postupně uvolňování konkrétních částí pamětního zápisu, jsme svědky čistého proudu vědomí nezabarveného pamětí. Jde o totéž vědomí, které stejně konkrétně nezabarvené vstupuje do nás z věčnosti. Je to síla, kterou jsme dosud nedovedli využít.

(Důležitá poznámka: Mluvíme-li o pamětném zápisu, o kterém jistě nikdo nepochybuje, že existuje, mohli bychom stejným právem mluvit o biologickém zápisu, jímž je současný vývojový stav lidského těla se všemi jeho složitými funkcemi. Je to zápis, který se postupně vyvíjel a bude se vyvíjet dále onou pomalou cestou jako dosud. Tvoření a dotváření tohoto zápisu není nějakou jednorázovou událostí, a to platí o celém časoprostoru, o celém vesmíru. Jenže vedle šesti dnů zmiňovaných v Bibli jako o dnech postupného vytvoření vesmíru a v něm země s živými tvory probíhá onen sedmý den, kdy Bůh odpočívá, řečeno náboženským způsobem, také soustavně a pořád. Takže je možné z časoprostorového existenčního zápisu za určitých okolností, obdobných těm, které nyní popisujeme, přejít do nevývojového klidu, do základny změn, které probíhají, do podstaty celého toho existenčního soustrojí, které je v ustavičném pohybu. (O tom si promluvíme u třetího prostředku, zvuku. Budeme však už znalost této poznámky předpokládat). Necháme-li ji znovu procházet některou částí těla, ovšem jedinečně tou, která je nemyslicí a nemá paměť, a takovou je také střed prsou, nemůže se zabarvit pamětí nebo jakoukoliv konkrétní myšlenkou, má však moc otevřít hmotu, neživý časoprostor, otevřít je věčností. O tom je třeba se přesvědčit. Takto otevřená živá lidská hmota taje a nakonec na vyšším

stupni vnitřního uskutečnění se začíná přepodobňovat ve věčnou existenci. Z toho pak pramení jistota o lidské nesmrtelnosti.

Proč taje? Protože je vystavena tak mocné nestvořené síle, že se sama stává nestvořenou, tj. spojenou s věčností. Zde by bylo třeba zodpovědět mnoho otázek, které vám asi napadají. Vzniklo by však další objemné dílo. Něco málo ještě bude zodpovězeno, pokud se bez toho neobejdeme už v tomto výkladu.

c) Dalším problémem je, kdo zastane funkci kněze, tj. toho činitele, který pokračuje v proměně oběti, zatímco je zapotřebí, aby ten, kdo oběť přinesl, zůstal trpným. Zde musí být zjednána jednotu mezi aktivním odevzdáváním oběti, o níž už byla řeč pod bodem b) a stále navazovaným upřením pozornosti na cíl (činnost knězova). Je jisto, že je nutno podržet cíl v mysli beze slov a bez konkrétní myšlenky, a že to je právě nejtěžší na celém přechodu, a přece není nic důležitějšího než udržet v mysli cíl. Radí-li se představit si např. jakési duchovní srdce uprostřed prsou, je to správná a dostačující rada jen tehdy, když nám toto srdce symbolizuje věčný cíl. Jakmile tato představa začne být jen obrazem, přestáváme pomocí ní vstupovat do věčnosti. Záleží tedy na obsahu té představy, nikoliv na podržení jejího tvaru v mysli nebo v představivosti. Proto měli

k přechodu do věčnosti blíže první křesťané, kteří do chrámu přinesli chléb, nežli ti, kteří si dnes představují srdce Ježíšovo uprostřed prsou. Upamatovali se, že Ježíš řekl o chlebu, který bral do svých rukou při poslední večeři, co o něm řekl: "Toto jest tělo mé atd.", a co podobného řekl o vínu: "Toto je krev má." Myšlenky, které člověk obětuje, nemají tuto jednoznačnou podobu, protože jsou světského charakteru, jejich profánní obsah mnoha lidem zastírá cíl. Proto by bylo velmi velkou pomocí, kdyby se člověk obětoval zároveň s myšlenkou, která by měla charakter povznášející člověka, nemající vztah k věcem a událostem, které je dosud držely mimo věčnost. Tuto službu mohou zastat jen dva prostředky: rozjímání o věčném cíli - ovšem zakončeném stále navazovaným trpným vstupem do věčnosti, třeba přes tzv. duchovní srdce, které si není třeba představovat -, nebo opakováním (v duchu, nikoliv nahlas) zvuku, který je na rozhraní časnosti a věčnosti.

3. Jako třetí prostředek vnitřního uskutečnění jsme si uvedli zvuk, pokud možno hraniční, na rozhraní ticha a pokoje.

Z toho, co bylo řečeno mezitím, je zřejmé, že to má být zvuk, který je opakem ticha, a přesto nás má převést z ticha a pokoje.

Vysvětlili jsme si, že člověk má paměť, která mu nedovoluje, aby se utišil, a proto ve chvíli, kdy se snaží, aby se v jeho mysli přestaly objevovat myšlenky, buď zjistí, že to nedokáže, protože mu stále přicházejí na mysl z oblasti paměti třeba velmi nesmyslné myšlenky, nebo aspoň myšlenky kontrolní (např.: "Jsem už bez myšlenek?" "Je to dobré". "Nejde mi to" apod.) nebo usíná. Proto jsme radili myšlenky jakéhokoliv druhu klidně obětovat, aniž bychom se zabývali nějak jejich obsahem.

Jinou metodu, jak se dostat do ticha a z něho do pokoje, bychom mohli nazvat zavedením monoideismu, upnutí se na jedinou myšlenku, ze které pak, už za určitých podmínek, je snazší přechod do ticha a pokoje než z myslí těkající a přecházející z jedné myšlenky na druhou.

Každá myšlenka nespojuje v sobě podmínky zmíněného přechodu. Nelze ji volit libovolně a také ji nelze volit universálně, stejnou pro všechny. U každého člověka bude nutno postupovat individuálně. Je však možno stanovit principy této volby. Navrhuje-li se zde konkrétní myšlenka a konkrétní řešení, je to proto, že jinak se nedají tyto principy vysvětlit. Všechna jiná řešení totiž mohou být řešeními obdobnými a možno při nich postupovat jako v matematice se řeší podle vzorce.

Myšlenka, kterou zvolíme, musí nás především dokázat maximálně zaujmout, má-li se stát prostředkem, který je schopen nás přiblížit věčnosti.

Jsou známy případy, kdy takovou myšlenkou byl smysl věty, ve které bylo naznačeno řešení nějaké hluboké krize, kterou člověk v té době prožíval. Pro jednoho člověka vrcholně nespokojeného s životním zaměřením, které se nedalo zvrátit, takovou myšlenkou byla věta, která mu přišla do ruky. Zněla přibližně takto: "Smyslem tohoto života není žít ho jen tak dlouho, dokud se nevypotřebují životní síly a spokojit se s řetězem třeba pracně navozovaných štěstí a štěstíček a spokojeností, které všechny pomíjejí a nesou nakonec jen zklamání, protože končí nebo jiným způsobem se ukáží být klamné, nebo přestanou mít sílu uspokojovat, jako hračka přestane bavit dítě. Smyslem tohoto života je za všech okolností z něho učinit prostředek k přechodu do svobodného, věčného života, prostředek, který nás do tohoto života převede už zde na zemi."

Tato myšlenka byla pro dotyčného člověka především nová a ohromující svým zaměřením, které dávala lidskému životu. Neměla však ještě bezprostřední moc prostředku, jímž je možno přejít do věčnosti. Byla jen tím, čemu se říká správná, bezprostřední příprava.

Samotný první krok obstarala další, konkrétní, programová myšlenka, která nabízela možnost vstupu do věčného vědomí. Ukažme si na konkrétním příkladu, jaké vlastnosti taková myšlenka musí mít, aby člověka dopravila až na samý okraj věčného vědomí.

Navazme na tradici, zavedenou v Československu Karlem Weinfurterem, který doporučoval opakování jména Božího IEOUA, což vysvětloval jako Jehova, jméno Boží, které nesmělo být vyslovováno nahlas, protože mělo být vyslovováno v duchu, aby se vystihl jeho pravý smysl a účinek.

Jaké argumenty zde mohou být uvedeny pro opakování IEOUA za účelem prvního vstupu do věčného vědomí? Jedním z pohybů, který nejvíce překáží vstupu do věčného vědomí, je myšlenkový pohyb. Mnohým lidem se nedaří zastavit myšlenky a udržet přitom bdělé vědomí. Podaří-li se jim to, usínají, ztrácejí bdělé vědomí. Pro ty je nejvhodnější se chopit přechodného stavu běhu myšlenek, který je na rozhraní mezi myšlenkovým pohybem a klidem. Takovým prostředkem, který člověka uvádí do tohoto mezistavu, je např. opakování IEOUA. Nechme zatím náboženské důvody stranou, a tedy i důvody, proč zrovna IEOUA a žádné jiné slovo. Lidská mluva, která je dopravním prostředkem pro potřeby myšlenkového pohybu, má někde své jednoduché kořeny, a těmi jsou samohlásky. Ty mají povahu základních barev ve spektru (jako duha). Mohou být seřazeny podle přirozeného pořádku, jak se zjistilo zkušností. Tento pořádek se dá vyjádřit právě pořadím IEOUA nebo zjednodušeněji IOA, nebo dokonce z určitých důvodů přesmyčkou IAO (Čínská zkušenost, kterou zde není možno rozvádět, ale je velmi účinná pro zastavení pohybu mysli). Aby však tyto samohlásky byly

opravdu základními, kořennými znaky a nedegenerovaly do souhlásek, k tomu se musí vyslovovat (ovšem v duchu, nikoliv nahlas) nikoliv odděleně, nýbrž spojitě, asi tak jako v duze nejsou barvy rozděleny pevnými mezemi, nýbrž jedna přechází do druhé pozvolna. Jak tomu rozumět? Vyslovíme-li např. A, při jeho nasazení to není A. Vyslovte si nahlas A. Uslyšíte na počátku hrdelní zvuk, pro který nemáme písemný znak, a teprve po něm se rozvine volně proudící A. Kdybychom k "A" přidali další hlásku, nemuseli bychom ji znovu nasazovat pomocí onoho paterního zvuku, tj. nemuseli bychom ji znovu nasazovat jako novou další samohlásku, nýbrž svázat ji plynule zvukově s předešlým "A". Takovýto plynulý přechod se dá zavést nikoliv jen mezi samohláskami, ale dokonce se dá začít vyslovovat kterákoliv samohláska bez pomoci patrového začátku, předběžným otevřením hrdla slabým proudem vydechovaného vzduchu, do jehož proudu teprve vložíme zvuk samohlásky. Totéž se dá provést myšlenkově, aniž bychom vyslovovali nahlas. Kdo zná správnou výslovnost španělštiny, ten ví o tomto plynulém svazování samohlásek. Vysloví-li např. Španěl "he hablado" (Což znamená promluvil jsem), "h" se nevysloví a sváže se "e" s "a" (psané tedy he s ha) k sobě tak, že se řekne "ea", nikoli E, A. Přitom "e" v tomto slově, pokud je na začátku věty, je příkladem nepravé, nečisté samohlásky, neboť je nasazováno pomocí onoho patrového, na patru vznikajícího zvuku, o němž byla řeč, a tvoří

s ním vlastně slabiku. K tomu při našem vyslovování IEOUA nesmí dojít. Kdyby se mělo vyjádřit proč, pak by stačilo vědět, že souhlásky jsou příliš drsné oproti čistým (pouhým) samohláskám. Ze souhlásek je nejhladší "l", proto se vyskytuje v některých slovech, která mají v sobě ještě pravý, přirozený základ lidské řeči, který vycházel z popisu kvalit, vlastností apod. Není tedy náhodné, že slovo "hladký" má uvnitř "l", vždyť je nikoliv náhodou obsahuje i německé "glatt", italské "liscio", francouzské "lisse" nebo "glissant", anglické "polished", "slippery". (Je zajímavé, že v hebrejštině všechna jména andělů končí "el". El samo o sobě znamená Bůh, anděl pak, tím, co se nachází před "el" znamená určitou vlastnost Boží, např. Gabriel znamená "muž Boží").

Mohli bychom jen tak pro zajímavost ukázat na nejdrsnější souhlásku, a tou je "r". Zase nikoliv náhodou slova vyjadřující drsnost obvykle obsahují "r". Českému "drsný" odpovídá německé "rach", francouzské "rude", italské "ruvido" a "rauco", anglické "rough" atd. Ne náhodou zastavujeme koně slovem "prrr". Do cesty se mu tím postaví drsnost toho "r".

Hladkost souhlásek však nemá např. povahu hladkosti vody, a my nesmíme zapomínat, jak už bylo několikrát opakováno, že tělo nesmíme nechat nepovšimnuté, že i je musíme na této cestě přibrat, jinak by nám dost brzo vypovědělo poslušnost. Tělo tedy musí být nějakým způsobem vylepšováno, symbolicky obmýváno. Tuto funkci mohou zastat jen samohlásky, které mají povahu tekutiny. My však potřebujeme, aby tato "tekutina" měla vlastnosti, které při "obmývání" tohoto druhu potřebujeme. Jak je u činit "tekuté" jsme si už vysvětlili.

Tělo odpovídá spíše drsnějším souhláskám, v žádném případě takové jaké je v nynějším vývojovém, genetickém stadiu, je neschopné přímo napomáhat našemu vstupu do věčného vědomí. Spíše tento vstup brzdí, neboť je součástí vesmíru, který má stejnou funkci - uchovávat se v času a prostoru. V tomto smyslu se má rozumět jinak nepochopitelné

myšlenky vyslovené na jednom místě Nového zákona, že "celý svět je ve zlu postaven". Také sv. Pavel mluví o této brzdě, jímž je tělo. ("Duch zajisté je připraven, ale tělo je slabé").

Ježíš nám podivuhodným způsobem radí: "Jestliže ti neumyji (nohy), nebudeš mít podílu se mnou" (Jan 13,8).

Toto poučení dává svým učedníkům za zvlášť dojemných okolností. Vy už bez předběžného výkladu poznáte, jakmile si přečtete celý text příslušné pasáže Bible, že jde opět o něco podobného jako o křest nebo mši svatou, o něco, co si člověk sám nemůže poskytnout, a přece kdyby na sebe nenechal působit ten prostředek, který mu Ježíš nabízí, nevešel by do vědomě žitého věčného života, neměl by "podíl s Ježíšem" na věčném životě. V evangeliu sv. Jana se o tom praví toto:

Před velikonočními svátky, kdy Ježíš věděl, že mu přišla hodina, aby z tohoto světa odešel k Otci, a protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku do krajnosti. A při večeři, když již ďábel vložil do srdce Jidášovi, synu Šimona Iškariotského, aby ho zradil - on pak věděl, že Otec mu dal všechno do rukou a že vyšel od Boha a odchází k Bohu - vstane od večeře, odloží vrchní šat, vezme lněné plátno a přepáše se. Potom nalije vody do umyvadla a počne učedníkům mýti nohy a utíratí plátnem, kterým byl přepásán. Přejde tedy k Šimonu Petrovi, ale on mu řekne: "Pane, ty mi chceš mýti nohy?" Ježíš mu odpověděl. "Co já činím, ty nyní nechápeš, ale poznáš později." Petr mu řekne: "Nikdy na věky mi nebudeš mýti nohy!" Ježíš mu odpověděl: "Jestliže tě neumyji, nebudeš mít podílu se mnou." Šimon Petr mu praví: "Pane, nejen mé nohy, nýbrž i ruce a hlavu." Ježíš mu řekne: "Kdo je umyt, nepotřebuje víc než umýt nohy, aby byl celý čistý. I vy jste čistí, ale ne všichni." Věděl totiž, kdo je jeho zrádcem. Proto řekl: "Ne všichni jste čistí." Když jim tedy umyl nohy a vzal si šat, položil se zase a řekl jim: "Chápete, co jsem vám učinil?" Vy mě nazýváte mistrem a Pánem, a správně říkáte, neboť to jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, umyl jsem vám nohy, také vy máte mýti nohy jeden druhému. Neboť jsem vám dal příklad, abyste vy činili, jako já jsem činil vám." (Jan XIII, 1 - 15).

K výkladu, který by plně vyhovoval požadavkům na něj kladeným už při tomto kroku, bylo by třeba použít výjimečně část výkladu, který patří až k některému z dalších kroků. Protože zde není k dispozici, reprodukuje si aspoň jeho nejpotřebnější část bez komentáře. Tato část výkladu, který patří do kroků po křtu v Jordánu, by měla znít ve zkratce takto:

Učedníci byli přizváni k dílu, které nám Ježíš svým životem předvádí, až po jeho křtu v Jordánu. Považujeme-li právě učedníky Páně za lidské vlastnosti, které jsou na určitém stupni na takové výši, že mohou být přizvány, aby se podílely na zázracích Ježíšových, a dokonce aby měli výhradní právo křtít, právo, které Ježíš sám nikdy neuplatnil, pak k tomu dochází až po křtu v Jordánu a po překonání pokušení Satanem na poušti proto, aby se nám ukázalo, že člověk teprve tehdy, až ví z vlastní zkušenosti o své nesmrtelné podstatě (že je v ní synem Božím) a až překoná sama sebe za přísně zvolených podmínek (symbolizovaných dobrovolným půstem na poušti po čtyřicet dní a jím vyprovokovaným pokušením od ďábla), teprve tehdy se tak dalece poznává, že může vést své vlastnosti, a dokonce se bez nich neobejde (ať jsou vcelku dobré, jako těch jedenáct učedníků, nebo špatné, jako Jidáš) i při veškeré jejich nedokonalosti, až k smrti na kříži, která přináší

konečné osvobození na straně jedné a nápravu vlastností (učedníků) nikoliv osobním vedením, nýbrž sesláním Ducha svatého na straně druhé. (Až sem vložka výkladu z vyšších kroků.)

Před zkušeností, odpovídající symbolu křtu Ježíše v Jordánu, nedokáže člověk vládnout kteroukoliv, i když převažující vlastností tak, aby ji nevlastnil (Ježíš řekl o svých učednících, že mu je poslal Otec, že si je sám nezvolil a znal dosah její možnosti, a proto tím více se musí spolehnout na obecně platný, všem k dispozici daný prostředek. Jedním z nich je lidská mluva. To je schopnost, kterou člověk disponuje a ví o ní, aniž by potřeboval proniknout do nějakých hloubek sebepoznání. Jinak je tomu s vlastnostmi jako jsou víra, láska apod. Člověk se na prvním kroku nevyzná v hloubce a dosažnosti své lásky nebo kterékoliv jiné vlastnosti, a mýlí se v úsudku o její kvalitě a mezi (viz sv. Petr, který nepředpokládal, že zapře Ježíše).

Např. slovo IEOUA odvádí člověka od jakýchkoliv konkrétních představ, neznamená v žádném lidském jazyce nic, na co bychom mohli ukázat, čeho bychom se mohli dotknout, co bychom mohli ztotožnit s názvem čehokoliv. Řekněme si hned, že je odvozeno zvláštním způsobem z hebrejského Jehošua, ale přece jím není. Je zbytkem tohoto slova, které znamená Syn Boží, tedy česky Ježíš, a to po vynechání všech souhlásek. Osvíceným lidem dávno před námi stačilo napovědět, že Ježíš osobně (Jehošua) umyl učedníkům nohy, a že jim řekl, že by si je každý sám nemohl umýt se stejným účinkem. Právě-li sv. Jan, že jim osobně umyl nohy, pak tito naši předkové v poznání věděli, že ve jméně Jehošua jsou vodě obdobné samohlásky (IEOUA) a že je třeba pomocí nich nechat působit Ježíše v nohách, aby byl člověk celý čistý, provedl-li napřed sám očistu celého těla, rozuměj mravní očistu sebe celého jak nejlépe dovedl. Naši předchůdci také pochopili, že použití tohoto IEOUA v nohách musí mít povahu onoho přivolení Panny Marie nebo sv. Josefa, když se jim zjevil anděl, ničeho více, ale také ničeho méně. Obdobně přece přivolil sv. Petr, aby mu Ježíš umyl nohy, nesměl si je mýti sám, aby se dostavil účinek, který mu sliboval Ježíš.

Kdybychom zůstali ještě u písmenové symboliky, řekli bychom, že lidské tělo odpovídá spíše kombinaci souhlásek se samohláskami než samohláskám, a proto je bez dalšího připraveno k životu ve hmotě, které je rovněž kombinací souhlásek a samohlásek. Očista, kterou má na mysli Ježíš, je potom jiného druhu, než jakou může provést aktivně kdokoliv z lidí. Tuto očistu pomocí Ježíše nemůže provést nikdo jiný než sám Ježíš.

Techniku zde popisovat nebudeme, protože už byla popsána v jiných spisech, např. v UNK. Ježíš naznačil velmi jasně symbolicky, že než začal omývat nohy učedníků, sňal zevní šat, vzhledem k samohláskám ve slově Jehošua jsou zevním šatem souhlásky téhož slova. V tomto jeho počínání je ukryto ještě několik významných pouček, které ještě nikde nikdy nebyly napsány.

Protože vyslovování jména Syna Božího do nohou má povahu odevzdávání sebe do vůle a působení Ježíše, aby tímto odevzdáním pokud možno celého - jak se vyjádřil sv. Petr před mytím nohou - opravdu bylo, musí mít povahu trpnou. Symbolicky řečeno, Petr si nemohl umýt nohy sám s účinkem, který chtěl způsobit Ježíš.

Při opakování jména IEOUA do nohou se největší chyby dělají v tom, že se neponechává Ježíšovi, aby volně působil (viz odpor sv. Petra), dále pak, že se v průběhu umývání velmi ochotně a celkem nesprávně zamění směr mysli, z odevzdávání se přechází na zažívání změn probíhajících v těle, a posléze, že se ztrácí trpělivost při opakovaných odevzdáváních. Někdy se dělá též chyba naznačená sv. Petrem ("Nejen nohy, ale celé tělo"). Přeříkává se jméno IEOUA do celého těla přes výslovné upozornění Ježíše, že stačí umýt nohy.

Vyslovování IEOUA v nohou má být prováděno tak, aby odpovídalo způsobu myšlení jak věřícího, tak i nevěřícího člověka. V obou případech však přivede člověka jen tehdy až na okraj vědomí o nesmrtelné podstatě naší individuality, dovede-li člověk do tohoto opakování vložit tak velké zaujetí, že zůstanou zcela nepovšimnuty a potlačeny všechny ostatní změny mysli (ostatní myšlenky). Mohl by vzniknout omyl v pochopení (tj. jak chápat) potlačování ostatních myšlenek. Má-li člověk správně potlačit ostatní nežádoucí myšlenky - a to je pro úspěch bezpodmínečně nutné -, nesmí je pronásledovat, všímat si jich nebo je dokonce rozebírat. Při tomto způsobu soustředění má na rozdíl od tichého soustředění k dispozici konkrétní myšlenku, a jedině tou smí potlačovat ostatní myšlenky, nijak jinak. Má se stále navazujícím způsobem přidržovat svého IEOUA a neohlížet se ani vlevo, ani vpravo, ať se vynoří jakákoliv myšlenka. Je také zapotřebí zamezit pohybu místnímu, tj. pohybu představ o místě, aby byl zjednány podmínky pro snazší přechod do všestranného ticha. Doporučuje se tedy denně (zpočátku dokonce v tutéž dobu a na tomtéž místě, aby se navodil zvyk vystupování z času a završování času) opakovat pomocí IEOUA přechod do věčného vědomí. Ježíš uvádí vždycky a ve všem minimální počet všeho. Jen jednou myje nohy učedníkům, jen jednou vstupuje na kříž. Kdo však porozumí symbolice jeho života, poznává, že jedinečnost všeho, co ukázal, znamená něco jiného než jedenkrát. Pokouší-li ho např. Satan na poušti, aby skočil ze střechy chrámu, vyskytuje se totéž pokušení v jiné podobě ještě několikrát, naposled, když pní na kříži a nabízí se mu možnost z kříže sestoupit. (Je pokoušen: "Jsi-li syn Boží, sestup z kříže!"). Podobně je tomu s narozením v Betlémě, jehož obdobou je narození v Jordánu a konečně zmrtvýchvstáním. Kdo chápe správně jedinečnost těchto událostí, ví, že všechno napovrch jedinečné, je projeveno vzájemnou závislostí a že všechno, co Ježíš ukázal, je jedno jediné, postupné vrůstání do věčnosti, a že toto vrůstání nemohlo být znázorněno jinak než řadou vývojových stavů, mezi nimiž je mnoho přechodných fází, které, kdyby byly ukázány dějem a událostmi, zastřely by celkový charakter a ráz cesty. Ne proto, že na straně věčnosti je se těžko dovolat milosti, doporučuje Ježíš, abychom klepali a tloukli, aby nám bylo otevřeno, nýbrž, že se nedá zabrzdit setrvačností lidského stavu oddělenosti od věčnosti náraz, musí se překonat jediné setrvačností klepání na brány věčnosti.

Podrobnosti o tom, jak se mají provádět vstupy pomocí IEOUA byly popsány v UNK a jinde. Zde se vrátíme jen k ústřední myšlence vnitřního uskutečnění, čím a jak je naplňována tímto opakováním. Aby se podařil přechod do věčnosti, který začal překonáním setrvačností, o níž byla řeč, bylo zapotřebí se vzdát konkrétnímu vedení (v našem případě opakování IEOUA), jak to naznačil Ježíš na kříži slovy: "Bože, proč jsi mě opustil?" a vložit prostředek, mysl, kterou máme k dispozici, do rukou věčnosti, kterou pro

vzdání, jež předcházelo, nepoznáváme. Poslední slova Ježíšova byla: "Bože, odevzdávám ti svého ducha."

Vidíte a srovnáváte dobře. Vysvětlujeme si první krok a pomáháme si poučkami nejvyšších kroků. To je žádoucí pro jednotu celé cesty. Její rozklad dějem Ježíšova života byl podán jen pro snažší porozumění požadavkům cesty. Mluví-li se o prvním kroku, mají se na zřeteli první následky, tak, jak je ukazuje Ježíšův život. Na všech krocích platí Ježíšovo: "Podle ovoce poznáte je."

Kdybychom chtěli pro potřeby našeho výkladu co nejjednodušeji definovat vesmír a časoprostor, řekli bychom, že je to věčnost v pohybu. Jakmile se věčnost dá do pohybu, přestává být věčností, a začíná být vyjádřena prostorem a dějem (časem). Je tomu asi tak, jako semeno přestává být semenem, jakmile z něho vyrostе strom, a přece jen idea budoucího stromu, která byla utajena v semeni, je potom obsažena v samotném stromu neutajeně, projevena. V tom smyslu mohl říci Ježíš o lidech: "Bohové jste."

Specifický pro člověka je myšlenkový pohyb. Ten z něho dělá myslící bytost. Věčnost v člověku se projevuje právě fází změn v mysli, a jako taková je vlastně nezbadatelná, protože je proměněná do změn mysli a do nich zahalena.

Opakování IEOUA je tedy vlastně pochod ke kořenům pomíjející, rozuměj proměnné lidské existence. Je to cesta existenční, cesta bytí, právě jako existují jiné cesty, např. poznání a lásky. Proto od začátku přináší proměny na úrovni lidské existence. Ten, kdo po ní jde dost daleko, nebo dost intenzivně, musí se připravit na to, že mu záhy půjde o existenci, na které si tolik zakládal. Na jiných cestách za věčností by tento problém zůstával dlouho stranou, zatímco by se vyskytly především změny v poznávání nebo v lásce. Bylo-li by však opakování IEOUA prováděno v pravém duchu Ježíšově (s takovou láskou, s jakou Ježíš myl nohy učedníkům), dostavily by se účinky všestrannější už při prvním kroku.

Dáme-li si říci, jako sv. Petr, Ježíš nedopustí, abychom si sami umyli nohy. Kdybychom si je sami myli opakováním IEOUA, nedostavil by se onen zázrak - přechod do věčného života. Zůstaly by jen nohy umyté, nic více. Kdybychom byli vytrvali, dostavilo by se umytí i ostatního těla, ale vlivem nervových spojů, a nikoliv jako ono umytí, které nás činí hodné mít úděl s Ježíšem. Při správném účinku dochází k záměně dosavadního pocitu oddělenosti od zdrojového vědomí za pocit sounáležitosti s ním. Tato záměna má vskutku povahu společného údělu s Ježíšem, tj. ukřížování a smrt všeho pomíjejícího a zmrtvýchvstání nepomíjejícího, se všemi příznaky velmi bolestného umírání a radostného vzkříšení. Správné počínání by se dalo také definovat jako odevzdání myšlenkového pohybu, který je reprezentován opakováním IEOUA, Ježíši, věčnému životu, aby mohl pohyb proměnit v pokoj, který je podstatou věčného života. Ještě jednou při této příležitosti je třeba říci, že pokoj, o němž je tu řeč, není klid a nečinnost, tím méně zahálka. Je to velmi podnětný stav, o němž si dokážeme učinit představu teprve až jej prožijeme. Ježíšovi učedníci jej zažili v nižší formě těsně před sesláním Ducha svatého a ve vyšší při jeho seslání. Následek tohoto zažití pokoje byl, že zase v daleko větší míře přestali myslet na sebe než dříve. Po něm by se bylo Petrovi už nemohlo stát, že by zapřel Ježíše. Pokoj přinesl učedníkům

jistotu, kterou před tím neměli, o věčném životě, ze které potom vycházeli po celý svůj další pozemský život. Je to tatáž jistota, která začínala někde u sv. Josefa po andělském zjevení ve snu a která mu dovolila ze základu změnit hodnocení života a jeho cílů. Byl tu ovšem rozdíl ve stupni a míře tohoto stavu. Nicméně nějaký stupeň jistoty je nutný už od samého začátku nadstavby. On je tou nejjistější základnou, na níž se dá vybudovat další stavba. Proto je tak nutné uskutečnit tuto jistotu napřed ve svém nitru a s ní potom vykročit do zevního světa. Pokoj, o němž mluví Ježíš, si nikdo nemůže dát a poskytnout. Je však přímo závislý na míře odevzdanosti, s jakou se mu vystavíme. Nikdo nemůže vložit do této odevzdanosti více než svůj život, ale čím dokonaleji ho vloží do rukou věčnosti, tím více se jí otevře.

Vnější uskutečnění prvního kroku

Obvykle nejsme schopni dokonale sebe připojit k oběti, kterou přinášíme ve chvíli svého pravidelného soustředění na věčný život. Výsledky přesně odpovídají míře našeho připojení k oběti. Jsou-li malé, neměli bychom zmalomyslnět, nýbrž měli bychom se snažit dokonaleji provádět přípravuk dalším a dalším přechodům do věčnosti. Život mimo denní vnitřní oběť by se měl připodobňovat této oběti vnější oběti. Zde potom platí, že čím dokonaleji se přilije vnitřní oběť do oběti vnější, tím bezpečněji kráčíme vpřed. U lidí málo introvertních, bude mít tato příprava ještě daleko větší účinek a pomoci ní se naučí vstupovat ve chvílích trpné odevzdanosti, tedy ve chvílích vnitřního uskutečňování, do věčnosti daleko dokonaleji než jim to dovoluje povaha.

Důležité je, abychom dokázali i sebemenší vnitřní uskutečnění přelít do vnějšího uskutečnění, a to stejně bezprostředně, jak si to Ježíš přál. Platí zde všechny poučky, které jsme si rozepsali pro vnitřní uskutečnění. Jejich použití však není stejné, nýbrž obdobné, a to si musíme vysvětlit.

Dejme si poradit životem a poučeními Ježíšovými. Nejpříhodnější je nestýkat se se zevním světem už jako oddělená bytost, nýbrž uskutečňovat aspoň takovou míru spojení s věčností, že se budeme považovat za poslané ke všemu, co budeme podnikat. K čemu poslané? Jako sv. Josef, k péči o Ježíše, k péči o narozené, nebo ještě nenarozené dítě, o věčný život. Jakými prostředky? Takovými jako sv. Josef. Nikdo nevěděl, že Josef začal provádět svou tesařinu pro Ježíše. Ani o nás se nikdo nemá dozvědět, že přesně týmiž prostředky, jimiž jsme až dosud dosahovali zevních cílů, začínáme pečovat o vnitřní růst a narůstání do věčnosti. A neosvědčíme-li se v malém, v maličkostech, které ovšem mají nový smysl, neosvědčíme se ani ve velkém, v přímém vnitřním uskutečnění.

Jakmile vystoupíme z jakéhokoliv, i třeba velmi vysokého stupně vnitřního uskutečnění do běžného, bývalého způsobu jednání a myšlení, nebo se z nevědomosti do něčeho takového dokonce nutíme, promrháme velmi rychle požehnání, kterého se nám dostalo ve vnitřním uskutečnění.

Obvykle se i po dosti malém stupni vnitřního uskutečnění dostavuje odpor ke světské činnosti. Není to správný stav, avšak je to přece jen přirozená ochrana před rychlým promrháním vnitřních darů. (Cítíme totiž zcela správně, že činností vedenou dřívějším způsobem, promrháme všechno bohatství, které jsme vnitřně nabyli). Místo takového odporu by se mělo přejít do činnosti požehnané vnitřním uskutečněním. Neměli bychom se zříkat toho, že už nebudeme k čemukoliv přistupovat sami. Jak tomu rozumět? Kdyby naše vnitřní uskutečnění dostoupilo takového stupně, že bychom už pomocí života ve světě a působení ve světě (též pro jiné lidi) nemohli dále postoupit, neměl by výstup do pomíjejícího života smysl. Jestliže jsme však vystoupili ze svého vnitřního zažívání věčného života (z vnitřního uskutečnění) musíme mít za to, že se musíme naučit vstupovat do věčnosti také činnostmi (vnější uskutečnění). Vnitřní uskutečnění máme potom považovat za tu nejlepší přípravu pro zevní uskutečnění.

Nemá-li život po nějakém tom stupni vnitřního uskutečnění povahu přípravy k dalšímu stupni vnitřního uskutečnění, je krok, který člověk šťastně učinil na cestě do věčného života krokem posledním a vnitřní uskutečnění se nemůže dále prohlubovat, neboť mu chybí vyšší vnější základna. Nikdo z lidí není tak pružný, aby mohl jednat a vycházet s takovým rozpětím vědomí a cílů, jakým je běžný starostlivý život na jednom jeho kraji a věčný život na jeho druhém kraji.

Ježíš ve svých dvanácti letech praví: "Zdali nevíte, že musím být v tom, co je mého Otce?" Tento požadavek platí pro všechny lidi, kteří uskutečnili první krok vnitřním uskutečněním (vnitřní modlitbou). Spojme s tímto zjištěním základní Ježíšův požadavek "Následuj mne", a to v takové míře, jak jsme pochopili, v něm ho máme následovat. A protože začínáme chápat i jeho život jako něco, co se dá následovat, vysvětleme si nyní, jak lze následovat ono "být v tom, co je věčné".

Podle děje Ježíšova života můžeme snadno usoudit, že uzlové události, jako narození v Betlémě, nebo křest v Jordánu, smrt na kříži a řada jiných, probíhajících rázem, bez spotřeby času, že tyto události znázorňující určité stupně vnitřního uskutečnění, v zápětí nesou dlouhodobé nebo krátkodobé následky, které i v ději Ježíšova života vyžadují určitý čas, aby dozrály. Všechny tyto následky v čase mají povahu převedení určitého vzestupu do života v čase a v prostoru. Bez této asimilace vnitřního pokroku by nebylo možno dojít k dalšímu stupni vnitřního uskutečnění. Je např. zřejmé, že kdyby se byl Ježíš po křtu v Jordánu nepostil čtyřicet dní, a posléze nepřemohl satana, nebyl by mohl začít s učitelskou činností. Právě tak ovšem, kdyby byl v čase nedovršíl svou učitelskou činnost, která trvala tři roky, nebyl by se ocitl na kříži atd. Totéž platí o prvním kroku. Kdyby byl neunikl po narození z Betléma, kdyby se byl později nevrátil do Nazareta, potom nebyl poddán svým rodičům a zároveň kdyby byl nebyl v tom, co je jeho Otce, nebyl by se nikdy ocitl v Jordáně s následky onoho vnitřního uskutečnění, které tam proběhlo.

Napovídá se nám tu, že žádný krok není dovršen a nemůže přejít v další, není-li jeho vnitřní uskutečnění převedeno do vnějšího časoprostorového, zkrátka nevytříbí-li se stykem s vnějším světem a nesnese-li tuto konfrontaci.

Ježíš by nebyl mohl být patřičným způsobem poddán svému okolí, kdyby si byl nezachoval ono požeňání vnitřního uskutečnění (narození na tento svět). Narodil se přece proto, aby svět poučil. Chápejte tento symbol. Světem je náš život mezi lidmi, zevní uskutečnění vnitřních výtobytků. Být v tom, co je věčnosti, má tři podstatné stránky:

a) brát z věčnosti sílu ke všemu, co budeme dělat a na co budeme myslet,

b) vkládat nový smysl, věčný smysl, chcete-li sílu z věčnosti pocházející, do všeho, na co budeme myslet a co budeme činit,

c) neobracet užitek z takto konaného myšlení a jednání na sebe, nýbrž vracet jej do věčnosti.

Jde tedy na všech stupních a krocích o ono základní, co na sebe prozradil Ježíš: "Od Otce jdu a k Otci se vracím". Je pochopitelné, že s jinou intenzitou a kvalitou od Otce šel po svém narození do 30 let než další tři léta po křtu v Jordánu, a než zase po zmrtvýchvstání. Teprve poslední krok mu umožňoval, aby poslal učedníkům Ducha svatého, "ducha Utěšitele", který je naučil všemu, co před tím nemohli pochopit a zažít.

Ad a) Panna Maria převzala život Ježíšův z věčnosti, jak je v Bibli naznačeno a mohla být jak ona, tak i malý Ježíš udržována naživu (symbol) péčí Josefovou, který převzal tuto péči z vůle věčnosti (anděl ve snu mu přikázal atd.). jinak by byli přišli o život, rozuměj: Jestliže se navodilo zrození vědomí o nesmrtelném životě, o nesmrtelné podstatě našeho života ve vnitřním uskutečnění prvního kroku, neudrží se toto vědomí, jestliže člověk nebere sílu ke všemu, co dělá a na co myslí, z věčnosti, nýbrž začne-li se zase starat jako předtím. Proto Ježíš tolik zdůrazňoval "nestarejte se". Sebedokonalejší starostlivostí a osobní péčí by byl nedokázal Josef udržet Ježíše naživu, kdyby byl prostě neposlechl anděla. Víme, že Zachariáš se přece jen trochu staral, a byl potrestán oněměním. Žít ze síly věčnosti je tedy širší pojem než "ze síly". Tou silou je také vůle, poslání. Člověk tu na světě má přece věčné poslání, a to má a musí plnit na každém kroku, časnými i nepatrnými úkony mysli a těla. Vnitřní uskutečnění prvního kroku přinejmenším umožní člověku, aby nikdy k ničemu už nepřistupoval sám, nýbrž vždycky s touto vůlí věčnosti, jejímž se stává vědomým nositelem. Není třeba, aby jí v těchto vývojových fázích rozuměl, nýbrž aby s ní jednal jako s životní a myšlenkovou silou, kterou má k dispozici, která není jeho, a to bezstarostně, ale s pečlivostí dobrého hospodáře s cizí hřivnou, která mu byla svěřena.

Ad b) Tato cesta si nevyžaduje okázalých a převratných činů, nýbrž nového vnitřního zdůvodnění všeho toho, co jsme dosud dělali a v čem pokračujeme. Symbol: učedníci vnitřně se rozhodli opustit své rodiny, také je opustili, ale ne tak, jak si představovali, když je Ježíš zval k následování. Rodiny šly za nimi a Ježíš jim v tom nebránil. Teď se o ně staral sám a v tom spočívalo pravé opuštění rodin. Zanechat fyzicky něčeho, to je příliš málo, ba nic na této cestě. Ježíš našťěstí nikdy nic nevysvětluje jen symbolismem svého života, nýbrž tento symbolismus ještě komentuje slovy, na kterých si můžeme prověřit, zda jsme symbolice jeho života dobře rozuměli. Rodiny byly pro učedníky dále hřivnami, které získali od Ježíše, neboť oni se jich vzdali, neměli už je, leda že jim je Ježíš svěřil, a do té míry, jak jim je svěřil, aby s nimi hospodařili. Toto hospodaření bylo nového druhu, protože

rodiny nikdy nepředstavovaly hodnoty Ježíšem předané. Ježíš zjednával učedníkům vůbec veškeré životní podmínky sám. Víme dobře, že i nadále rybařili, ale jejich rybolov neměl už průběh náhody, pokud jej prováděli pod Ježíšovou záštitou. (Viz Ježíšův příkaz Petrovi "Začej na hlubinu")! Začneme-li brát situaci, ve které žijeme, z rukou věčnosti, můžeme v jejím rámci (povolání, rodinné vztahy, přátelé atd.) jednat s větším klidem než dříve a máme povinnost jednat dokonaleji, protože už nehospodaříme pro sebe, nepřejeme si výsledky svého myšlení a činnosti uspokojit sebe, nýbrž se jimi přiblížit věčnosti, tj. uspokojit hospodáře, který nám je svěřil, řeklo by se symbolickou mluvou.

Ad c) Kdo neprovedl dost výrazné vnitřní uskutečnění, ten se bude s největšími potížemi setkávat právě při odevzdávání užitku svého myšlení a činnosti věčnosti. Ježíš v tomto bodě má pro nás velmi důležité upozornění. Říká, že koná-li někdo nějaké dobré skutky tak, aby se o nich vědělo, "již vzal odměnu svou". Chtěl tím říci, že jakékoliv braní odměny, i ve formě uznání, má za následek zmaření účinků věčných, tj. zmaření dalšího vzestupu do stavu vědomě žitého nesmrtelného života. Jak velice Ježíši záleželo na splnění této podmínky, je patrné i z toho, že odmítl, aby ho kdosi nazval dobrým, řka, že jedině Otec v nebesích je dobrý. Tato Ježíšova důslednost by neměla být zarážející, protože představuje článek v soustavě myšlení, který je stejně důležitý jako předešlé. Ježíš vkládá bez výhrady své učedníky do rukou otcových, když vstupuje na kříž a později až do působení Ducha svatého. A učedníci přece představují nejvzácnější plod jeho činnosti na zemi. V tomto počínání je skryta velmi důležitá poučka. Čím je nám něco milejšího, tím více to musíme umět svěřit věčnosti, a pak ovšem odtamtud s tím hospodařit.

Ježíšova důslednost ve všem, co nám ukázal, spočívala v tom, že chtěl svým životem podat úplný návod, jehož plněním se dá s naprostou jistotou vejít do věčného života. Proto musel všechno, co je třeba na této cestě provést, (rozvinutí v ději probíhajícího života, obětování celého tohoto dokonale rozvinutého života ideálu, který si předsevzal a důsledný návrat všeho, co obětoval) předložit ve formě děje, který se dá následovat a napodobit. Už na prvním kroku máme k dispozici celý projekt budoucí stavby. Bez něho se neobejdeme. Ježíš zdůrazňoval i to, že nemůžeme ihned dospět k vrcholnému cíli ("nyní nemůžete přijít za mnou"), nýbrž na tom, abychom tento cíl neztráceli z mysli. Bylo-li by tomu opačně, plýtvali bychom životními silami, které nejsou naše. (Ježíš upozorňoval na naléhavost cesty, kterou ukazoval: "Neznáte dne ani hodiny.")

O B S A H Cesta vědomí (Vysvětlení prvního kroku)

Zjevná a tajná část vědění	_1	str. 4
Nevyužitá role rozumu	_1	str. 9
Základní vysvětlení prvního kroku.....	_1	str. 14
Vnitřní uskutečnění prvního kroku.....	_2	str. 1
Vnější uskutečnění prvního kroku.....	_2	str. 34